

UCHWAŁA NR LXVI/333/2023

RADY MIEJSKIEJ W ŻYCHLINIE

z dnia 31 maja 2023 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Żychlin

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 i 572) w związku z art. 8 i art. 11 ust.4 i 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485; z 2023 r. poz. 28) Rada Miejska w Żychlinie uchwala, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Żychlin w granicach określonych w załączniku graficznym stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Nie ustanawia się na rzecz gminy prawo pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żychlin.

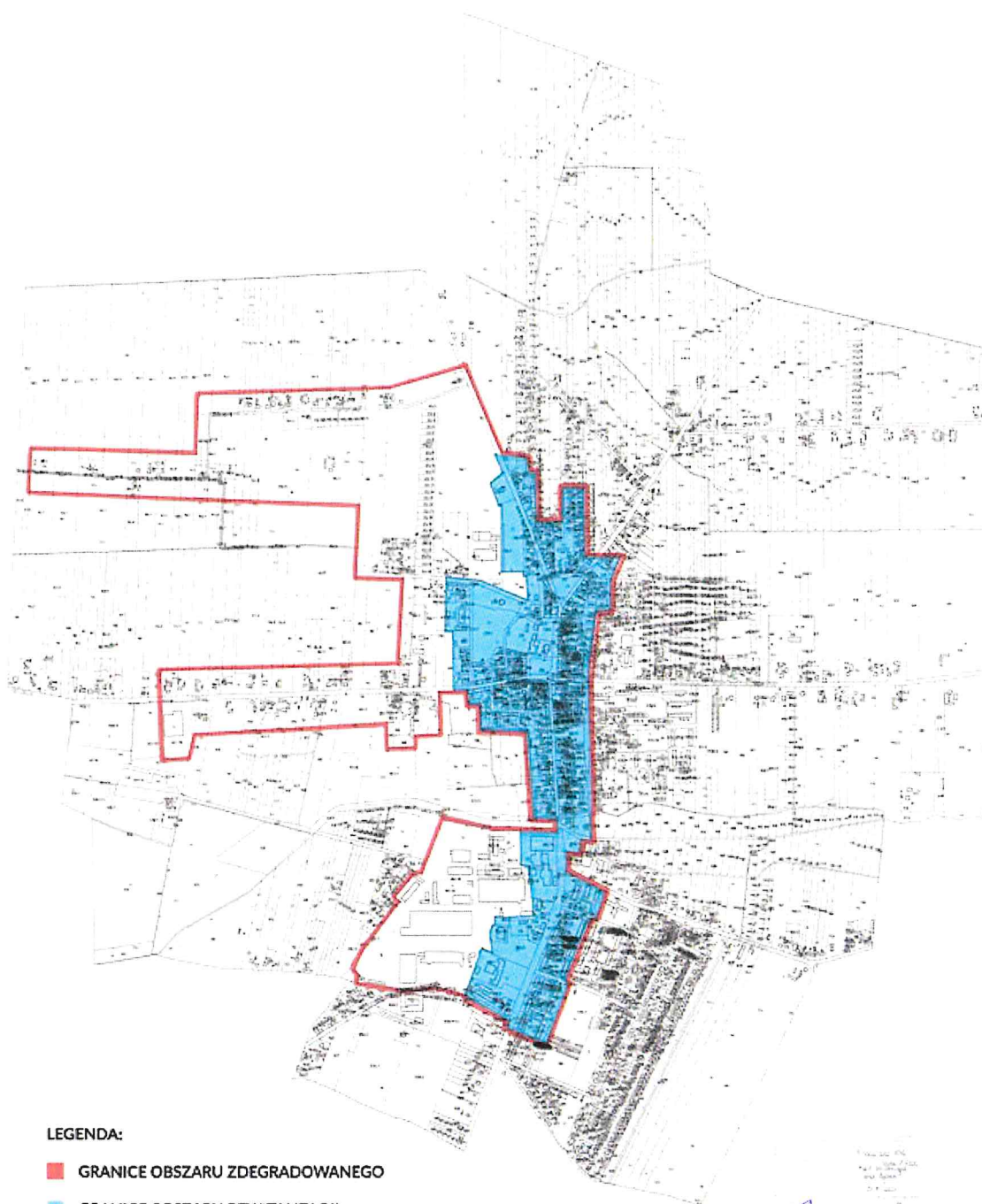
§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Wanda Sikora

Załącznik do uchwały Nr LXVI/333/2023
Rady Miejskiej w Żychlinie
z dnia 31 maja 2023 r.

MAPA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY ŻYCHLIN

LEGENDA:

- GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
- GRANICE OBSZARU REWITALIZACJI

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Wanda Sikora

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR LXVII/333/2023
RADY MIEJSKIEJ W ŻYCHLINIE

z dnia 31 maja 2023 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Żychlin

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 poz. 28), dalej zwana ustawą, która określa zasady prac, tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie własności gminy, działania w ramach rewitalizacji zostały uznane za zadania własne.

Rewitalizacja – to kompleksowe działania mające na celu doprowadzenie do stanu, w którym obiekt lub obszar zdegradowany staje się w pełni wartościowy i funkcjonalny. Proces rewitalizacji dotyczy nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim tworzenia optymalnych warunków do życia dla społeczności na rewitalizowanym obszarze. Celem rewitalizacji jest równomierne ożywienie i rozwój miasta, co będzie możliwe poprzez stworzenie odpowiednich ku temu warunków. Najważniejszy w rewitalizacji jest wymiar społeczny i gospodarczy, ale także przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 pkt. 1 ustawy opracowana została diagnoza, na podstawie której wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Diagnoza stanowi załącznik do niniejszego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Żychlin wraz ze wspomnianą diagnozą podlegały konsultacjom społecznym w trybie art. 6 ustawy. Przeprowadzenie konsultacji społecznych miało na celu zebrania uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na podstawie analizy koncentracji negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz uzupełniająco ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, a także technicznej. Elementem konsultacji był dokument „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Żychlin”, gdzie przeanalizowano cały obszar gminy i uzasadniono wybór obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Dokument był ogólnie dostępny na terenie Urzędu Gminy w Żychlinie jak również na stronach internetowych Urzędu. Konsultacje miały charakter otwarty dla wszystkich podmiotów i zainteresowanych w terminie od 3 stycznia do 3 lutego 2023 roku.

Konsultacje prowadzone były w formie:

1. zbierania uwag, propozycji i opinii w wersji papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego udostępnionego na stronie internetowej www.zychlin.eu ,
2. warsztatów stacjonarnych przeprowadzonych w dniu 11 stycznia 2023 r. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Żychlinie ul. Barlickiego 15 a, 99-320 Żychlin, godz. 16:30 z możliwością uczestnictwa online za pomocą wygenerowanego linku udostępnionego na stronie internetowej www.zychlin.eu,
3. debaty przeprowadzonej w dniu 27 stycznia 2023 r. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Żychlinie przy ul. Barlickiego 15a o godz. 16:00,
4. zbierania uwag ustnych, osobą wyznaczoną do udzielania wyjaśnień i przyjmowania opinii był pracownik referatu Gminnego Centrum Promocji i Informacji.

Nie zgłoszono żadnych uwag zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej. Podczas warsztatów i debaty uczestnicy nie wnieśli uwag do wyznaczonych stref, ponadto nie zgłoszono żadnych uwag ustnych w wyznaczonych terminach. Z wszystkich form konsultacji został sporządzony raport podsumowujący proces konsultacji, który został opublikowany w dniu 24 lutego 2023 r. na stronie gminy www.zychlin.eu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

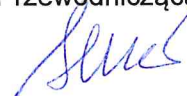
W oparciu o art. 8 ust.1 oraz art. 11 ustawy przedkładam projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Żychlin wraz z diagnozą będącą załącznikiem do uzasadnienia, wnioskując o jej podjęcie przez Radę Miejską w Żychlinie.

Projekt uchwały nie przewiduje wprowadzenia narzędzi przewidzianych w art. 11 ust. 5 ustawy czyli ustanowienia na rzecz gminy prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji lub wprowadzenia zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy na obszarze rewitalizacji. Wynika to z faktu, że narzędzia te są nieadekwatne do uwarunkowań dotyczących obszaru rewitalizowanego i zdiagnozowanych potrzeb interesariuszy. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zapewni możliwość opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla wskazanego obszaru miejskiego.

Załącznik:

- Analiza wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego dla Gminy Żychlin

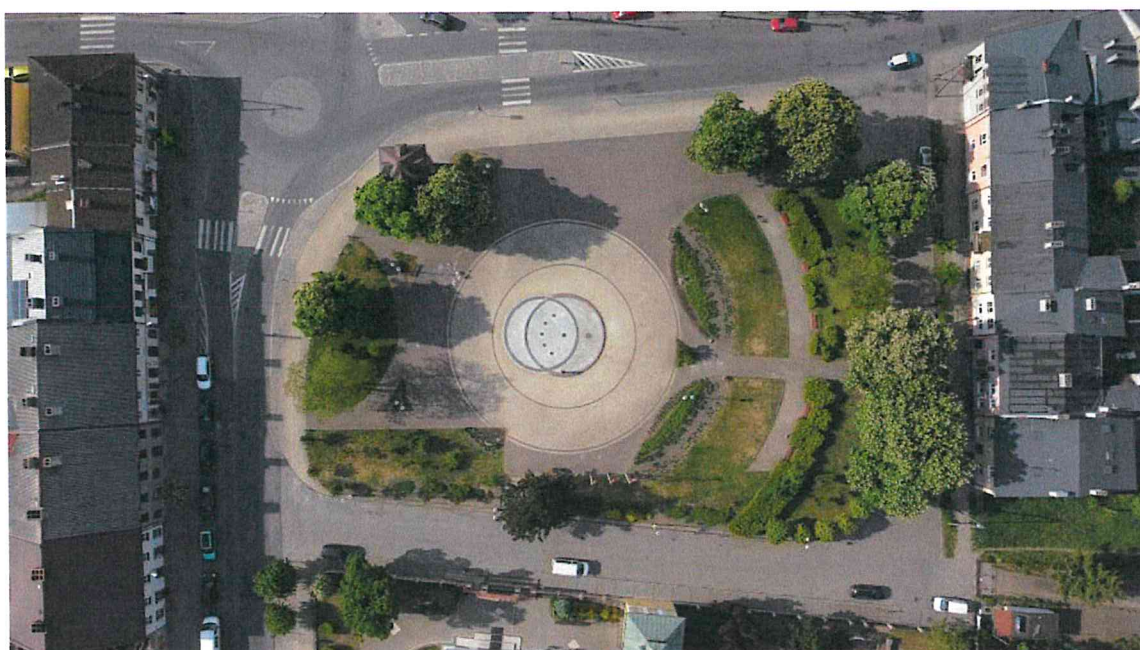
Przewodnicząca Rady

Elżbieta Wanda Sikora

WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI DLA GMINY ŻYCHLIN

GRUDZIEŃ 2022

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Sfera społeczna	6
3. Sfera gospodarcza	36
4. Analiza środowiska naturalnego	51
5. Problemy przestrzenno-funkcjonalne	68
6. Problemy techniczne	79
7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	88
Spis rysunków.....	91
Spis fotografii	91
Spis map.....	91
Spis tabel.....	91
Spis wykresów	92

1. Wstęp

W zrównoważonym rozwoju krajów europejskich rewitalizacja traktowana jest jako metoda rozwiązywania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W krajach Unii Europejskiej główne cele gospodarki przestrzennej określone są w Europejskiej Karcie Zagospodarowania Przestrzennego, wyznaczając standardy przestrzenne odnośnie zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego we wszystkich regionach, poprawy jakości życia, odpowiedzialnego gospodarowania zasobami oraz racjonalnego wykorzystania terenów.

Tadeusz Kaczmarek w pracy „Rewitalizacja miast w Polsce na tle doświadczeń europejskich” terminem „rewitalizacja” określa *planowe działania w celu zmiany struktury funkcjonalno- przestrzennej zdegradowanych obszarów miasta i w konsekwencji ich ożywienia gospodarczego i społecznego.*

Profesor Krzysztof Skalski tłumaczy pojęcie „rewitalizacja” jako *całość działań obejmujących program remontów, modernizacji i zabudowy przestrzeni publicznej, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja jest połączeniem działań technicznych z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych.*

Jeszcze trafniejsza definicja rewitalizacji została sformułowana przez dr Andreasa Billerta:

Rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całego miasta.¹

Kluczowe w tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja to reakcja na stan kryzysowy, który przejawia się nie tylko w degradacji substancji, ale także – a nawet przede wszystkim – w degradacji funkcji i przestrzeni. A więc rewitalizacja to działania o charakterze naprawczym w sferze architektoniczno- urbanistycznej (substancja), społecznej i gospodarczej (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennej. A. Billert stwierdza wręcz: *Rewitalizacja jest, więc odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, koordynowanych i zarządzanych przez sektor publiczny (gminę), opartych na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno- administracyjnych oraz podmiotów społecznych.²*

Wreszcie warto porównać przytoczone definicje z kolejną, sformułowaną przez Wojciecha Kłosowskiego:

Rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno- gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno- gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo- architektonicznych).

---

¹ Andreas Billert, Centrum staromiejskie w Żarach; problemy, metody i strategie rewitalizacji; Słubice 2004, s. 6

² Ibidem, s. 6

W historycznych miastach europejskich bardzo często obszarami takimi są najstarsze dzielnice miast, stanowiące zespoły zabytkowe. Jednak to nie zabytkowy charakter predystynuje je do rewitalizacji, ale właśnie szczególna kumulacja wielu problemów społecznych i gospodarczych w jednym miejscu³.

I dalej:

Rewitalizacja musi angażować zawsze wszystkich aktorów lokalnej sceny: władzę samorządową i różne służby publiczne, a z drugiej strony – biznes i organizacje obywatelskie, a wreszcie – samych mieszkańców⁴.

W cytowanych definicjach podkreśla się to, co pozwala odróżnić rewitalizację od innych form kompleksowej interwencji w przestrzeń miejską.

Widzimy więc, że cele rewitalizacji są usytuowane w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, a działania infrastrukturalne i architektoniczno-urbanistyczne są tym celom podporządkowane (mają charakter narzędziowy); nie jest więc rewitalizacją działanie wyłącznie remontowo- budowlane, które nie ma wskazanego celu społecznego, gospodarczego lub ekologiczno-przestrzennego;

Tadeusz Kaczmarek zwraca uwagę, że działania rewitalizacyjne mają wymiar:

- przestrzenny – nowy wizerunek obszarów rewitalizowanych;
- funkcjonalny – nowe przeznaczenie terenu – nowe funkcje lub odrodzenie dawnych, ale często w nowym wymiarze jakościowym;
- gospodarczy – powstanie nowych impulsów rozwoju gospodarczego, rozwój istniejącej lub implantacja nowych działalności, rozbudzenie mechanizmów rynkowych (np. korzyści dla aglomeracji);
- społeczny – podniesienie poziomu życia, stworzenie lepszych warunków zamieszkania, pracy, komunikacji, korzystania z usług, wypoczynku;
- kulturowy – zharmonizowanie przestrzeni miejskiej, nadanie nowych wartości miejscom (obszaram), rozbudzenie tożsamości terytorialnej, poprawa wizerunku miasta.

Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji).

Rewitalizacja musi być realizowana w formie współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów (miejscowych uczelni, policji itp.); nie jest więc rewitalizacją program nieuwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych.

---

³ Wojciech Kłosowski, Metodologiczne problemy rewitalizacji obszarów miejskich w kontekście poddziałania 3.3.1. ZPORR, Bielsko-Biała 2004, s. 2

⁴ Ibidem, s. 3

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina musi wyznaczyć obszar zdegradowany oraz obszar podlegający rewitalizacji (Art. 8). Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Pamiętać należy, iż zgodnie z art. 10 pkt 1 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Niniejszy dokument jest analizą możliwości wytyczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie gminy Żychlin. W materiale wykorzystano analizy sporządzone przy tworzeniu Strategii Rozwoju Gminy Żychlin w roku 2022.

2. Sfera społeczna

Liczba ludności

Gmina Żychlin należy do województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego, zamieszkuje ją 12,14% ludności powiatu. Jest jedną z mniejszych obszarowo gmin w Polsce. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku gmina liczyła 11 464 mieszkańców, w tym miasto Żychlin liczyło 7 866, a obszar wiejski 3 598 mieszkańców.

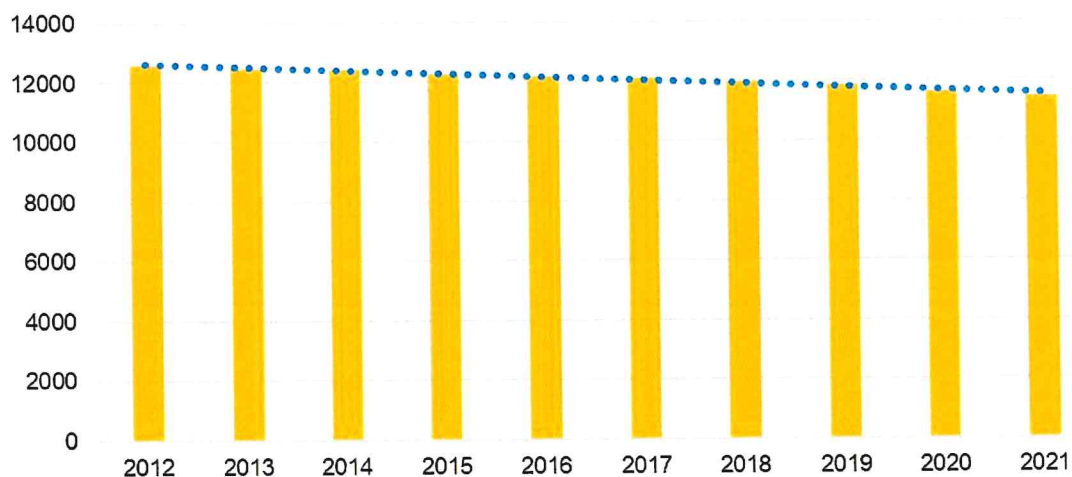
Tabela 1 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Żychlin w latach 2012 – 2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gmina ogółem	12596	12489	12433	12283	12190	12084	11986	11836	11628	11 464
kobiety	6523	6468	6440	6355	6319	6251	6192	6106	6010	5 941
mężczyźni	6073	6021	5993	5928	5871	5833	5794	5730	5618	5 523
miasto Żychlin	8688	8576	8537	8453	8376	8288	8220	8109	7964	7 866
obszar wiejski	3908	3913	3896	3830	3814	3796	3766	3727	3664	3 598

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W badanym okresie, w odniesieniu do roku bazowego, sumaryczna liczba ludności zmniejszyła się o 1 132 osoby (8,98%).

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Żychlin w latach 2012 - 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowane zjawisko depopulacji jest odzwierciedleniem ogólnokrajowej tendencji zmniejszania się liczby ludności. Postępująca depopulacja będzie z pewnością miała swoje negatywne konsekwencje rozwojowe w każdym wymiarze funkcjonowania społeczeństwa.

Według danych GUS w 2021 roku mieszkańcy miasta Żychlina stanowili 68,61% ogółu mieszkańców gminy.

Dokładniejsze dane dotyczące liczby mieszkańców udostępnił Urząd Gminy w Żychlinie. Do najliczniejszych pod względem liczby mieszkańców miejscowości należy Żychlin (miasto) oraz wieś Dobrzelin. 200 i więcej mieszkańców liczą wsie: Grabów, Śleszyn oraz Wola Popowa. W pozostałych

miejscowościach poziom zróżnicowania jest znaczny i kształtuje się od 4 mieszkańców w Aleksandrowie do 132 w Budzynie. Miejscowości Jadwigów oraz Szczytów nie są zamieszkałe. Według tych danych, liczba mieszkańców gminy ogółem wynosi 11 196 osób, przy czym 7 568 zamieszkuje miasto Żychlin, zaś 3 628 obszar wiejski gminy. Mieszkańcy miasta stanowią zatem 67,59% ogółu mieszkańców gminy Żychlin.

Tabela 2 Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w gminie Żychlin – stan na 31.12.2021 r.

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba mieszkańców ogółem
Ogółem	11 196
Żychlin	7 568
1 Maja	351
3 Maja	64
al. Raclawickie	47
Barlickiego	33
Blizińskiego	64
Chabrowa	17
Cicha	29
Cmentarna	4
Dąbrowskiego	271
Dobra	16
Dobrzelińska	28
Dolna	21
Fabryczna	0
Głowackiego	99
Graniczna	3
inż. Z. Okoniewskiego	632
Pl. Jana Pawła II	89
Jaśminowa	19
Kilińskiego	85
Konwaliowa	11
Krótką	0
Kolejowa	0
Kościuszki	24
Krasickiego	250
Kwiatowa	2
Łąkowa	767
Łukasińskiego	244
Mała	4
M. Konopnickiej	192
Mickiewicza	48
Młyńska	37
Narutowicza	961
Nowa	2
Orłowskiego	6
Pl. 29 Listopada	171
Pl. Wolności	117
Polowa	55
Pomorska	66
Prusa	19
Przeskok	0
Reja	5
Różana	9
Sannicka	106
Spacerowa	0
Sienkiewicza	215

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba mieszkańców ogółem
Słowackiego	41
Ściegiennego	18
Śląska	10
Ul. Traugutta	496
Oś. Traugutta	1069
Waryńskiego	250
Tuwima	3
Wiejska	101
Wrzosowa	0
Wspólna	27
Zdrojowa	23
Złota	1
Żeromskiego	346
MIEJSCOWOŚCI	3 628
Biała	54
Grzybów Hornowski	61
Buszków Dolny	56
Buszkówek	46
Orątki Górne	27
Budzyń	132
Brzeziny	54
Śleszyn Mały	8
Marianka	17
Chochółów	77
Orątki Dolne	16
Strzelce	21
Czesławów	85
Drzewoszki Małe	17
Dobrzelin z podz. na ul.	1 087
Słowackiego	40
Wł. Jagiełły	430
Dolna	10
Dobrzelińska	3
Działkowa	35
Dworcowa	60
Jabłonkowa	261
Janowska	7
Kasztanowa	70
Kolejkowa	17
Narutowicza	0
Polna	2
Przytorze	0
Słoneczna	19
Stawowa	5
Szkolna	120
Wagowa	8
Wiśniowa	0
Drzewoszki Wielkie	55
Aleksandrów	4
Grabie	84
Grabów z podziałem na ulice:	331
Budzyńska	6
Dworcowa	159
Górska	47

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba mieszkańców ogółem
Grabówek	29
Szkolna	90
Grzybów Dolny	28
Gajew Grzybowski	33
Janów Grzybowski	17
Jadwigów	0
Klemensów Grzybowski	28
Kaczkowizna	89
Sędki	35
Szczytów	0
Kruki	15
Balików	61
Zarębów	85
Pasieka	103
Sokołówek	93
Śleszyn z podziałem na ulice:	229
Biała	12
Cmentarna	12
Górna	42
Kamilewska	10
Kasztanowa	143
Parkowa	3
Piaskowa	7
Tretki	5
Dzwonków	15
Gajew	9
Stanisławów	20
Wola Popowa z podziałem na ulice:	200
Budzyńska	37
Górna	10
Lipowa	7
Łukasińskiego	56
Polna	4
Wiejska	21
Zeromskiego	65
Zagroby	10
Kędziory	6
Kozanki	24
Leśne	9
Zgoda	31
Oleszcze	35
Śleszynek	78
Żabików	74
Aleksandrówka	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie

Gęstość zaludnienia w gminie na dzień 31 grudnia 2021 roku (wg danych statystycznych GUS) wynosiła 150 os./km².

- gmina Żychlin - 150 os./km²,
- powiat kutnowski - 106 os./km²,
- województwo łódzkie - 133 os./km².

W porównaniu z danymi wojewódzkimi i powiatowymi skupianie się ludzi w gminie na wyznaczonej powierzchni jest znacznie większe. Wpływ na to ma miejsko-wiejski charakter gminy, w szczególności osiedla z zabudową wielorodzinną.

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego).

Ruch naturalny ludności

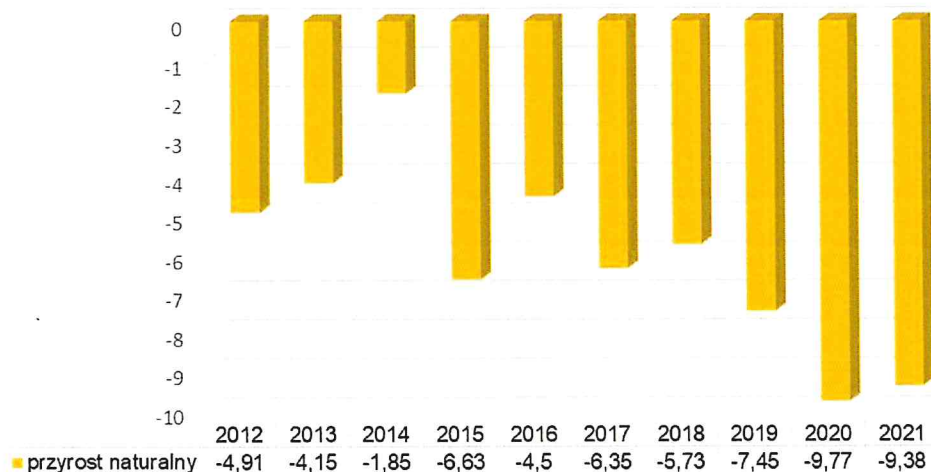
W latach poddanych analizie, przyrost naturalny w gminie Żychlin był co roku ujemny. Najniższa wartość wskaźnika na 1000 ludności została odnotowana dla roku 2020 (-9,77) oraz dla roku 2021 (-9,38). Niski wynik przyrostu naturalnego w latach 2020-2021, może być już efektem trwającej pandemii. Pandemia bardzo uderzyła w decyzję Polaków o posiadaniu dziecka, powodując brak poczucia bezpieczeństwa, stabilizacji życiowej. Problem rosnącego ujemnego przyrostu naturalnego dotyczy całego kraju.

Tabela 3 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie gminy Żychlin (stan w dniu 31.XII) w latach 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
urodzenia żywe	8,55	8,93	9,48	7,28	9,00	7,34	8,73	6,11	7,31	7,03
zgony	13,46	13,08	11,32	13,91	13,50	13,69	14,46	13,56	17,08	16,41
przyrost naturalny	-4,91	-4,15	-1,85	-6,63	-4,50	-6,35	-5,73	-7,45	-9,77	-9,38

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Żychlin (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Migracje

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrownkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do

stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności”.⁵

Tabela 4 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Żychlin w latach 2012 -2021

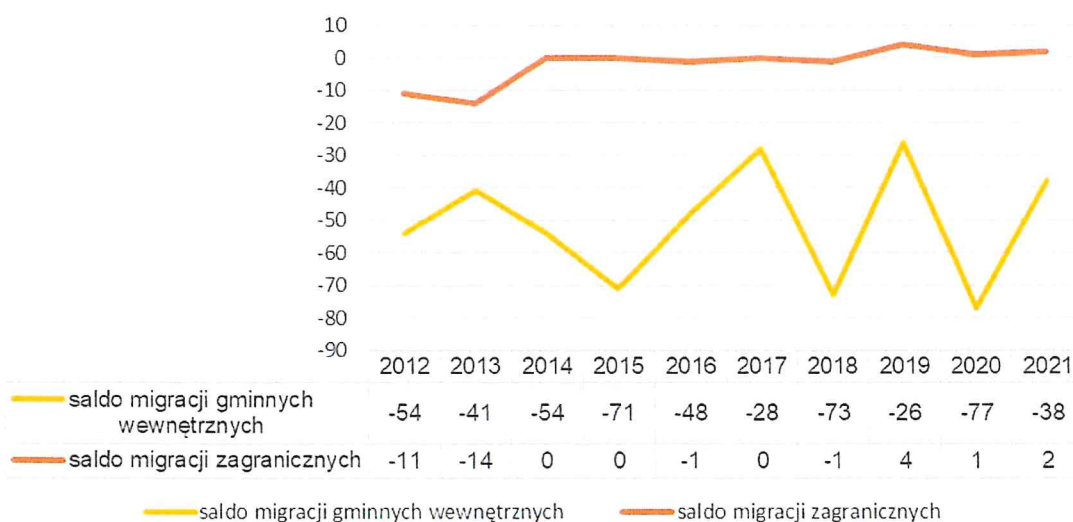
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
migracje wewnętrzne										
zameldowania	130	103	112	107	113	119	115	145	81	137
wymeldowania	184	144	166	178	161	147	188	171	158	175
saldo	-54	-41	-54	-71	-48	-28	-73	-26	-77	-38
migracje zagraniczne										
zameldowania	5	1	7	x	0	2	0	5	1	3
wymeldowania	16	15	7	x	1	2	1	1	0	1
saldo	-11	-14	0	x	-1	0	-1	4	1	2
saldo migracji ogółem	-65	-55	-54	x	-49	-28	-74	-22	-76	-36

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), x- brak informacji wiarygodnych lub porównywalnych

W gminie Żychlin w całym analizowanym okresie odnotowano ujemne saldo migracji ogółem oraz saldo migracji wewnętrznych. W 2021 roku ujemna wartość salda migracji ogółem osiągnęła -36 osób. Dane dla roku 2015 dla migracji zagranicznych (GUS) są niedostępne.

Większość migracji następuje w ruchu wewnętrznym, w ruchu zagranicznym w ostatnich latach ruch ludności jest nieznaczny.

Wykres 3 Saldo migracji w gminie Żychlin w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Bilans salda migracji wewnętrznych na przestrzeni analizowanych lat jest ujemny i wynosi (-510) mieszkańców. Wartość salda migracji zagranicznych w analizowanym okresie również jest ujemna i wynosi (-34). Wskazane powyżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej ludzi zdecydowało się na opuszczenie gminy Żychlin i zamieszkanie w innym miejscu. Gminę w ciągu badanych lat łącznie opuściły 544 osoby.

⁵ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Struktura wieku ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Osoby w wieku produkcyjnym dzielimy na dwie kategorie: osoby mobilne oraz osoby niemobilne. Osoby mobilne charakteryzują się gotowością do podjęcia zmian w swoim życiu zawodowym, zmianą pracy, stanowiska pracy, chęcią przekwalifikowania się, nabycia nowych umiejętności. Osoby znajdujące się w przedziale wiekowym produkcyjnym niemobilnym to osoby, które nie wykazują chęci do zmiany pracy, stanowiska pracy, nie są zainteresowane zdobyciem nowych kwalifikacji zawodowych.

W gminie Żychlin osoby w wieku produkcyjnym mobilnym w 2021 roku stanowiły 58,61% ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Żychlin w latach 2012 – 2021

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku (stan w dniu 31XII)										
Ludność w wieku:	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przedprodukcyjnym ogółem (17 lat i mniej)	1940	1898	1872	1848	1844	1823	1826	1787	1748	1 733
Produkcyjnym ogółem	8034	7919	7809	7632	7480	7307	7128	6972	6753	6 594
Produkcyjnym mobilnym	4628	4574	4536	4450	4362	4270	4199	4088	4004	3 865
Produkcyjnym niemobilnym	3406	3345	3273	3182	3118	3037	2929	2884	2749	2 729
Poprodukcyjnym ogółem	2622	2672	2752	2803	2866	2954	3032	3077	3127	3 137
W % ogółem ludność w wieku:										
przedprodukcyjnym	15,4	15,2	15,1	15,0	15,1	15,1	15,2	15,1	15,0	15,1
produkcyjnym	63,8	63,4	62,8	62,1	61,4	60,5	59,5	58,9	58,1	57,5
poprodukcyjnym	20,8	21,4	22,1	22,8	23,5	24,4	25,3	26,0	26,9	27,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z powyższych danych wynika, że w latach 2012- 2021 w gminie Żychlin obserwujemy:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 207 osób;
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 1 440 osób,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 515 osób.

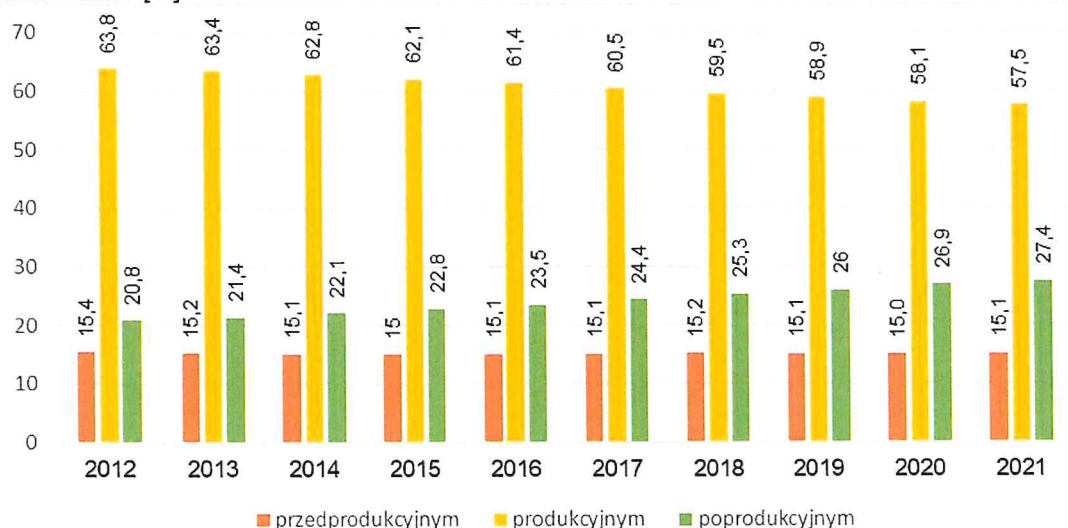
W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 57,5% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym osiągając 27,4% społeczeństwa oraz stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Zmiany w strukturze wieku ludności (tendencja do zmniejszania się liczby dzieci i młodzieży) dają podstawy do twierdzenia, że proces ten będzie postępował. Problem dotyczy większości gmin województwa łódzkiego.

Z powyższych danych wynika, że w latach 2012 - 2021 w gminie Żychlin:

- zmniejszył się udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 10,67 punktu procentowego,
- zmniejszył się udział liczby ludności w wieku produkcyjnym o 17,92 punktu procentowego,
- zwiększył się udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 19,64 punktu procentowego.

Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Żychlin w latach 2012 – 2021 [%]

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Bazując na danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Żychlinie wskazuje się, iż w gminie Żychlin udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy (11 196) wynosi 2 716 osób, co stanowi 24,26% ogółu. Kolorem wyróżniono wartości wskaźników wyższe od średniej dla gminy ogółem.

Tabela 6 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Nazwa miejscowości / ulica	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Nazwa miejscowości / ulica	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]
Średnia gminy: 24,26%			
Żychlin		Czesławów	18,82%
1 Maja	16,52%	Drzewoszeki Małe	5,88%
3 Maja	18,75%	Dobrzelin z podz. na ul.	18,12%
al. Raclawickie	10,64%	Słowackiego	17,50%
Barlickiego	12,12%	Wł. Jagiełły	12,33%
Blizińskiego	28,13%	Dolna	30,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	66,67%
Cicha	6,90%	Działkowa	8,57%
Cmentarna	25,00%	Dworcowa	20,00%
Dąbrowskiego	30,26%	Jabłonkowa	21,07%
Dobra	6,25%	Janowska	14,29%
Dobrzelińska	28,57%	Kasztanowa	27,14%
Dolna	19,05%	Kolejkowa	17,65%
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	13,13%	Polna	0,00%
Graniczna	33,33%	Przytorze	0,00%
inż. Z. Okoniewskiego	31,01%	Słoneczna	21,05%
Pl. Jana Pawła II	20,22%	Stawowa	40,00%
Jaśminowa	15,79%	Szkolna	25,83%
Kilińskiego	16,47%	Wagowa	25,00%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótką	0,00%	Drzewoszeki Wielkie	16,36%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	25,00%
Kościuszki	20,83%	Grabie	20,24%
Krasickiego	16,80%	Grabów z podziałem na ulice:	19,64%
Kwiatowa	50,00%	Budzyńska	33,33%
Łąkowa	36,64%	Dworcowa	18,24%

Nazwa miejscowości / ulica	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Nazwa miejscowości / ulica	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]
Łukasieńskiego	20,49%	Górska	19,15%
Mała	50,00%	Grabówek	17,24%
M. Konopnickiej	32,29%	Szkolna	22,22%
Mickiewicza	33,33%	Grzybów Dolny	32,14%
Młyńska	27,03%	Gajew Grzybowski	24,24%
Narutowicza	21,96%	Janów Grzybowski	23,53%
Nowa	50,00%	Jadwigów	0,00%
Orłowskiego	33,33%	Klemensów Grzybowski	28,57%
Pl. 29 Listopada	23,98%	Kaczkowizna	25,84%
Pl. Wolności	12,82%	Sędki	28,57%
Polowa	29,09%	Szczytów	0,00%
Pomorska	9,09%	Kruki	40,00%
Prusa	26,32%	Balików	27,87%
Przeskok	0,00%	Zarębów	22,35%
Reja	40,00%	Pasieka	22,33%
Różana	0,00%	Sokołówek	23,66%
Sannicka	19,81%	Śleszyn z podziałem na ulice:	17,90%
Spacerowa	0,00%	Biała	25,00%
Sienkiewicza	17,21%	Cmentarna	33,33%
Słowackiego	26,83%	Górna	16,67%
Ściegiennego	16,67%	Kamilewska	30,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	15,38%
Ul. Traugutta	27,62%	Parkowa	0,00%
Oś. Traugutta	38,35%	Piaskowa	28,57%
Waryńskiego	25,20%	Tretki	20,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	26,67%
Wiejska	20,79%	Gajew	22,22%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	5,00%
Wspólna	25,93%	Wola Popowa z podziałem na ulice:	23,00%
Zdrojowa	0,00%	Budzyńska	32,43%
Złota	100,00%	Górna	30,00%
Żeromskiego	18,79%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasieńskiego	23,21%
Biała	18,52%	Polna	25,00%
Grzybów Hornowski	14,75%	Wiejska	28,57%
Buszków Dolny	32,14%	Żeromskiego	16,92%
Buszkówek	30,43%	Zagroby	40,00%
Orątki Górne	14,81%	Kędziory	33,33%
Budzyń	12,88%	Kozanki	8,33%
Brzeziny	11,11%	Leśne	33,33%
Śleszyn Mały	0,00%	Zgoda	16,13%
Marianka	23,53%	Oleszcze	5,71%
Chochołów	14,29%	Śleszynek	25,64%
Orątki Dolne	56,25%	Zabików	29,73%
Strzelce	14,29%	Aleksandrówka	26,56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie

Poziom edukacji

W analizie uwzględniono również poziom nauczania, w tym celu wykorzystano wyniki uzyskane przez uczniów na egzaminie ósmoklasisty w 2021 roku. Wyniki uzyskane przez uczniów z gminy Żychlin są w przypadku każdego przedmiotu (język angielski, język polski i matematyka) słabsze niż średnio w powiecie kutnowskim oraz województwie łódzkim. Największa różnica odnotowana została w przypadku języka angielskiego. Zauważalna jest również tendencja większych różnic w wynikach notowanych na

poziomie gminy w stosunku do tych na poziomie województwa. W przypadku sprawdzianu z matematyki wyniki uczniów z gminy Żychlin są bardzo zbliżone do wyników średnich dla powiatu kutnowskiego.

Tabela 7 Wyniki uczniów uzyskane na egzaminie ósmoklasisty w 2021 roku w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego

	język angielski	język polski	matematyka
województwo łódzkie	65,12	58,32	48,04
powiat kutnowski	55,91	55,65	40,79
gmina Żychlin	52,19	51,93	40,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi.

Pomoc społeczna

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymagają dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi społeczne w gminie Żychlin przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

Na terenie gminy Żychlin istnieje szereg instytucji działających na rzecz wspierania dzieci, młodzieży i rodzin. Wśród nich należy wymienić: szkoły, przedszkola, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, Żychliński Dom Kultury (Zedek), kluby sportowe, placówki służby zdrowia, świetlice, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie.

Kluczową instytucją przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na terenie gminy Żychlin jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działalności jest organizowanie i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, w szczególności poprzez doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia potrzebujących osób i rodzin i zintegrowanie ich ze środowiskach. Do zadań pomocy społecznej należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i prowadzenie niezbędnej infrastruktury socjalnej czy rozwijanie nowych form pomocy.

W 2020 roku najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, następnie bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba rodzin we wspartych rodzinach wynosiła adekwatnie: 264, 221, 133 oraz 92.

Tabela 8 Powody przyznania pomocy w 2020 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	
	2019	2020
Ubóstwo	267	264
Bezdomność	6	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	10
Bezrobocie	235	221
Niepełnosprawność	148	133
Długotrwała lub ciężka choroba	97	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	104	92
	w tym:	
	rodziny niepełne	70
	rodziny wielodzietne	34

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	
	2019	2020
Przemoc w rodzinie	24	31
Alkoholizm	10	18
Narkomania	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	0
Zdarzenie losowe	1	0

Źródło: Raport o stanie Gminy Żychlin za 2020 rok

W 2020 roku w gminie Żychlin 473 gospodarstwa domowe korzystały ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 862 osoby, stanowiąc 7,4% ludności gminy ogółem.

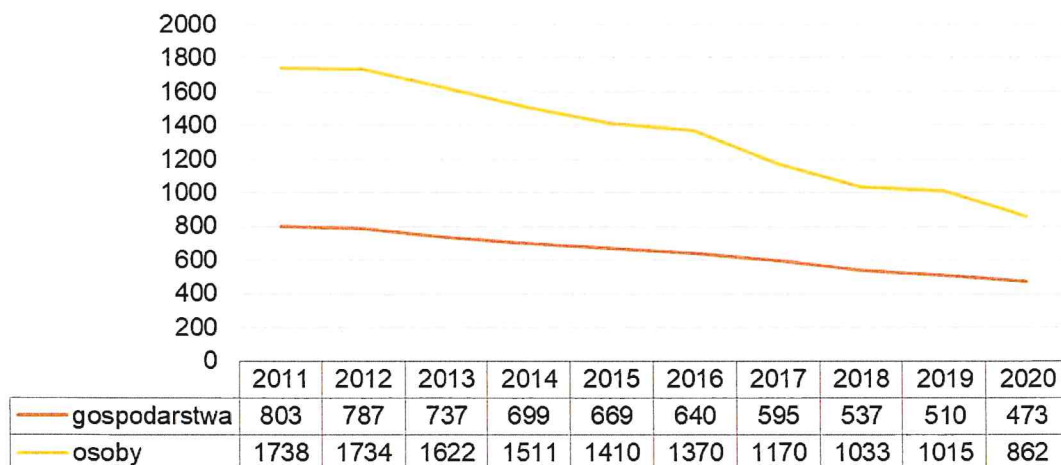
Tabela 9 Gospodarstwa domowe oraz liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żychlin w latach 2011 – 2020 (brak danych za 2021 rok)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
gospodarstwa domowe ogółem	803	787	737	699	669	640	595	537	510	473
osoby ogółem	1738	1734	1622	1511	1410	1370	1170	1033	1015	862

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w Gminie Żychlin zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2020 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 473 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2011 o 330 gospodarstw. Nastąpił więc spadek wskaźnika aż o 41,1%. Maleje również liczba osób korzystających ze wsparcia w stosunku do roku 2011, wskaźnik ten zmniejszył się o 876 osób – czyli o 50,4%.

Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żychlin w latach 2011 – 2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z danych statystycznych przedstawionych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żychlinie wynika, iż na dzień 31.12.2021 roku, 4,33% mieszkańców gminy Żychlin korzystało ze wsparcia instytucji pomocy społecznej (485 osób).

Ppowody korzystania ze świadczeń są różnorodne i w wielu przypadkach nie są wskazywane pojedynczo lecz występują łącznie.

W przypadku miejscowości wiejskich zdecydowanie najwyższe wskaźniki odnotowano dla miejscowości Śleszyn Mały (62,5%), zaś w przypadku miasta Żychlina najtrudniejsza sytuacja występuje w przypadku ulic: Barlickiego (30,30%), Ściegiennego (22,22%), 3 Maja (18,75%) oraz Plac 29 Listopada (15,79%).

Tabela 10 Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie Żychlin w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Miejscowość / ulica	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną [%]	Miejscowość / ulica	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną [%]
Średnia gminy: 4,33%			
Żychlin	5,99%	Czesławów	1,18%
1 Maja	13,11%	Drzewoszek Mały	5,88%
3 Maja	18,75%	Dobrzelin z podziałem na ul.	2,30%
al. Racławickie	0,00%	Słowackiego	5,00%
Barlickiego	30,30%	Wł. Jagiełły	3,95%
Blizińskiego	1,56%	Dolna	0,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	0,00%
Cicha	0,00%	Działkowa	0,00%
Cmentarna	0,00%	Dworcowa	1,67%
Dąbrowskiego	2,21%	Jabłonkowa	1,15%
Dobra	0,00%	Janowska	14,29%
Dobrzelińska	0,00%	Kasztanowa	1,43%
Dolna	4,76%	Kolejkowa	0,00%
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	1,01%	Polna	0,00%
Graniczna	0,00%	Przytorze	0,00%
inż. Z. Okoniewskiego	3,01%	Stoneczna	0,00%
Pl. Jana Pawła II	8,99%	Stawowa	0,00%
Jaśminowa	0,00%	Szkolna	0,00%
Kilińskiego	11,76%	Wagowa	0,00%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótką	0,00%	Drzewoszek Wielki	0,00%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	0,00%
Kościuszki	8,33%	Grabie	0,00%
Krasickiego	1,20%	Grabów z podziałem na ul.	1,51%
Kwiatowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Łąkowa	0,78%	Dworcowa	2,52%
Łukasiewskiego	4,92%	Górska	2,13%
Mała	0,00%	Grabówek	0,00%
M. Konopnickiej	4,17%	Szkolna	0,00%
Mickiewicza	4,17%	Grzybów Dolny	0,00%
Młyńska	5,41%	Gajew Grzybowski	0,00%
Narutowicza	8,95%	Janów Grzybowski	0,00%
Nowa	0,00%	Jadwigów	0,00%
Ogrodowa	0,00%	Klemensów Grzybowski	0,00%
Pl. 29 Listopada	15,79%	Kaczkowizna	0,00%
Pl. Wolności	10,26%	Sędki	0,00%
Polowa	1,82%	Szczytów	0,00%
Pomorska	4,55%	Kruki	0,00%
Prusa	0,00%	Balików	0,00%
Przeskok	0,00%	Zarębów	0,00%
Reja	0,00%	Pasieka	1,94%
Różana	0,00%	Sokołówek	0,00%
Sannicka	3,77%	Śleszyn z podziałem na ul.	1,75%
Spacerowa	0,00%	Biała	8,33%
Sienkiewicza	0,47%	Cmentarna	8,33%
Słowackiego	0,00%	Górna	0,00%
Ściegiennego	22,22%	Kamilewska	0,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	1,40%
Ul. Traugutta	0,20%	Parkowa	0,00%

Miejscowość / ulica	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną [%]	Miejscowość / ulica	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną [%]
Oś. Traugutta	1,68%	Piaskowa	0,00%
Waryńskiego	0,80%	Tretki	0,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	0,00%
Wiejska	0,99%	Gajew	0,00%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	0,00%
Wspólna	3,70%	Wola Popowa z podziałem na ul.	1,50%
Zdrojowa	8,70%	Budzyńska	2,70%
Złota	0,00%	Górna	0,00%
Żeromskiego	0,58%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasińskiego	3,57%
Biała	1,85%	Polna	0,00%
Grzybów Hornowski	0,00%	Wiejska	0,00%
Buszków Dolny	0,00%	Żeromskiego	0,00%
Buszkówek	0,00%	Zagroby	0,00%
Orątki Górne	7,41%	Kędziory	0,00%
Budzyń	3,03%	Kozanki	0,00%
Brzeziny	1,85%	Leśne	0,00%
Śleszyn Mały	62,50%	Zgoda	3,23%
Marianka	0,00%	Oleszcze	0,00%
Chochółów	2,60%	Śleszynek	0,00%
Orątki Dolne	0,00%	Żabików	0,00%
Strzelce	0,00%	Aleksandrówka	3,13%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żychlinie

Wśród przesłanek, z tytułu których mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z pomocy społecznej wymienia się: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz objęcie Niebieską Kartą.

Analizy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żychlinie wykazują, że ubóstwo jest problemem szczególnie niebezpiecznym ze względu na swoje skutki, w tym m.in. zmniejszenie popytu na towary, utrudnienie lub wręcz uniemożliwienie korzystania z różnych opcji zdobywania wykształcenia czy poprawy stanu zdrowia, wzrost przestępczości i zjawiska patologii społecznych. Co jednak najistotniejsze w analizie tego problemu, to fakt powielania tego zjawiska – dzieci z rodzin żyjących w ubóstwie bardzo często również żyją na niskim poziomie i korzystają ze wsparcia pomocy społecznej. W większości przypadków stwierdzono, że główną przyczyną ubóstwa jest problem bezrobocia oraz niskich dochodów uzyskiwanych z funkcjonujących gospodarstw rolnych. Ponadto z pomocy społecznej z powodu ubóstwa korzystają w dużej mierze osoby samotne lub starsze. Opracowując *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żychlin na lata 2021-2026*, w środowisku lokalnym przeprowadzono badanie ankietowe.

Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa oraz problemy komunikacyjne, a także brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zwrócono także uwagę na brak oferty spędzania czasu wolnego oraz marginalizację i wykluczenie społeczne.

W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, brak ofert pracy oraz placówek wsparcia dziennego. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne oraz brak odpowiedniej oferty spędzania czasu wolnego oraz zajęć dla dorosłych osób niepełnosprawnych. Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa

obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli MGOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie.

Tabela 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Żychlin wg przesłanek - stan na 31.12.2021 r.

	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Liczba funkcjonujących Niebieskich Kart
Gmina ogółem	3,13%	1,05%	1,88%	0,19%
Mieszkańcy miasta Żychlina w stosunku do ogółu korzystających z danego rodzaju pomocy	90,29%	75,42%	70,00%	61,90%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żychlinie

Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2019 - 2021. Zarówno na obszarze województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego jak i gminy Żychlin liczba ta wzrosła w roku 2020 w stosunku do roku 2019 oraz zmniejszyła się w 2021 roku w stosunku do roku 2020. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w roku 2021 w stosunku do roku 2019:

- w województwie łódzkim zwiększyła się o 3,71%,

zaś zmniejszyła się w:

- Powiecie kutnowskim o 4,83%,
- Gminie Żychlin ogółem o 14,19%,
  - Mieście Żychlin o 14,29%,
  - Obszarze wiejskim gminy o 13,98%.

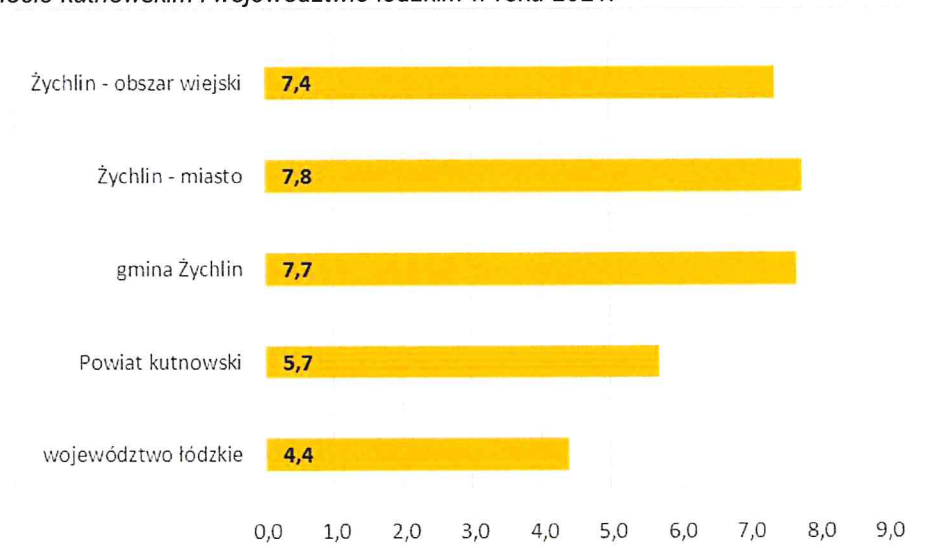
Tabela 12 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim w roku 2021.

	2019	2020	2021
województwo łódzkie	58 722	67 812	60 902
Powiat kutnowski	3 295	3 411	3 136
gmina Żychlin	592	595	508
Żychlin - miasto	406	415	348
Żychlin - obszar wiejski	186	180	160

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Żychlin (7,7%) jest wyższy niż średnia dla powiatu kutnowskiego (5,7%) oraz województwa łódzkiego (4,4%). W samej gminie Żychlin odnotowuje się zaś niewiele wyższą wartość wskaźnika dla miasta niż dla obszaru wiejskiego, różnica wynosi 0,4 pkt procentowego.

Wykres 6 Udział bezrobotnych [%] zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim w roku 2021.

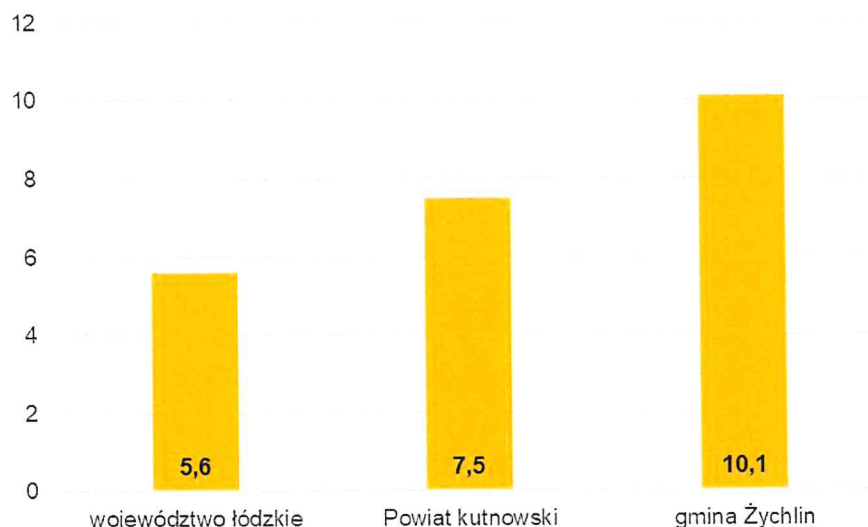
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Poziom bezrobocie w powiatach województwa łódzkiego wskazuje na znaczne zróżnicowanie regionalne tego zjawiska na całym obszarze województwa. Różnica między najwyższą i najniższą stopą bezrobocia za 2021 rok wyniosła 4,5 punktu procentowego. Powiatem o najwyższej stopie bezrobocia jest kutnowski (7,5%), wskaźnik ten wysoki jest również w powiatach pajęczańskim (7,2%) oraz tomaszowskim (7%). Najlepsza sytuacja pod tym względem występuje w powiecie rawskim (3%) oraz skierniewickim (3,5%). Kolejne wartości wskaźnika przekraczają już 4%.

W 2021 roku w gminie Żychlin odnotowano wyższą szacunkową stopę bezrobocia rejestrowanego (10,1%) niż w powiecie kutnowskim (7,5%), a także województwie łódzkim (5,6%), co wskazuje na mniej korzystną sytuację na rynku pracy w gminie, niż w średnio w regionie.

Wykres 7 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego [%] w 2021 r. w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.polskawliczbach.pl

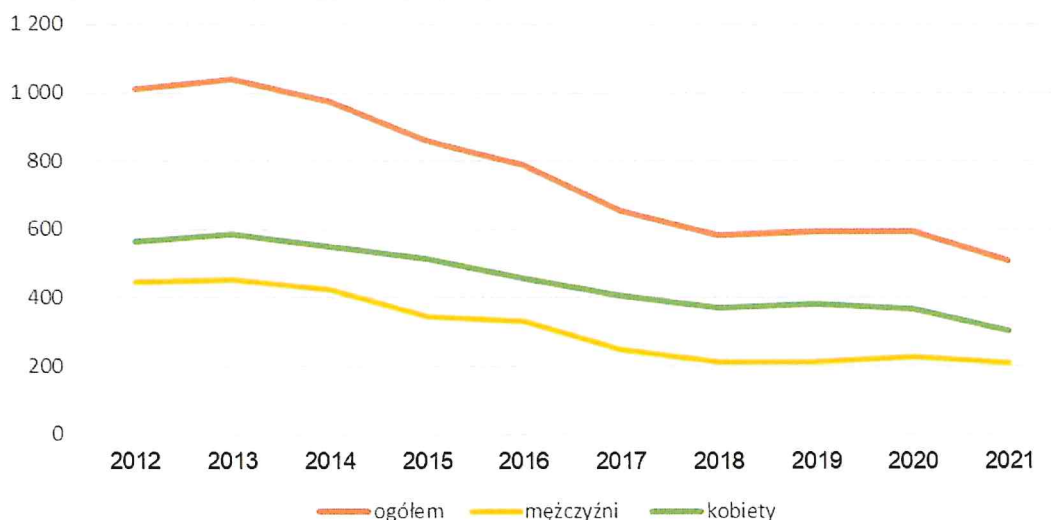
Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Żychlin. Analizę rozpoczęto od przedstawienia danych statystycznych dotyczących liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych z podziałem na płeć. Lata 2013 - 2018 to systematyczny spadek poziomu bezrobocia w gminie Żychlin. Kolejne lata (2019 – 2020) pokazują niewielki wzrost liczby bezrobotnych. Rok 2021 to ponownie spadek liczby bezrobotnych do poziomu 508 osób, w stosunku do roku poprzedniego to o 87 osób mniej. W roku 2021 kobiety stanowiły 59,25% bezrobotnych ogółem. Wśród bezrobotnych w całym badanym okresie dominują kobiety. Na przestrzeni 10 lat liczba bezrobotnych w gminie spadła o 503 osoby, spadek o 49,75%. Obserwujemy również spadek % w udziale bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych lat. W 2011 roku bezrobotni stanowili 12,6% osób w wieku produkcyjnym, a w 2021 roku już 7,7%.

Tabela 13 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Żychlin w latach 2012 – 2021

bezrobotni zarejestrowani z podziałem na płeć										
lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1 011	1 039	975	860	787	654	584	592	595	508
mężczyźni	445	453	424	346	331	247	213	211	228	207
kobiety	566	586	551	514	456	407	371	381	367	301
udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)										
lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	12,6	13,1	12,5	11,3	10,5	9,0	8,2	8,5	8,8	7,7
mężczyźni	10,4	10,7	10,1	8,4	8,2	6,2	5,5	5,5	6,2	5,8
kobiety	15,1	15,9	15,2	14,6	13,3	12,2	11,4	12,0	12,0	10,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Wykres 8 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Żychlin z podziałem na płeć w latach 2012 – 2021

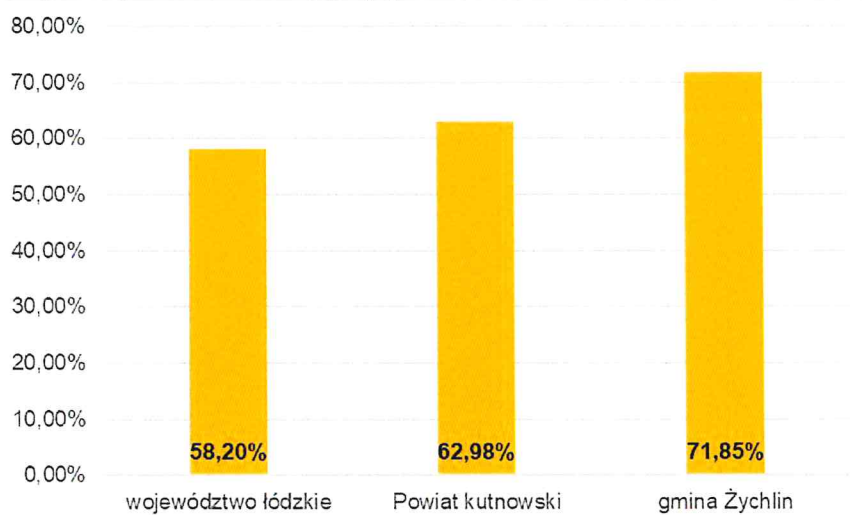

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2021 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Żychlin wyniósł 7,7% (wskaźnik dla powiatu kutnowskiego wyniósł 5,7%, zaś dla województwa łódzkiego 4,4%).

Znaczącym problemem rynku pracy w powiecie kutnowskim, również w gminie Żychlin jest bezrobocie długotrwałe. W województwie łódzkim udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2021 roku osiągnął poziom 58,2%, w powiecie 62,98%, natomiast w gminie wynosi średnio 71,85%.

Wykres 9 Udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].

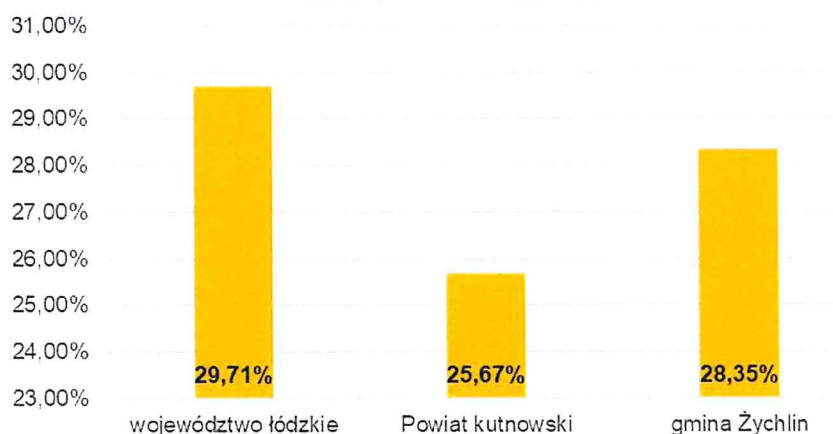

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Dość dużym problemem w skali zarówno gminy, powiatu jak i województwa, jest bezrobocie wśród osób, które ukończyły 50 lat, a więc - podobnie jak długotrwałe bezrobotni – znajdują się w szczególnej

sytuacji na rynku pracy. Wskaźnik dla województwa łódzkiego kształtuje się na poziomie 29,71%, w powiecie kutnowskim osiąga mniej bo 25,67%, zaś w gminie Żychlin osiąga wartość niższą od wojewódzkiej, jednak wyższą o 2,68 pkt procentowego od powiatu kutnowskiego. Sytuacja osób bezrobotnych po 50 roku życia jest trudniejsza, ponieważ często osoby te mają niższe kwalifikacje zawodowe, nieaktualną wiedzę i mniejsze umiejętności niż osoby młodsze, dodatkowo często również mniejsza jest ich mobilność.

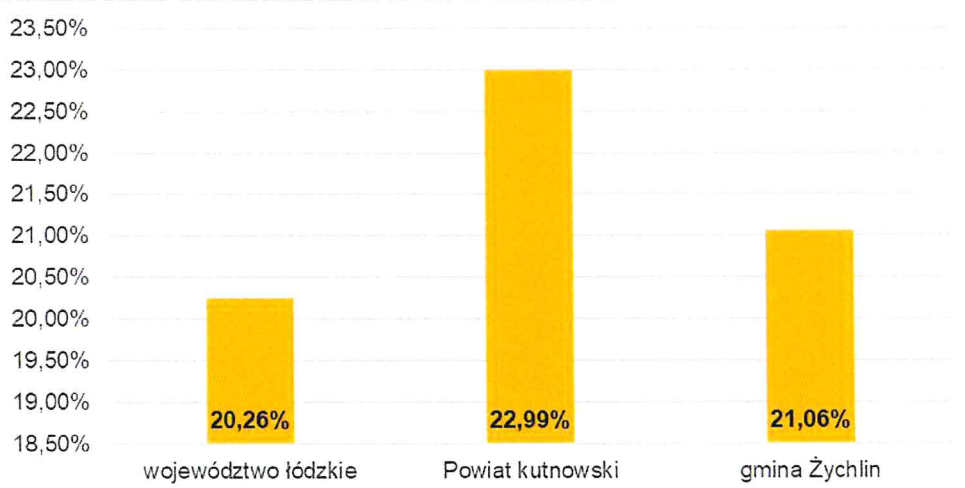
Wykres 10 Udział osób bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

W kontekście wieku, w nieco lepszej sytuacji na rynku pracy wydają się być osoby do 30 roku życia. W gminie ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2021 roku jest niższy niż w powiecie oraz wyższy niż w województwie. W tej kategorii na obszarze gminy Żychlin zarejestrowano 21,06% osób bezrobotnych.

Wykres 11 Udział osób bezrobotnych do 30 r.ż. w ogóle bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Według danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie, na dzień 31.12.2021 r. w gminie Żychlin bez pracy pozostawało 508 osób, przy czym 348 osób pochodziło z terenu miasta, co stanowiło

68,5% ogółu. Średnio w gminie bez pracy pozostaje 7,59% osób w wieku produkcyjnym. Najwyższy poziom osiąga miejscowość Biała (25,81%). W większych miejscowościach, w których analizę przeprowadzono na poziomie ulic, najwyższy wskaźnik bezrobocia odnotowano wśród mieszkańców ul. Janowskiej w Dobrzelinie (50%) i Piaskowej w Śleszynie (33,33%). W mieście Żychlinie najwyższy wskaźnik odnotowano dla ulicy Barlickiego (24,00%). Kolorem wyróżniono wartości wskaźników wyższe od średniej dla gminy ogółem.

Tabela 14 Udział bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Miejscowość / ulica	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Średnia gminy: 7,59%			
ŻYCHLIN	7,91%	Czesławów	7,84%
1 Maja	12,93%	Drzewoszki Małe	16,67%
3 Maja	18,18%	Dobrzelin z podziałem na ulice	9,19%
Al. Racławickie	13,33%	Słowackiego	3,45%
Barlickiego	24,00%	Wł. Jagiełły	12,50%
Blizińskiego	0,00%	Dolna	20,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	0,00%
Cicha	10,53%	Działkowa	8,33%
Cmentarna	0,00%	Dworcowa	0,00%
Dąbrowskiego	3,29%	Jabłonkowa	7,19%
Dobra	0,00%	Janowska	50,00%
Dobrzelińska	0,00%	Kasztanowa	4,88%
Dolna	7,14%	Kolejkowa	0,00%
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	3,45%	Polna	0,00%
Graniczna	0,00%	Przytorze	0,00%
inż. Zygmunta Okoniewskiego	7,35%	Słoneczna	0,00%
Jana Pawła II	14,29%	Stawowa	0,00%
Jaśminowa	0,00%	Szkolna	8,97%
Kilińskiego	18,37%	Wagowa	16,67%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótką	0,00%	Drzewoszki Wielkie	2,50%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	0,00%
Kościuszki	5,56%	Grabie	13,21%
Ignacego Krasickiego	3,87%	Grabów z podziałem na ulice	6,80%
Kwiatowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Łąkowa	6,01%	Dworcowa	10,78%
Łukasińskiego	5,23%	Górska	0,00%
Mała	0,00%	Grabówek	11,76%
Marii Konopnickiej	6,96%	Szkolna	1,79%
Mickiewicza	4,17%	Grzybów Dolny	12,50%
Młyńska	18,75%	Gajew Grzybowski	0,00%
Narutowicza	14,85%	Janów Grzybowski	11,11%
Nowa	0,00%	Jadwigów	0,00%
Ogrodowa	0,00%	Klemensów Grzybowski	0,00%
Pl. 29 Listopada	8,79%	Kaczkowizna	7,69%
Pl. Wolności	20,25%	Sędki	4,76%
Polowa	0,00%	Szczytów	0,00%
Pomorska	13,95%	Kruki	0,00%
Prusa	0,00%	Balików	0,00%

Miejscowość / ulica	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Przeskok	0,00%	Zarębów	6,52%
Reja	0,00%	Pasieka	6,67%
Różana	0,00%	Sokołówek	1,82%
Sannicka	4,76%	Śleszyn z podziałem na ulice	3,97%
Spacerowa	0,00%	Biała	0,00%
Sienkiewicza	5,71%	Cmentarna	0,00%
Słowackiego	0,00%	Górna	12,50%
Ściegiennego	16,67%	Kamilewska	0,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	1,98%
Ul. Traugutta	4,44%	Parkowa	0,00%
Osiedle Traugutta	5,77%	Piaskowa	33,33%
Waryńskiego	4,08%	Tretki	0,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	11,11%
Wiejska	7,14%	Gajew	0,00%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	7,69%
Wspólna	0,00%	Wola Popowa z podziałem na ulice	1,75%
Zdrojowa	20,00%	Budzyńska	0,00%
Złota	0,00%	Górna	0,00%
Zeromskiego	5,91%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasińskiego	3,03%
Biała	25,81%	Polna	0,00%
Grzybów Hornowski	2,27%	Wiejska	0,00%
Buszków Dolny	5,88%	Żeromskiego	2,70%
Buszkówek	3,57%	Zagroby	0,00%
Orątki Górne	20,00%	Kędziory	0,00%
Budzyń	8,51%	Kozanki	7,69%
Brzeziny	6,98%	Leśne	0,00%
Śleszyn Mały	0,00%	Zgoda	4,55%
Marianka	0,00%	Oleszcze	12,50%
Chocholów	7,55%	Śleszynek	4,35%
Orątki Dolne	0,00%	Zabików	2,38%
Strzelce	0,00%	Aleksandrówka	5,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

Na dzień 31.12.2021 r. w gminie Żychlin odnotowano 365 osób długotrwale bezrobotnych (3,26% ogółu mieszkańców i 5,45% mieszkańców w wieku produkcyjnym). Wśród miejscowości wiejskich sytuacja najtrudniej wygląda w przypadku mieszkańców ulicy Piaskowej w Śleszynie (33,33% mieszkańców w wieku produkcyjnym posiada status bezrobotnych długotrwale bezrobotnej) oraz w miejscowości Białej (22,58%). W Żychlinie najwięcej bezrobotnych długotrwale w stosunku do osób w wieku produkcyjnym mieszka przy ul. Barlickiego (24%), Zdrojowej (20,00%) i Młyńskiej (18,75%). Kolorem wyróżniono wartości wskaźników wyższe od średniej dla gminy ogółem.

Tabela 15 Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Średnia gminy: 5,45%			
ŻYCHLIN	5,75%	Czesławów	7,84%
1 Maja	8,19%	Drzewoszeki Małe	16,67%
3 Maja	18,18%	Dobrzelin z podziałem na ulice	6,65%
Al. Racławickie	6,67%	Słowackiego	0,00%
Barlickiego	24,00%	Wł. Jagiełły	9,03%
Blizińskiego	0,00%	Dolna	0,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	0,00%
Cicha	10,53%	Działkowa	8,33%
Cmentarna	0,00%	Dworcowa	0,00%
Dąbrowskiego	2,63%	Jabłonkowa	5,39%
Dobra	0,00%	Janowska	16,67%
Dobrzelińska	0,00%	Kasztanowa	4,88%
Dolna	7,14%	Kolejkowa	0,00%
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	3,45%	Polna	0,00%
Graniczna	0,00%	Przytorze	0,00%
inż. Zygmunta Okoniewskiego	5,59%	Słoneczna	0,00%
Jana Pawła II	12,50%	Stawowa	0,00%
Jaśminowa	0,00%	Szkolna	7,69%
Kilińskiego	14,29%	Wagowa	16,67%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótka	0,00%	Drzewoszeki Wielkie	2,50%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	0,00%
Kościuszki	5,56%	Grabie	9,43%
Ignacego Krasickiego	2,21%	Grabów z podziałem na ulice	3,88%
Kwiatowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Łąkowa	3,83%	Dworcowa	6,86%
Łukasińskiego	3,92%	Górska	0,00%
Mała	0,00%	Grabówek	0,00%
Marii Konopnickiej	5,22%	Szkolna	1,79%
Mickiewicza	4,17%	Grzybów Dolny	6,25%
Młyńska	18,75%	Gajew Grzybowski	0,00%
Narutowicza	11,05%	Janów Grzybowski	11,11%
Nowa	0,00%	Jadwigów	0,00%
Ogrodowa	0,00%	Klemensów Grzybowski	0,00%
Pl. 29 Listopada	6,59%	Kaczkowizna	5,77%
Pl. Wolności	11,39%	Sędki	4,76%
Polowa	0,00%	Szczytów	0,00%
Pomorska	11,63%	Kruki	0,00%
Prusa	0,00%	Balików	0,00%
Przeskok	0,00%	Zarębów	2,17%
Reja	0,00%	Pasieka	5,00%
Różana	0,00%	Sokołówek	1,82%
Sannicka	1,59%	Śleszyn z podziałem na ulice	3,31%
Spacerowa	0,00%	Biała	0,00%
Sienkiewicza	4,29%	Cmentarna	0,00%
Słowackiego	0,00%	Górna	12,50%
Ściegiennego	8,33%	Kamilewska	0,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	0,99%
Ul. Traugutta	2,39%	Parkowa	0,00%

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Osiedle Traugutta	4,32%	Piaskowa	33,33%
Waryńskiego	3,40%	Tretki	0,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	0,00%
Wiejska	5,36%	Gajew	0,00%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	0,00%
Wspólna	0,00%	Wola Popowa z podziałem na ulice	1,75%
Zdrojowa	20,00%	Budzyńska	0,00%
Złota	0,00%	Górna	0,00%
Żeromskiego	4,22%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasińskiego	3,03%
Biała	22,58%	Polna	0,00%
Grzybów Hornowski	2,27%	Wiejska	0,00%
Buszków Dolny	5,88%	Żeromskiego	2,70%
Buszkówek	0,00%	Zagroby	0,00%
Orątki Górne	15,00%	Kędziory	0,00%
Budzyń	2,13%	Kozanki	7,69%
Brzeziny	4,65%	Leśne	0,00%
Śleszyn Mały	0,00%	Zgoda	4,55%
Marianka	0,00%	Oleszcze	12,50%
Chochółów	3,77%	Śleszynek	2,17%
Orątki Dolne	0,00%	Żabików	2,38%
Strzelce	0,00%	Aleksandrówka	2,50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

W gminie Żychlin średnio 2,14% (143) osób w wieku produkcyjnym stanowią osoby bezrobotne po 50 roku życia. W mieście mieszka 98 osób bezrobotnych w tym wieku, co stanowi 68,53% ogółu bezrobotnych po 50 r.ż. w gminie. Największy ich udział w podziale na poszczególne obszary zdiagnozowano wśród mieszkańców ul. Janowskiej w Dobrzelinie (16,67%) oraz w miejscowości Biała (12,9%). Na terenie miasta najbardziej wyraźny jest ten problem wśród mieszkańców ul. Barlickiego (12%) i Ściegiennego (8,33%). Kolorem wyróżniono wartości wskaźników wyższe od średniej dla gminy ogółem.

Tabela 16 Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Srednia gminy: 2,14%			
ŻYCHLIN	2,23%	Czesławów	1,96%
1 Maja	5,17%	Drzewoszek Mały	8,33%
3 Maja	6,06%	Dobrzelin z podziałem na ulice	3,54%
Al. Racławickie	3,33%	Słowackiego	3,45%
Barlickiego	12,00%	Wł. Jagiełły	5,21%
Blizińskiego	0,00%	Dolna	0,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	0,00%
Cicha	0,00%	Działkowa	4,17%
Cmentarna	0,00%	Dworcowa	0,00%
Dąbrowskiego	0,00%	Jabłonkowa	1,80%
Dobra	0,00%	Janowska	16,67%
Dobrzelińska	0,00%	Kasztanowa	2,44%
Dolna	0,00%	Kolejkowa	0,00%

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	0,00%	Polna	0,00%
Graniczna	0,00%	Przytorze	0,00%
inż. Zygmunta Okoniewskiego	1,76%	Słoneczna	0,00%
Jana Pawła II	7,14%	Stawowa	0,00%
Jaśminowa	0,00%	Szkolna	3,85%
Kilińskiego	4,08%	Wagowa	0,00%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótka	0,00%	Drzewoszeki Wielkie	2,50%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	0,00%
Kościuszki	5,56%	Grabie	0,00%
Ignacego Krasickiego	1,66%	Grabów z podziałem na ulice	1,94%
Kwiatowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Łakowa	0,82%	Dworcowa	3,92%
Łukasińskiego	2,61%	Górska	0,00%
Mała	0,00%	Grabówek	0,00%
Marii Konopnickiej	0,87%	Szkolna	0,00%
Mickiewicza	0,00%	Grzybów Dolny	0,00%
Młyńska	6,25%	Gajew Grzybowski	0,00%
Narutowicza	5,18%	Janów Grzybowski	0,00%
Nowa	0,00%	Jadwigów	0,00%
Ogrodowa	0,00%	Klemensów Grzybowski	0,00%
Pl. 29 Listopada	1,10%	Kaczkowizna	0,00%
Pl. Wolności	2,53%	Sędki	0,00%
Polowa	0,00%	Szczytów	0,00%
Pomorska	4,65%	Kruki	0,00%
Prusa	0,00%	Balików	0,00%
Przeskok	0,00%	Zarębów	2,17%
Reja	0,00%	Pasieka	1,67%
Różana	0,00%	Sokołówek	0,00%
Sannicka	0,00%	Śleszyn z podziałem na ulice	0,66%
Spacerowa	0,00%	Biała	0,00%
Sienkiewicza	1,43%	Cmentarna	0,00%
Słowackiego	0,00%	Górna	4,17%
Ściegiennego	8,33%	Kamilewska	0,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	0,00%
Ul. Traugutta	1,37%	Parkowa	0,00%
Osiedle Traugutta	1,08%	Piaskowa	0,00%
Waryńskiego	2,04%	Tretki	0,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	0,00%
Wiejska	1,79%	Gajew	0,00%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	0,00%
Wspólna	0,00%	Wola Popowa z podziałem na ulice	0,88%
Zdrojowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Złota	0,00%	Górna	0,00%
Żeromskiego	1,27%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasińskiego	3,03%
Biała	12,90%	Polna	0,00%
Grzybów Hornowski	0,00%	Wiejska	0,00%
Buszków Dolny	0,00%	Żeromskiego	0,00%
Buszkówek	3,57%	Zagrody	0,00%
Orątki Górne	0,00%	Kędziory	0,00%
Budzyń	0,00%	Kozanki	0,00%
Brzeziny	2,33%	Leśne	0,00%
Śleszyn Mały	0,00%	Zgoda	4,55%
Marianka	0,00%	Oleszcze	4,17%

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Chochołów	0,00%	Śleszynek	2,17%
Orątki Dolne	0,00%	Żabików	0,00%
Strzelce	0,00%	Aleksandrówka	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

Inną grupą osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni do 25 roku życia. W mieście Żychlin mieszka 26 takich osób (0,59% mieszkańców w wieku produkcyjnym), a w całej gminie 40 (0,6%). Najwyższą wartością wskaźnika charakteryzuje się miejscowość Orątki Górne (10,00%) oraz Grzybów Dolny (6,25%). W samym Żychlinie największą skalę problemu odnotowano na Pl. Wolności (5,06%) oraz Barlickiego (4,00%).

Tabela 17 Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Średnia gminy: 0,60%			
ZYCHLIN	0,59%	Czesławów	0,00%
1 Maja	1,72%	Drzewoszki Małe	0,00%
3 Maja	0,00%	Dobrzeliń z podziałem na ulice	0,14%
Al. Racławickie	0,00%	Stowackiego	0,00%
Barlickiego	4,00%	Wł. Jagiełły	0,00%
Blizińskiego	0,00%	Dolna	0,00%
Chabrowa	0,00%	Dobrzelińska	0,00%
Cicha	0,00%	Działkowa	0,00%
Cmentarna	0,00%	Dworcowa	0,00%
Dąbrowskiego	0,00%	Jabłonkowa	0,60%
Dobra	0,00%	Janowska	0,00%
Dobrzelińska	0,00%	Kasztanowa	0,00%
Dolna	0,00%	Kolejkowa	0,00%
Fabryczna	0,00%	Narutowicza	0,00%
Głowackiego	0,00%	Polna	0,00%
Graniczna	0,00%	Przytorze	0,00%
inż. Zygmunta Okoniewskiego	0,29%	Słoneczna	0,00%
Jana Pawła II	0,00%	Stawowa	0,00%
Jaśminowa	0,00%	Szkolna	0,00%
Kilińskiego	0,00%	Wągorowa	0,00%
Konwaliowa	0,00%	Wiśniowa	0,00%
Krótką	0,00%	Drzewoszki Wielkie	0,00%
Kolejowa	0,00%	Aleksandrów	0,00%
Kościuszki	0,00%	Grabie	1,89%
Ignacego Krasickiego	0,00%	Grabów z podziałem na ulice	-
Kwiatowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Łąkowa	0,55%	Dworcowa	0,00%
Łukasińskiego	0,00%	Górska	0,00%
Mała	0,00%	Grabówek	0,00%
Marii Konopnickiej	0,00%	Szkolna	0,00%
Mickiewicza	0,00%	Grzybów Dolny	6,25%
Młyńska	0,00%	Gajew Grzybowski	0,00%
Narutowicza	1,73%	Janów Grzybowski	0,00%
Nowa	0,00%	Jadwigów	0,00%
Ogrodowa	0,00%	Klemensów Grzybowski	0,00%

Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Miejscowość / ulica	Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
Pl. 29 Listopada	0,00%	Kaczkowizna	1,92%
Pl. Wolności	5,06%	Sędki	0,00%
Polowa	0,00%	Szczytów	0,00%
Pomorska	0,00%	Kruki	0,00%
Prusa	0,00%	Balików	0,00%
Przeskok	0,00%	Zarębów	2,17%
Reja	0,00%	Pasieka	0,00%
Różana	0,00%	Sokołówek	0,00%
Sannicka	1,59%	Śleszyn z podziałem na ulice	-
Spacerowa	0,00%	Biała	0,00%
Sienkiewicza	0,00%	Cmentarna	0,00%
Słowackiego	0,00%	Górna	0,00%
Ściegiennego	0,00%	Kamilewska	0,00%
Śląska	0,00%	Kasztanowa	0,00%
Ul. Traugutta	0,34%	Parkowa	0,00%
Osiedle Traugutta	0,18%	Piaskowa	0,00%
Waryńskiego	0,68%	Tretki	0,00%
Tuwima	0,00%	Dzwonków	0,00%
Wiejska	0,00%	Gajew	0,00%
Wrzosowa	0,00%	Stanisławów	0,00%
Wspólna	0,00%	Wola Popowa z podziałem na ulice	-
Zdrojowa	0,00%	Budzyńska	0,00%
Złota	0,00%	Górna	0,00%
Żeromskiego	0,00%	Lipowa	0,00%
MIEJSCOWOŚCI		Łukasińskiego	0,00%
Biała	3,23%	Polna	0,00%
Grzybów Hornowski	0,00%	Wiejska	0,00%
Buszków Dolny	2,94%	Żeromskiego	0,00%
Buszkówek	0,00%	Zagrody	0,00%
Orątki Górne	10,00%	Kędziory	0,00%
Budzyń	0,00%	Kozanki	0,00%
Brzeziny	4,65%	Leśne	0,00%
Śleszyn Mały	0,00%	Zgoda	0,00%
Marianka	0,00%	Oleszcze	0,00%
Chochołów	1,89%	Śleszynek	0,00%
Orątki Dolne	0,00%	Żabików	2,38%
Strzelce	0,00%	Aleksandrówka	2,50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

Warto nadmienić, iż bezrobocie w dużej mierze przyczynia się do wycofania wielu grup mieszkańców gminy z życia społecznego oraz do pogłębiania się wśród tych osób i rodzin braku umiejętności radzenia sobie z problemami. Skutki bezrobocia odczuwane są w rodzinach również po znalezieniu zatrudnienia. Szczególnie jest to widoczne wśród najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do rozpadu rodzin, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Bezpieczeństwo

W 2021 roku w strukturze popełnianych na terenie powiatu kutnowskiego przestępstw dominują te o charakterze kryminalnym (63,32% popełnionych przestępstw), przeciwko mieniu (49,1%), przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji razem (17,33%), przeciwko

bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – drogowe (16,58%) oraz o charakterze gospodarczym (14,67%). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych wyniósł w powiecie 66,9%, a tym samym był niższy w odniesieniu do wskaźnika wykrywalności dla województwa łódzkiego (70,1%).

Wykres 12 Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2021 roku w powiecie kutnowskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W samej gminie Żychlin na dzień 31.12.2021 r. zarejestrowano ogółem 88 czynów karalnych, z czego 74, czyli 84,09% popełniono na obszarze Miasta Żychlina. Większość zdarzeń zaszła na ulicach w centrum miasta oraz pobliskim obszarom.

Tabela 18 Liczba zarejestrowanych czynów karalnych na obszarze gminy Żychlin – stan na 31.12.2021 r.

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych
Ogółem	88		
Żychlin	74	Czesławów	
1 Maja	6	Drzewoszki Małe	
3 Maja	8	Dobrzelin z podziałem na ul.	6
al. Raclawickie	2	Stowackiego	
Barlickiego	2	Wł. Jagiełły	5
Blizińskiego		Dolna	
Chabrowa		Dobrzelińska	
Cicha		Działkowa	2

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych
Cmentarna	1	Dworcowa	
Dąbrowskiego	3	Jabłonkowa	1
Dobra		Janowska	
Dobrzeleńska	6	Kasztanowa	
Dolna		Kolejkowa	
Fabryczna		Narutowicza	
Głowackiego		Polna	
Graniczna		Przytorze	
inż. Z. Okoniewskiego	2	Słoneczna	
Pl. Jana Pawła II	1	Stawowa	
Jaśminowa		Szkolna	
Kilińskiego		Wagowa	
Konwaliowa		Wiśniowa	
Krótką		Drzewoszki Wielkie	
Kolejowa		Aleksandrów	
Kościuszki	1	Grabie	
Krasickiego	2	Grabów z podziałem na ul.	1
Kwiatowa		Budzyńska	
Łąkowa	5	Dworcowa	
Łukasińskiego	2	Górska	
Mała		Grabówek	
M. Konopnickiej	11	Szkolna	1
Mickiewicza		Grzybów Dolny	
Młyńska		Gajew Grzybowski	
Narutowicza		Janów Grzybowski	1
Nowa		Jadwigów	
Ogrodowa		Klemensów Grzybowski	
Pl. 29 Listopada	2	Kaczkowizna	
Pl. Wolności		Sędki	
Polowa		Szczytów	
Pomorska	2	Kruki	
Prusa		Balików	
Przeskok	1	Zarębów	
Reja		Pasieka	
Różana		Sokołówek	
Sannicka	1	Śleszyn z podziałem na ul.	1
Spacerowa		Biała	
Sienkiewicza		Cmentarna	
Słowackiego	3	Górna	
Ściegiennego		Kamilewska	
Śląska		Kasztanowa	
Ul. Traugutta	4	Parkowa	
Oś. Traugutta	2	Piaskowa	
Waryńskiego	1	Tretki	
Tuwima		Dzwonków	
Wiejska	1	Gajew	
Wrzosowa		Stanisławów	
Wspólna		Wola Popowa z podziałem na ul.	
Zdrojowa		Budzyńska	
Złota		Górna	
Żeromskiego	5	Lipowa	

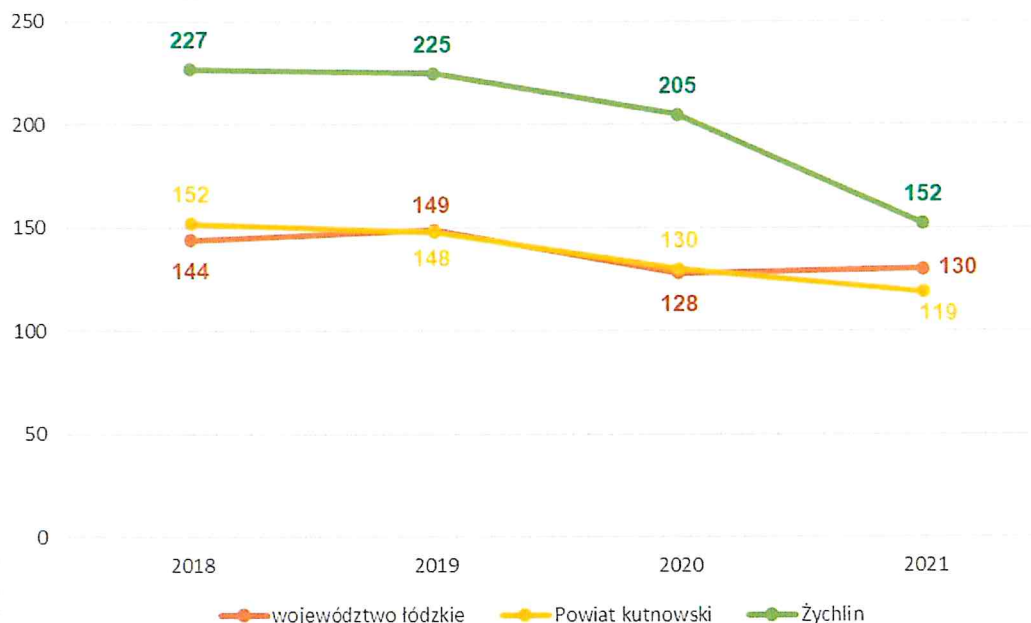
Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych
MIEJSCOWOŚCI	14	Łukasińskiego	
Biała		Polna	
Grzybów Hornowski		Wiejska	
Buszków Dolny		Żeromskiego	
Buszkówek	1	Zagroby	
Orątki Górne		Kędziorzy	
Budzyń		Kozanki	
Brzeziny		Leśne	
Śleszyn Mały		Zgoda	1
Marianka		Oleszcze	
Chochotów	1	Śleszynek	2
Orątki Dolne		Żabików	
Strzelce		Aleksandrówka	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kutnie

Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Jednym z elementów życia kulturalnego jest czytelnictwo, którego poziom można zmierzyć danymi dotyczącymi korzystania przez mieszkańców z oferty bibliotek publicznych. W latach 2018-2021 zarówno na poziomie województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego, jak i gminy Żychlin odnotowano zmniejszenie się liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności, przy czym w gminie Żychlin wskaźnik ten w 2021 roku i tak był wyższy niż średnio w regionie – w stosunku do województwa o 22, a w odniesieniu do powiatu kutnowskiego o 33 czytelników na 1000 ludności.

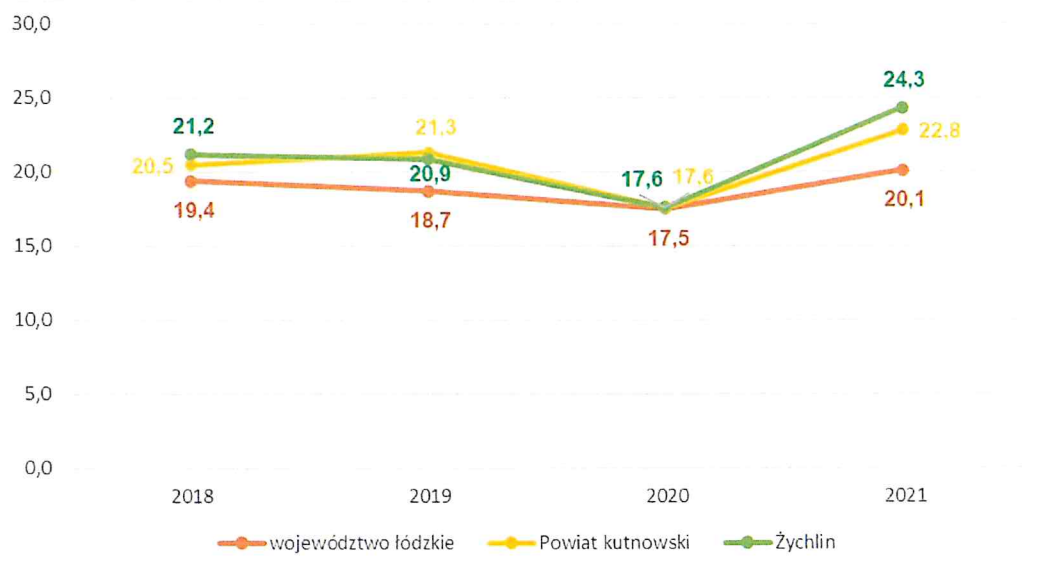
Wykres 13 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2018-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Również liczba wypożyczeń księgozbioru przypadająca na jednego mieszkańca jest wyższa w gminie niż w powiecie i województwie, odpowiednio o 1,5 i 4,2 woluminu. Zależności przedstawia wykres poniżej. Co istotne, aktywność czytelników w gminie Żychlin wzrasta. Pomimo zmniejszającej się w latach 2018-2021 liczby czytelników na 1000 ludności, liczba wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika wzrosła w tym okresie o 3,1 wolumina.

Wykres 14 Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika w woluminach w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2018-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W gminie funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Marii Kownackiej w Żychlinie. Biblioteka utworzona została w 1929 roku, jest najstarszą księżnicą w powiecie kutnowskim. Obecna siedziba biblioteki znajduje się w budynku wybudowanym w okresie II wojny światowej, budynek znajduje się w Parku Miejskim przy zbiegu ulicy Kościuszki i Al. Racławickie. Żychlińska księżnica posiada 2 filie: w Żychlińskim Domu Kultury i w świetlicy wiejskiej w Grzybowie Dolnym oraz punkt biblioteczny przy Szkole Podstawowej im. Marii Kownackiej w Grabowie.

Na dzień 31.12.2021 r. liczba funkcjonujących kart bibliotecznych w całej gminie Żychlin wyniosła 366, z czego 312, czyli 85,24% przypisano mieszkańcom miasta Żychlina.

Tabela 19 Liczba funkcjonujących kart bibliotecznych

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych
Ogółem	366		
Żychlin	312	Czesławów	
1 Maja	10	Drzewoszek Mały	
3 Maja		Dobrzelin z podziałem na ul.	28
al. Racławickie		Słowackiego	
Barlickiego	3	Wł. Jagiełły	10
Bliźnińskiego	1	Dolna	
Chabrowa	1	Dobrzelińska	
Cicha		Działkowa	

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych
Cmentarna		Dworcowa	
Dąbrowskiego	10	Jabłonkowa	10
Dobra	1	Janowska	
Dobrzeleńska		Kasztanowa	3
Dolna	1	Kolejkowa	
Fabryczna		Narutowicza	
Głowackiego	2	Polna	
Graniczna		Przytorze	
inż. Z. Okoniewskiego	21	Słoneczna	
Pl. Jana Pawła II	3	Stawowa	
Jaśminowa		Szkolna	5
Kilińskiego	1	Wagowa	
Konwaliowa	1	Wiśniowa	
Krótką		Drzewoszki Wielkie	
Kolejowa		Aleksandrów	
Kościuszki	2	Grabie	1
Krasickiego	9	Grabów z podziałem na ul.	2
Kwiatowa	1	Budzyńska	
Łąkowa	51	Dworcowa	1
Łukasińskiego	6	Górska	1
Mała		Grabówek	
M. Konopnickiej	14	Szkolna	
Mickiewicza	1	Grzybów Dolny	
Młyńska		Gajew Grzybowski	
Narutowicza	24	Janów Grzybowski	
Nowa		Jadwigów	
Ogrodowa		Klemensów Grzybowski	
Pl 29 Listopada	9	Kaczkowizna	2
pl Wolności	3	Sędki	
Polowa	1	Szczytów	
Pomorska	4	Kruki	
Prusa	1	Balików	
Przeskok		Zarębów	
Reja		Pasieka	1
Różana		Sokołówek	
Sannicka	2	Śleszyn z podziałem na ul.	2
Spacerowa		Biała	
Sienkiewicza	3	Cmentarna	
Słowackiego	4	Górna	
Ściegiennego		Kamilewska	
Śląska		Kasztanowa	2
Ul. Traugutta	52	Parkowa	
Oś. Traugutta	49	Piaskowa	
Waryńskiego	12	Tretki	
Tuwima		Dzwonków	
Wiejska	3	Gajew	
Wrzosowa		Stanisławów	
Wspólna	1	Wola Popowa z podziałem na ul.	7
Zdrojowa	1	Budzyńska	3
Złota		Górna	1
Żeromskiego	4	Lipowa	
MIEJSCOWOŚCI	54	Łukasińskiego	1

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych	Nazwa miejscowości / ulica	Liczba kart bibliotecznych
Biała	1	Polna	
Grzybów Hornowski	2	Wiejska	
Buszków Dolny	2	Żeromskiego	2
Buszkówek		Zagroby	
Orątki Górne	1	Kędziory	
Budzyń	1	Kozanki	
Brzeziny	1	Leśne	
Śleszyn Mały		Zgoda	
Marianka		Oleszcze	
Chochółów	1	Śleszynek	
Orątki Dolne	2	Żabików	
Strzelce		Aleksandrówka	

Źródło: Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna im. Marii Kownackiej w Żychlinie

Za strefę zdegradowana należy więc uznać centrum miasta Żychlin. To właśnie tutaj koncentrują się problemy społeczne wszelkiego typu. Potwierdza to wizja lokalna wykonana na potrzeby stworzenia dokumentu.

3. Sfera gospodarcza

Analiza gospodarcza ma określić obszary gminy o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Choć w gminie Żychlin dominuje rolnictwo, nie brak jest również podmiotów prowadzących działalność w sektorze usług, produkcji czy przetwórstwa rolno-spożywczego. Gmina może pochwalić się stosunkowo dużą liczbą lokalnych przedsiębiorstw. Zapewne ma to istotny wpływ przy dobrej koniunkturze gospodarczej, na spadek liczby osób bezrobotnych. Można niestety oczekiwać negatywnych zmian w tym zakresie z uwagi na panującą pandemię, wojnę na Ukrainie i wprowadzane ograniczenia w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych.

Produkcja przemysłowa występuje na terenie miasta Żychlina oraz w Dobrzelinie. Opiera się na bazie firm o profilu elektromaszynowym i spożywczym. Na przestrzeni lat 2015-2020 istniejące zakłady produkcyjne inwestowały w swój rozwój. W 2019 roku ukończono budowę nowego zakładu produkcyjnego firmy Union Chocolate Sp. z o.o. W 2021 roku wybudowano nowy zakład pracy firmy Addev Materials Sp. z o.o. w strefie w Żychlinie. W tych latach lokalne firmy wielokrotnie występowały o wydanie decyzji o warunkach zabudowy w zakresie modernizacji istniejących i budowy nowych obiektów przemysłowych na swoim terenie. Decyzje wydawane były na rzecz: KGS S.A. Oddział „Cukrownia Dobrzelin” – 6 decyzji, Cargill Poland Sp. z o.o. Oddział w Dobrzelinie – 4 decyzje, Fabryka Transformatorów w Żychlinie – 2 decyzje, Union Chocolate Sp. z o.o. – 1 decyzja.

W gminie wyznaczone są tereny przemysłowo-usługowe, położone w Podstrefie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, usytuowane w mieście Żychlin oraz w Dobrzelinie. Są to tereny uzbrojone w najważniejsze media (brak sieci gazowej oraz w jednym przypadku kanalizacji sanitarnej), z zapewnionym dojazdem od dróg (ulic) publicznych. Posiadają głównie komercyjne atrybuty nieruchomości przeznaczonych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta na cele produkcyjne lub usługowe. Można te zasoby gruntów komunalnych uznać za strategiczne dla rozwoju miasta ze względu na ich położenie w pobliżu centrum, przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz warunki zaopatrzenia w media. Wymagają one dalszej promocji i szerszego oraz systemowego eksponowania na pozalokalnym rynku nieruchomości.

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze gminy Żychlin w latach 2011 - 2021 kształtowała się w sposób zróżnicowany z tendencją wzrostową. W porównaniu z 2011 rokiem, w 2021 roku na terenie gminy przybyły 84 podmioty gospodarcze ogółem.

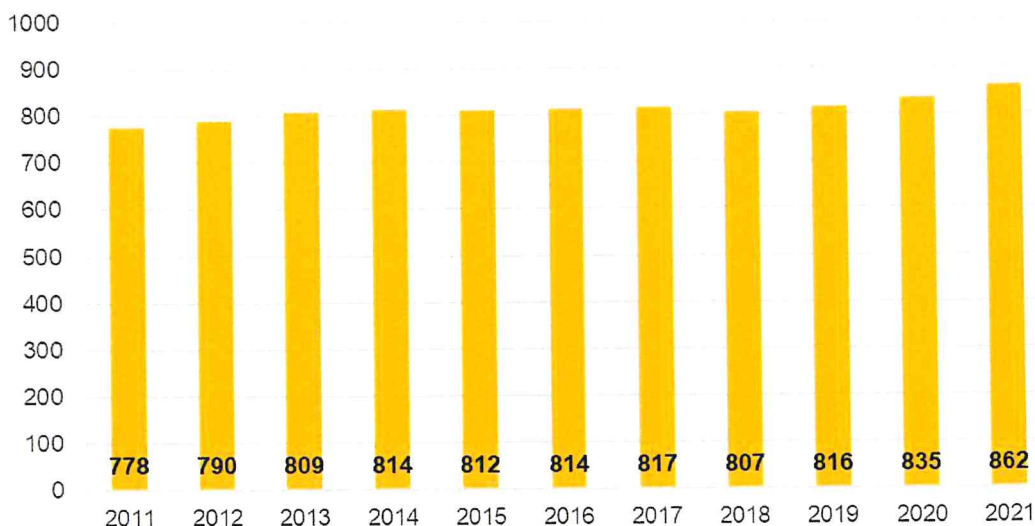
Tabela 20 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Żychlin w latach 2011-2021

Rok	liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON
2011	778
2012	790
2013	809
2014	814
2015	812
2016	814
2017	817
2018	807

2019	816
2020	835
2021	862

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Żychlin w latach 2011 - 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W latach 2013 – 2019 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach, kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków. Dość duży wzrost skokowy obserwujemy na początku badanego okresu w latach 2011-2013 oraz na końcu badanego okresu z roku 2019 na 2021.

Największe zmiany w różnicy liczby podmiotów w roku 2021 w stosunku do 2016, wg. sekcji PKD 2007:

Wzrost liczby podmiotów w sekcji F. Budownictwo – o 35 podmiotów,

Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 32 podmiotów mniej.

Tabela 21 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Żychlin wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach					
		2016	2017	2018	2019	2019	2021
Sekcje		2016	2017	2018	2019	2019	2021
1	Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	25	28	30	31	33	35
2	Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	71	74	71	66	67	69
3	Sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	1	1	1	1	1	1
4	Sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	2	2	2	2
5	Sekcja F Budownictwo	85	87	89	96	108	120
6	Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	262	251	235	234	233	230

7	Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	43	43	47	47	48	51
8	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	8	10	10	10	9
9	Sekcja J Informacja i komunikacja	19	19	18	17	16	18
10	Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34	33	33	33	30	27
11	Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16	18	19	20	19	20
12	Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43	41	41	45	50	57
13	Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22	25	25	28	30	27
14	Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa	16	8	8	8	8	8
15	Sekcja P Edukacja	43	37	39	38	38	38
16	Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22	43	41	40	41	44
17	Sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	14	15	16	18	18
18	Sekcje S, T Pozostała działalność usługowa	79	85	83	84	83	88
Ogółem		814	817	807	816	835	862

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 230 podmiotów (26,68 % ogółu);
- F: Budownictwo – 120 podmiotów (13,92% ogółu);
- S,T Pozostała działalność usługowa – 88 podmioty (10,20 %);
- C: Przetwórstwo przemysłowe – 69 podmiotów (8 % ogółu).

Według klasy wielkości dominują mikroprzedsiębiorstwa, niewielki jest w tym udział małych firm. W gminie funkcjonuje dziewięć średnich przedsiębiorstw i jedno duże.

Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2021 roku było 824 takich jednostek. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób. Na koniec 2021 roku było 29 takich podmiotów. Na koniec 2021 roku na terenie gminy funkcjonowało 8 średnich przedsiębiorstw i jedna duża firma.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2021 roku odnotowano 830 podmiotów gospodarczych, w tym 661 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Na terenie gminy działają również spółki handlowe (47 podmiotów) oraz spółki z udziałem kapitału zagranicznego (6 podmiotów). Liczny udział wśród podmiotów mają także działające stowarzyszenia i organizacje społeczne (44 podmioty). Udział sektora prywatnego ogółem wynosi 96,28%.

Sektor publiczny stanowi 3,36% ogółu podmiotów gospodarki narodowej i jest reprezentowany przez Urząd Gminy w Żychlinie, jednostki oświatowe oraz instytucje kultury.

Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Żychlin w latach 2016-2021

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon		Wartości w latach					
Podmioty wg sektorów własnościowych		2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	814	817	807	816	835	862
2.	sektor publiczny – jednostki ogółem	29	28	29	28	29	29
3.	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	24	23	24	23	24	23
	Spółki handlowe	1	1	1	1	1	2
4.	sektor prywatny - ogółem	785	789	777	788	806	830
5.	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	631	626	629	634	647	661
6.	spółki handlowe	41	47	38	43	45	47
7.	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7	7	7	6	6
8.	spółdzielnie	13	13	9	9	8	8
9.	fundacje	2	2	1	1	1	2
10.	stowarzyszenia i organizacje społeczne	35	36	36	37	41	44

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. na obszarze gminy w 2021 r. zarejestrowano 553 oraz wyrejestrowano 521 podmiotów gospodarczych. Według podziału na miasto oraz obszar wiejski, w obydwu przypadkach większa liczba podmiotów została odnotowana na obszarze miasta Żychlina. W szczególności wyróżniają się ulica Narutowicza oraz Oś. Traugutta, dla których odnotowana liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych przewyższyła liczbę podmiotów zarejestrowanych, a różnica wyniosła odpowiednio 45 i 19 podmiotów. Pod żadnym innym adresem różnica ta nie była wyrażona liczbą dwucyfrową.

Tabela 23 Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z obszaru gminy Żychlin – stan na dzień 31.12.2021 r.

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych
Ogółem	553	521
Żychlin	413	393
1 Maja	32	17
3 Maja	25	13
al. Raclawickie	3	4
Barlickiego	0	3
Blizińskiego	3	1
Chabrowa	3	1
Cicha	2	1
Cmentarna	0	0
Dąbrowskiego	10	5
Dobra	2	1
Dobrzelińska	8	2
Dolna	0	0
Fabryczna	0	1
Głowackiego	5	5
Graniczna	0	0
inż. Z. Okoniewskiego	19	4
Pl. Jana Pawła II	7	12
Jaśminowa	4	0
Kilińskiego	5	5
Konwaliowa	1	1
Krótką	0	0
Kolejowa	0	0
Kościuszki	1	1
Krasickiego	24	20
Kwiatowa	0	0
Łąkowa	20	19
Łukasińskiego	20	18
Mała	0	0
M. Konopnickiej	10	3
Mickiewicza	3	2
Młyńska	0	0
Narutowicza	55	100
Nowa	0	1
Ogrodowa	0	0
Pl. 29 Listopada	10	12
Pl. Wolności	6	7
Polowa	6	5
Pomorska	2	4
Prusa	3	2
Przeskok	0	0

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych
Reja	0	0
Różana	2	0
Sannicka	6	2
Spacerowa	0	0
Sienkiewicza	14	8
Słowackiego	3	2
Ściegiennego	1	0
Śląska	3	1
Ul. Traugutta	27	29
Oś. Traugutta	32	51
Waryńskiego	7	11
Tuwima	0	0
Wiejska	5	3
Wrzosowa	1	0
Wspólna	1	1
Zdrojowa	0	0
Złota	0	0
Żeromskiego	22	15
MIEJSCOWOŚCI	140	128
Biała	0	0
Grzybów Hornowski	4	0
Buszków Dolny	1	6
Buszkówek	1	0
Orątki Górne	1	1
Budzyń	7	8
Brzeziny	1	3
Śleszyn Mały	0	0
Marianka	0	0
Chochotów	1	2
Orątki Dolne	0	1
Strzelce	3	1
Czesławów	2	2
Drzewoszki Małe	0	0
Dobrzeliń z podziałem na ul.	37	32
Słowackiego	3	3
Wł. Jagiełły	12	15
Dolna	0	0
Dobrzelińska	0	0
Działkowa	0	0
Dworcowa	6	3
Jabłonkowa	8	4
Janowska	0	0
Kasztanowa	0	2
Kolejkowa	0	0
Narutowicza	0	0
Polna	0	0
Przytorze	0	0
Słoneczna	2	2
Stawowa	0	0
Szkołna	6	3
Wagowa	0	0
Wiśniowa	0	0

Nazwa miejscowości / ulica	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych
Drzewoszki Wielkie	7	1
Aleksandrów	0	0
Grabie	7	0
Grabów z podziałem na ul.	9	16
Budzyńska	0	0
Dworcowa	7	10
Górska	1	1
Grabówek	0	1
Szkolna	1	4
Grzybów Dolny	0	1
Gajew Grzybowski	0	0
Janów Grzybowski	0	0
Jadwigów	0	0
Klemensów Grzybowski	1	0
Kaczkowizna	3	4
Sędki	2	0
Szczytów	0	0
Kruki	0	1
Balików	4	1
Zarębów	2	0
Pasieka	3	4
Sokołówek	7	8
Śleszyn z podziałem na ul.	14	8
Biała	2	0
Cmentarna	0	0
Górna	4	3
Kamilewska	1	0
Kasztanowa	7	3
Parkowa	0	1
Piaskowa	0	1
Tretki	0	0
Dzwonków	1	0
Gajew	0	0
Stanisławów	1	0
Wola Popowa z podziałem na ul.	10	15
Budzyńska	2	1
Górna	0	0
Lipowa	0	1
Łukasińskiego	3	8
Polna	0	0
Wiejska	0	0
Żeromskiego	5	5
Zagroby	0	0
Kędziory	0	0
Kozanki	0	0
Leśne	1	0
Zgoda	1	1
Oleszcze	4	3
Śleszynek	2	3
Żabików	2	4
Aleksandrówka	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żychlinie

Gmina Żychlin w analizie porównawczej z innymi JST

W porównaniu z województwem łódzkim można dostrzec mniejszą aktywność w rejestrowaniu nowych podmiotów gospodarczych. Podczas gdy na obszarze łódzkiego zarejestrowano 83 jednostki na 10 tys. ludności, w Gminie Żychlin, ale także w powiecie kutnowskim ogółem zarejestrowano ich po 53. W przypadku wyrejestrowywania podmiotów obserwujemy podobne zależności. W 2021 roku w województwie ogółem wykreślono 47 jednostek na 10 tys. ludności, zaś na obszarze Gminy 38 jednostek, a w przypadku powiatu kutnowskiego 37. Jednocześnie widoczne jest zróżnicowanie wewnątrz gminy – wskaźniki dla miasta są wyższe od tych odnotowanych dla obszaru wiejskiego.

Tabela 24 Nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON podmioty na 10 tys. ludności w 2021 r. w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim.

	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności
Województwo łódzkie	83	47
Powiat kutnowski	53	37
Gmina Żychlin	53	38
Żychlin – miasto	56	39
Żychlin - obszar wiejski	47	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, do analizy porównawczej wybrano wszystkie gminy powiatu kutnowskiego oraz gminy spoza powiatu sąsiadujące z gminą Żychlin. W badanym przedziale czasowym odnotowujemy wzrost ilości podmiotów gospodarczych we wszystkich JST. Największy przyrost wystąpił w gminie wiejskiej Kutno (229 podmiotów), gminie miejsko-wiejskiej Żychlin (84), Krzyżanów (72), Bedlno (65), Pacyna (60), Zduny (59), Strzelce (51), następnie gmina miejsko-wiejska Krośniewice (42), Nowe Ostrowy (23), Dąbrowice (19), Łanięta (12), miasto Kutno (2). Obszary zaliczane do gmin miejskich i miejsko-wiejskich charakteryzują się wyższym poziomem przedsiębiorczości, korzystniejszym otoczeniem biznesowym, zatem liczba podmiotów gospodarczych jest wyższa od liczby podmiotów z terenów typowo wiejskich.

Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza

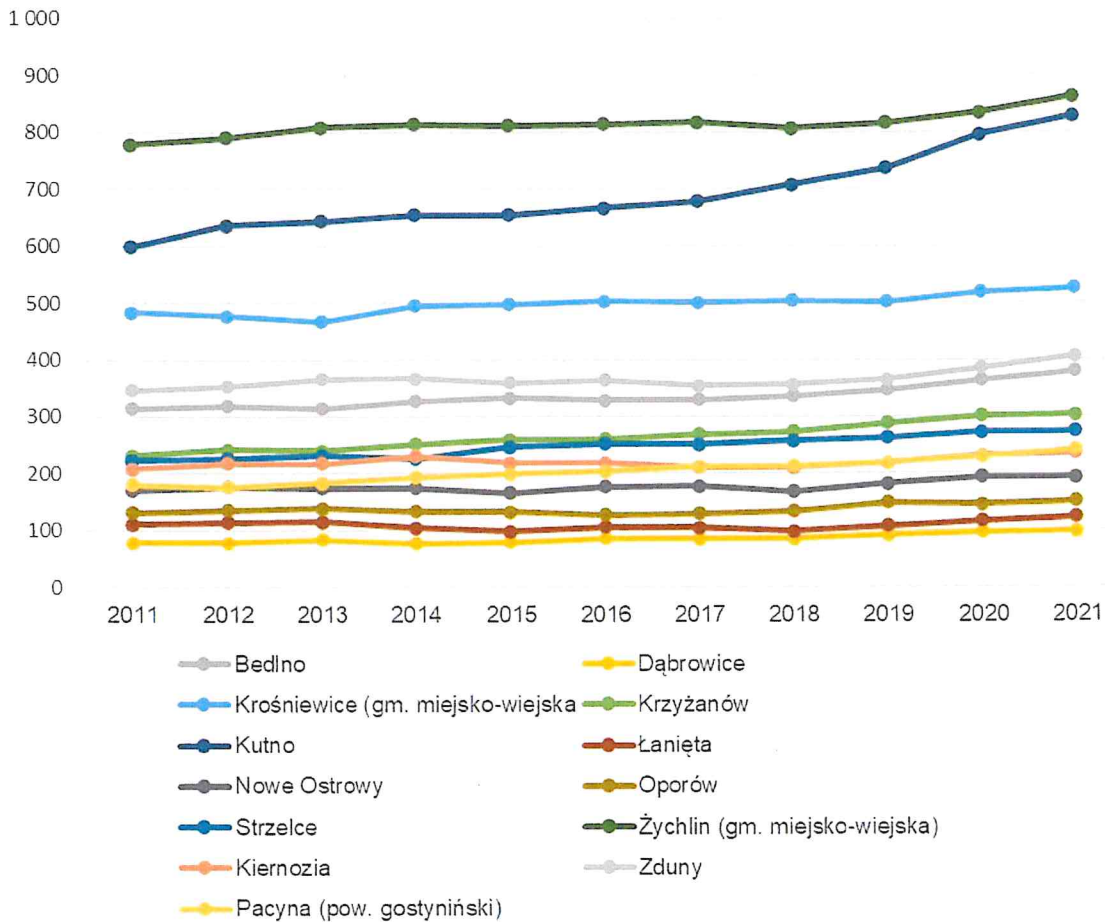
Jednostka terytorialna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica
powiat kutnowski	7 519	7 596	7 581	7 609	7 659	7 690	7 694	7 636	7 817	8 015	8 138	619
Kutno (miasto)	4 400	4 400	4 363	4 352	4 380	4 370	4 352	4 266	4 332	4 376	4 402	2
Bedlno	314	319	314	327	333	328	330	336	347	364	379	65
Dąbrowice	79	79	84	77	80	86	85	85	92	97	98	19
Krośniewice (gm. miejsko-wiejska)	483	477	467	495	497	503	501	504	502	519	525	42
Krzyżanów	231	242	240	252	259	261	269	274	289	301	303	72
Kutno	599	636	644	655	655	667	678	707	737	796	828	229
Łanięta	111	114	115	104	98	105	104	98	108	116	123	12
Nowe Ostrowy	170	177	174	174	166	177	178	168	182	194	193	23
Oporów	131	136	139	133	132	127	129	134	149	145	151	20
Strzelce	223	226	232	226	247	252	251	257	263	272	274	51
Żychlin (gm. miejsko-wiejska)	778	790	809	814	812	814	817	807	816	835	862	84
powiat łowicki	5 653	5 778	5 904	5 953	5 905	5 968	5 956	6 022	6 188	6 380	6 542	889
Kiernozia	208	217	217	230	219	219	211	210	219	231	235	27

Jednostka terytorialna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica
Zduny	347	353	366	367	360	364	354	356	365	385	406	59
Pacyna (pow. gostyniński)	181	177	184	194	199	204	212	213	219	229	241	60
województwo łódzkie	228	234	237	239	241	243	245	247	254	261	269	41 044
	537	079	915	578	462	280	855	502	322	498	581	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza, gminy wiejskie

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest **poziom aktywizacji gospodarczej** liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku. Poniżej przedstawiono wyliczenia wskaźnika dla gmin powiatu kutnowskiego oraz gmin sąsiadujących z gminą Żychlin m.in. gminy należące do powiatu łowickiego oraz gostynińskiego z województwa mazowieckiego.

Tabela 26 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach powiatu kutnowskiego oraz w gminach ościennych w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

gmina	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
powiat kutnowski										
gmina miejska Kutno	957	956	959	973	977	978	966	987	1010	1031
gmina wiejska Bedno	555	552	579	596	595	605	624	649	692	735

gmina	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gmina wiejska Dąbrowice	399	430	396	416	450	446	449	484	511	523
gmina miejsko-wiejska Krośniewice	538	533	568	572	584	588	596	602	630	645
gmina wiejska Krzyżanów	556	554	587	603	608	629	645	683	716	723
gmina wiejska Kutno	728	740	746	751	763	774	811	846	909	946
gmina wiejska Łanięta	448	459	418	397	426	424	399	444	478	514
gmina wiejska Nowe Ostrowy	488	479	485	466	505	509	483	529	571	574
gmina wiejska Oporów	511	528	504	501	487	497	526	597	583	614
gmina wiejska Strzelce	553	573	556	609	626	632	651	672	699	706
gmina miejsko-wiejska Żychlin	627	648	655	661	668	676	673	689	718	752
powiat łowicki										
gmina wiejska Kiernozia	608	616	660	632	633	617	616	651	692	713
gmina wiejska Zduny	590	615	623	616	627	614	625	640	679	721
powiat gostyński										
gmina wiejska Pacyna	466	488	520	539	560	586	599	621	662	709

Zródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Od roku 2012 poziom aktywizacji gospodarczej w gminie Żychlin wzrósł o 125 punktów. Wzrost wskaźnika obserwujemy we wszystkich zaprezentowanych w tabeli gminach. Największy wzrost wskaźnika na przestrzeni 10 badanych lat występuje w gminie wiejskiej Pacyna z województwa mazowieckiego (+243), gminie wiejskiej Kutno (+218), gminie wiejskiej Bedlno (+180), gminie wiejskiej Krzyżanów (+167), gminie wiejskiej Strzelce (+153).

Porównując dane z innych części województwa łódzkiego, wnioskujemy się że poziom aktywizacji gospodarczej analizowanych gmin należy do przeciętnych.

W roku 2021, wśród badanych gmin większość odnotowała wskaźniki niższe od gminy Żychlin. Najwyższą wartość wskaźnika osiągnęło miasto Kutno (1031) i gmina wiejska Kutno (946), następnie gmina miejsko-wiejska Żychlin (752), gmina wiejska Bedlno (735). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie wiejskiej Łanięta (514).

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), który obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAJ powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAJ. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji gospodarczej to skumulowany przez wiele lat **dobroczynność aktywności lokalnego sektora gospodarczego**, natomiast PEAJ obrazuje **aktualną dynamikę**. Okres od roku 2004 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAJ bardzo często jest większy niż 4% a gminach miejsko-wiejskich często przekracza 9%.

Tabela 27 Saldo ilości firm w okresie trzech lat (2018/2021) – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAJ
powiat kutnowski		
gmina miejska Kutno	136	6,74 %
gmina wiejska Bedlno	43	17,90 %
gmina wiejska Dąbrowice	13	16,59 %
gmina miejsko-wiejska Krośniewice	21	8,26 %

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
gmina wiejska Krzyżanów	29	12,03 %
gmina wiejska Kutno	121	16,74 %
gmina wiejska Łanięta	25	29,08 %
gmina wiejska Nowe Ostrowy	25	18,91 %
gmina wiejska Oporów	17	16,67 %
gmina wiejska Strzelce	17	8,48 %
gmina miejsko-wiejska Żychlin	55	11,68 %
powiat łowicki		
gmina wiejska Kiernozia	25	15,78 %
gmina wiejska Zduny	50	15,34 %
powiat gostyniński		
gmina wiejska Pacyna	28	18,34 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W większości gmin poddanych analizie wskaźnik PEAI przekracza 9%, co oznacza pomyślną koniunkturę na analizowanym obszarze. Najwyższą wartość około 29% odnotowuje gmina wiejska Łanięta, około 19% gmina wiejska Nowe Ostrowy, około 18% gmina Pacyna (woj. mazowieckie) oraz gmina wiejska Bedlno, około 17% gminy wiejskie: Dąbrowice, Kutno, Oporów. Oznacza to, dynamiczny rozwój gospodarczy na tych obszarach. Wskaźnik PEAI dla gminy Żychlin przekracza 9%, co oznacza, że koniunktura na obszarze gminy jest pomyślna. W ciągu 3 badanych lat w gminie przybyło 55 podmiotów gospodarczych. Pomimo największego przyrostu podmiotów w gminie miejskiej Kutno (+136), wskaźnik PEAI należy do najniższych (6,74%), kolejnymi gminami z najniższym wskaźnikiem w analizowanym otoczeniu są: gmina miejsko-wiejska Krośnice (8,26%), gmina wiejska Strzelce (8,48%). Wskaźnik PEAI dla gminy Żychlin wynosi 11,68% i również należy do niższych wśród analizowanych gmin.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19 w całym kraju następuje zmniejszenie liczby zakładanych przedsiębiorstw oraz obserwuje się coraz więcej takich, które zawieszają bądź zamykają prowadzoną dotychczas działalność gospodarczą. Na ten moment bardzo trudno jest przewidzieć, kiedy pandemia zakończy się oraz jak bardzo dotkliwe będą jej skutki m.in. w sferze gospodarczej.

Wyróżnić należy strefy występowania firm oraz zakładów przemysłowych. Zlokalizowane są one poza centrum miasta, często już na terenach wiejskich. Tam też zlokalizowane są wolne tereny inwestycyjne.

Podczas wizji lokalnej przeprowadzonej w miesiącach sierpień – październik 2022 roku przeprowadzono szereg rozmów z lokalnymi przedsiębiorcami. Wyznaczono tereny o szczególnych problemach gospodarczych, które pogłębiać się mogą w związku ze spowolnieniem gospodarczym, które nastąpiło na jesieni 2022 i trwać może do końca 2024 roku. Problemy wiążą się również będą ze wzrostem cen energii i ubożeniem społeczeństwa.

Rolnictwo

Na terenie gminy występują gleby o zróżnicowanej przydatności rolniczej, przy czym dominują gleby dobre i bardzo dobre o wysokim wskaźniku bonitacji (III i IV klasa bonitacyjna). Słabe gleby zajmują tylko niewielkie powierzchnie w północno-wschodniej części gminy. Najlepsze użytki rolne to piaszczyste gleby o składzie mechanicznym piasków luźnych lub piasków słabo gliniastych. Obszar gleb średnich i słabych jest

niewielki. Stwarza to duże możliwości do intensyfikacji upraw polowych, a także rozwoju warzywnictwa i sadownictwa.

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej

Obszarem o kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych jest zabytkowe centrum miasta, m.in. Plac 29 listopada, ulice: Narutowicza, Łukasieńskiego, Kościuszki i Kilińskiego. Występuje tu stopniowy zanik firm wszelkiego typu.

Handel artykułami spożywczymi przeniósł się z centrum do nowo wybudowanych dyskontów spożywczych usytuowanych na osiedlach, głównie w dużych skupiskach mieszkaniowych. Drobny handel umiera w całym mieście, brakuje małych, rodzinnych sklepów spożywczo-przemysłowych, które kiedyś zlokalizowane były właśnie w historycznym centrum Żychlina. Zniknęły również drobne punkty usługowe, które koncentrują się jedynie na ulicy Narutowicza.

Fotografia 1. Strefa dyskontów w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

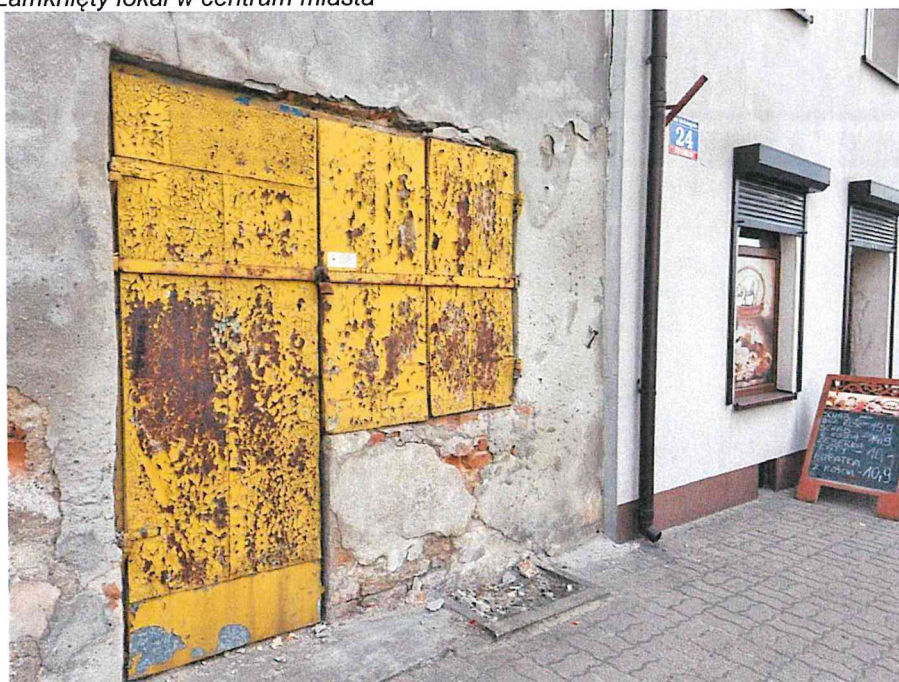
Fotografia 2. Plac 29 listopada - punkty handlowe

Źródło: Fotografia własna

Na terenie centrum miasta pozostały małe sklepy. Największym powodzeniem cieszą się w nich niestety artykuły alkoholowe. Zazwyczaj inne zakupy dokonywane są w dyskontach spożywczych, ze względu na niższą cenę. Widoczny jest całkowity odpływ przedsiębiorców z centrum miasta. Kamienice w centrum są zaniedbane, co bezpośrednio wpływa na postrzeganie miejsca. Klientami lokalnych punktów handlowych czy usługowych są zatem jedynie mieszkańcy centrum. Brakuje tu punktów gastronomicznych, dlatego miejsce omijają również turyści.

Fotografia 3. Zamknięty lokal w centrum miasta

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 4. Zamknięty lokal w centrum miasta - dawniej chemia, kosmetyki

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 5. Kwaciarnia w centrum Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 6. Ulica Traugutta w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

Stwierdza się, że obszarem o największych problemach gospodarczych jest obszar historycznego centrum miasta Żychlin. W innych miejscowościach gminy problemy występują sporadycznie i nie są ze sobą powiązane. Poszczególne miejscowości wiejskie koncentrują się na produkcji rolnej lub posiadają wydzielone strefy przemysłowe.

Strukturalne problemy z likwidacją firm występują w ścisłym centrum miasta Żychlin, co pokrywa się w znacznej mierze z problemami natury społecznej i degradacji infrastrukturalnej. Teren uznawany jest za mało atrakcyjny pod względem gospodarczym, co skutkuje odpływem małych firm lub całkowitą ich likwidacją.

4. Analiza środowiska naturalnego

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, kolejnym kryterium oceny jest stan środowiska naturalnego.

Na terenie gminy można wydzielić dwie zasadnicze jednostki morfologiczne⁶:

- zdenudowaną wysoczyznę polodowcową, na której położona jest przeważająca część gminy;
- dna współczesnych dolin.

Wysoczyzna polodowcowa wyniesiona jest na wysokości 90 - 111 m n.p.m., charakteryzuje się rzeźbą płaską lub lekko pagórkowatą o spadkach poniżej 5%. Większe spadki występują tylko na niewielkich obszarach w strefach krawędziowych większych dolinek, a głównie wzdłuż rzeki Słudwi na wschód od Żychlina. Dolina rzeki Słudwi, dolinki erozyjno - denudacyjne i przeważnie niewielkie bezodpływowe zagłębienia urozmaicają monotonną rzeźbę gminy.

Dolina rzeki Słudwi przebiega przez środek gminy z zachodu na wschód, a na wschodniej granicy łączy się z doliną rzeki Przysowy i zmienia kierunek na południowy. W obrębie tej doliny zaznacza się jeden taras zalewowy akumulacyjny, holoceni o płaskiej powierzchni. Taras ten występuje wzdłuż całej doliny, a jego szerokość waha się od około 100 do 400 m.

Dolinki erozyjno - denudacyjne są niewielkimi formami, głównie nieckowatymi miejscami V - kształtnymi o szerokości przeważnie ok. 50 m, a czasami dochodzą do 100 m. Dna mają nierównomierne i łagodne zbocza. W szerszych odcinkach dolinek występują lokalne zagłębienia, które są okresowo odwadniane.

Teren miasta Żychlina leży w obrębie silnie zdenudowanej wysoczyzny plejstoceni o powierzchni prawie płaskiej, lokalnie lekko pagórkowatej. Formy rzeźby terenu na terenie miasta to:

- dolina rzeki Słudwi, przebiegająca równoleżnikowo w środkowej części miasta;
- dolinki denudacyjne i zagłębienia bezodpływowe, występujące w północnych krańcach miasta i w rejonie Dobrzelina.

Dolina rzeki Słudwi posiada łagodnie zarysowane krawędzie i prawie płaskie szerokie dno. Szerokość doliny wynosi od 300 do 400 m. Dolinki denudacyjne są formami łagodnymi, dna ich są płaskie, szerokie do 200 m, wcięte na głębokości 2 - 3 m. Zagłębienia bezodpływowe, mają niewielkie rozmiary, nieprzekraczające głębokości 2 m, występują nielicznie.

Budowa geologiczna i zasoby naturalne

Gmina Żychlin położona jest w zachodniej części geologicznej Niecki Mazowieckiej, stanowiącej strukturalne zagłębienie w utworach kredowych. Osady wykształcone są w postaci piaskowców, u których podrzędnie występują iłowce. Osady kredowe przykryte są osadami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi.

Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez utwory miocenu i pliocenu:

- utwory mioceńskie wykształcone są w postaci piasków i ilów z podrzędnie występującymi mułkami z wkładkami węgla brunatnego;
- utwory plioceńskie reprezentowane są głównie przez ropy z podrzędnie występującymi piaskami.

⁶ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

Strop utworów trzeciorzędowych występuje na głębokości od 100,2 do 64,0 m p.p.t. (odwiert w Śleszynie), w Żychlinie na głębokości 73,0 - 75,0 m p.p.t. Ponad utworami trzeciorzędowymi występują utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości.

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez kilka poziomów glin rozdzielonych serią utworów wodnolodowcowych bądź zastoiskowych.

- utwory plejstoceńskie reprezentowane przez piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe, gliny zwałowe, muły zastoiskowe;
- utwory holocenięskie reprezentowane są przez torfy, namuły organiczne, ily, piaski rzeczne oraz piaski, gliny, muły i namułki aluwialno – deluwialne:

Podłoże miasta Żychlina, podobnie jak całej gminy stanowią utwory czwartorzędowe, poniżej których występują utwory trzeciorzędowe i kredowe.

Utwory kredowe - zalegają na głębokości około 102 m, wykształcone są w postaci margli, ilów i piasków.

Utwory trzeciorzędowe - których strop występuje na głębokości od 70 do 35 m, od powierzchni terenu, wykształcone są w postaci żwirków kwarcowych z węglem brunatnym, mułków piaszczystych, ilów i piasków z lignitem.

Utwory czwartorzędowe - mają zmienną miąższość, wyrównują i pokrywają powłokę utworów trzeciorzędowych, reprezentowane są głównie przez gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe ily i muły zbiornikowe oraz żwiry, piaski i muły rzeczne. Reprezentowane są przez plejstocen i holocen.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin, udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

Gleby⁷

Na terenie gminy występują gleby o zróżnicowanej przydatności rolniczej, przy czym dominują gleby dobre i bardzo dobre o wysokim wskaźniku bonitacji 1,17 - 1,10. Ilość gleb średnich i słabych jest niewielka. Stwarza to duże możliwości do intensyfikacji upraw polowych, a także rozwoju warzywnictwa i sadownictwa. Skalą macierzystą gleb gminy są utwory lodowcowe i wodnolodowcowe w postaci glin i piasków oraz utwory współczesne mady, namuły i deluwia. Pod względem typologicznym gleby są mało zróżnicowane. Występują gleby bielcowe i brunatne właściwe i kwaśne oraz czarne ziemie właściwe i zdegradowane. W dolinach występują gleby mułowo - torfowe, mady i czarne ziemie. Pod względem składu mechanicznego gleby charakteryzują się małym zróżnicowaniem. Są to przeważnie gliny lub piaski gliniaste mocne i lekkie, miejscami pył na glinie, a stosunkowo rzadko piaski słabo gliniaste na glinie lub piaski luźne i słabo - gliniaste.

Na terenie gminy przeważają gleby dobre i bardzo dobre. Stabe gleby zajmują tylko niewielkie powierzchnie w północno - wschodniej części gminy. Najlepsze użytki rolne to piaszczyste gleby o składzie mechanicznym piasków luźnych lub piasków słabo gliniastych.

---

⁷ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

Gleby kompleksu żytniego słabego i miejscami dobrego klasy - IVb gruntów orných występują niewielkimi płatami na terenie gminy w północno - wschodniej i wschodniej części gminy. Są to gleby wytworzone z piasków słabo gliniastych podścielonych gliną. Niezbędne jest stałe regulowanie stosunków wodno-powietrznych poprzez nawadnianie.

Gleby kompleksu zbożowo - pastewnego mocnego i zbożowo - pastewnego słabego zajmują niewielkie powierzchnie, głównie we wschodniej części gminy. Są to gleby klasy IVa, IVb i IIIb gruntów orných. Charakteryzują się średnią zasobnością w składniki pokarmowe przeważnie o wadliwych stosunkach wodno-powietrznych, okresowo suchych lub okresowo zbyt wilgotnych. Są to gleby odpowiednie do upraw wszystkich roślin polowych, a także warzywnictwa i sadownictwa.

Gleby dobre i bardzo dobre II - IIIa - IIIb klasy gruntów orných, **kompleksu pszenno-żytniego bardzo dobrego, kompleksu pszennego bardzo dobrego**, dominują na obszarze gminy i występują zwartymi kompleksami. Są one zasobne w składniki pokarmowe o prawidłowych stosunkach wodno-powietrznych, odpowiednie do uprawy wszystkich roślin polowych, a także warzywnictwa i sadownictwa. Gleby te podlegają ochronie przed zmianą użytkowania. W dolinach rzek i lokalnych obniżeniach terenu występują gleby bagienne, torfowe i mułowo - torfowe, lokalnie mady i czarne ziemie. Na glebach tych występują trwałe użytki zielone głównie średniej jakości, a tylko lokalnie słabej jakości.

W obrębie miasta Żychlina występują gleby polodowcowe przeważnie bielice naglinowe, klasy III i IV gruntów orných. W dnie doliny rzeki Słudwi, w północnym obniżeniu terenu występują gleby napływowe, bardzo żyzne.

Wody podziemne i powierzchniowe⁸

Obszar miasta i gminy należy do zlewni rzeki Słudwi, lewego dopływu Bzury. Przeważająca część gminy odwadniana jest przez Słudwię przepływającą przez środek gminy z zachodu na wschód i jej dopływy, a tylko wschodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Przysowę - lewy dopływ Słudwi. Przysowa przepływa z północy na południe, przy czym wzdłuż północno - wschodniej granicy na długości 4 km. Niewielka południowa część gminy Żychlin należy do zlewni Bzura od Moszczenicy do Słudwi.

Oprócz rzek i rowów na terenie gminy występują zbiorniki wód powierzchniowych. Są to sztuczne stawy, które głównie zlokalizowane są na terenie cukrowni w Dobrzelinie.

---

⁸ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

Fotografia 7 Stawy przemysłowe KGS o/Cukrownia w Dobrzelinie

Źródło: Fotografia własna

Ponadto niewielkie stawy występują również w zagłębieniach poeksploatacyjnych. Są to stawy o niewielkiej powierzchni dość płytkie i przeważnie zarastające. *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim*, który powstał na podstawie badań przeprowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2017 r. (ostatni dostępny Raport) wskazuje, iż rzeka Słudwia pozostaje w umiarkowanym stanie ekologicznym, jej stan chemiczny określono jako poniżej dobrego, zaś stan jcw (jednolitych części wód powierzchniowych) określono jako zły. Warunki wodne gminy kształtują się w ścisłej zależności od budowy geologicznej i przepuszczalności gruntów oraz rzeźby terenu. Na terenie gminy występują odmienne reżimy wód gruntowych, są to:

- doliny rzeczne i obniżenia terenu, w obrębie których wody gruntowe tworzą ciągły poziom w trzeciorzędowych utworach przepuszczalnych o zwierciadle swobodnym. Ten poziom wód powiązany jest z poziomem lustra wody w rzece. Wody te charakteryzują się gwałtownymi wahaniami;
- obszary wysoczyznowe, gdzie zwierciadło wód układa się na zróżnicowanych głębokościach uzależnionych od wyniesienia ponad dna dolin, a także budowy geologicznej. Grunty budujące te obszary w przewadze są przepuszczalne i w ich obrębie wody tworzą ciągły poziom zasilany głównie wodami pochodzenia opadowego. Woda gruntowa utrzymuje się na głębokości 3 m p.p.t., a tylko miejscami płycej. Na obszarach o podłożu trudniej przepuszczalnym mogą lokalnie pojawiać się tzw. „wody wierzchówkowe”, utrzymujące się na głębokości ok. 2,0 m p.p.t.

Na terenie obszaru wiejskiego gminy woda jest pobierana głównie z dwóch poziomów wodonośnych:

- Czwartorzędowego, powszechnie występującego jako:
  - pierwsza warstwa najczęściej na głębokości do 10 m, czasami do 15 m. Jest ona mało zasobna w wodę o wydajności 2,0 - 6,50 m³/h. Wody jej są narażone na zanieczyszczenia;

druga warstwa wodonośna na głębokości 20,0 - 35,0 m, o wydajności 25,0 - 57,0 m³/h;

- trzecia warstwa wodonośna na głębokości 40,0 - 55,0 m, jest to warstwa najbardziej zasobna w wodę o wydajności, 45,0 - 90,0 m³/h.

Wody drugiej i trzeciej warstwy charakteryzują się zwiększonymi wskaźnikami żelaza i manganu, dla celów pitnych wymagają uzdatnienia.

- Trzeciorzędowego, sporadycznie występującego jako:

Wody trzeciorzędowe charakteryzują się zwiększoną zawartością żelaza i manganu, występują na głębokościach 62,0 - 79,0 m a nawet 115 - 150 m.

Podobnie jak gmina, tak i znaczna część miasta odwadniana jest przez rzekę Słudwię. Północna część miasta jest odwadniana do Przysowy, stanowiącej dopływ Słudwi - za pośrednictwem niewielkich strumieni. Głównym ciekim wodnym przebiegającym przez miasto równoleżnikowo jest rzeka Słudwia, której koryto na terenie miasta jest uregulowane, jego głębokość wynosi około 1,0 m (w rejonie mostu około 3 - 4 m). Poziom wody w rzece ulega wahaniom i jest uzależniony od ulewnych deszczy i wiosennych roztopów.

Oprócz rzeki na terenie miasta występują również:

- bezimienne strumienie, odwadniające północną i częściowo południową jego część, prowadzą one niewielkie ilości wód, okresowo zanikają,
- zamknięte zbiorniki, są to głównie sztuczne stawy,
- zagłębienia poeksploatacyjne.

Na terenie miasta występują odmienne reżimy wód, są to:

- obszary wysoczyznowe, na których występują trzy rodzaje wód gruntowych:
  - pierwszy poziom utrzymujący się na ogół okresowo w piaskach nadmorenowych i stropowych spiaszczonych warstwach glin, poziom tych wód tzw. „wierzchówkowych” kształtuje się w zależności od opadów atmosferycznych i wiosennych roztopów,
  - drugi poziom wód gruntowych utrzymujących się w głębszych piaskach nadmorenowych na głębokości 5 - 9 metrów, o jednolitym poziomie i swobodnym zwierciadle,
  - trzeci poziom wód gruntowych występujący na różnych głębokościach przeważnie poniżej 4,5 m od powierzchni terenu, w piaszczystych przewarstwieniach śródgliniastych, wody te lokalnie mają zwierciadło napięte.

Na terenie miasta woda pobierana jest z dwóch poziomów wodonośnych: czwartorzędowego i trzeciorzędowego, podobnie jak w całej gminie.

- Czwartorzędowego, związanego z litologicznym wykształceniem utworów plejstoceńskich, które wykształcone są w postaci glin zwałowych na różnych głębokościach przewarstwionych piaskami i żwirami.

Te przewarstwienia stanowią warstwy wodonośne, których miąższość jest bardzo zmienna. Zasobność czwartorzędowych poziomów wodonośnych jest zmienna i zawodna, co jest wynikiem dużego zróżnicowania litologicznego gruntów. Wody charakteryzują się dużą twardością o wydajności 6,5 m³/h.

- Trzeciorzędowego, związanego z różnoziarnistymi piaskami na głębokości od 34 do 78 metrów poniżej powierzchni terenu. Wydajność piętrowego jest zróżnicowana i wynosi od 10 m³/h do 90 m³/h. Woda pod względem chemicznym jest dość twarda o zwiększonej zawartości żelaza.

Zgodnie z Aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021 (aPGW), którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), gmina Żychlin, położona na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

1. Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- PLRW200017272369 (Iglą),
- PLRW200017272439 (Słudwia od źródeł do Przysowej bez Przysowej),
- PLRW200017272449 (Przysowa),
- PLRW200017272452 (Dopływ spod Śleszyna Dolnego),
- PLRW20002427249 (Słudwia od Przysowej do ujścia).

2. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd):

- PLGW200063.

Działania wg aPGW przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, to:

a) Działania do realizowania przez gminę:

- Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata;
- Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Żychlin;

b) Działania do realizowania przez właścicieli nieruchomości:

- Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących;
- Regularny wywóz nieczystości płynnych;
- Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków;

c) Działania do realizowania przez właścicieli / użytkowników obiektów:

- Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia.

Klimat⁹

Obszar gminy położony jest w centralnej części środkowej VIII dzielnicy rolniczo - klimatycznej. Jest to obszar o najmniejszym w Polsce rocznym opadzie atmosferycznym, poniżej 550 mm. Notowana liczba dni mroźnych 30 - 50, okres wegetacyjny 200 - 220 dni. Jest to region najcieplejszy, suchy nadwiślański. Gmina leży w obszarze o średniej rocznej temperaturze powietrza 7,4 - 7,5°C. Monotonna rzeźba terenu, niemal całkowite wylesienie powierzchni oraz duża pojemność cieplna i przewodnictwo w powierzchniowych warstwach gruntu, powodują nieznaczne tylko zróżnicowanie mikroklimatyczne. Średnie wieloletnie sumy opadów atmosferycznych kształtują się na poziomie 520 - 530 mm rocznie oraz ok. 355 mm w okresie miesięcy IV - IX, co jest wielkością małą. Świadczy to o niedoborze wilgoci także w latach z „niedoborem upału”, zbliżonych do średniego.

Pokrywa śnieżna występuje w 50 - 55 dniach roku, przy czym w związku z częstymi zimowymi odwilżami nie ma ona charakteru trwałego lecz ulega zazwyczaj kilkakrotnym odnowieniom.

Wiatry mają najczęściej kierunek zachodni, zimą południowo - zachodni i północno - zachodni, natomiast latem i jesienią wschodni do południowo - wschodniego. Prędkość wiatru jest stosunkowo duża, co wpływa na osuszanie pól już i tak odwodnionych. Zwiększone parowanie terenu utrudnia wegetację roślin w okresie o mniej obfitych opadach.

Teren miasta Żychlina znajduje się w centralnej części regionu Krainy Wielkich Dolin, w Krainie Warszawskiej. Kraina ta charakteryzuje się następującymi wielkościami, dla miasta Żychlina:

a) warunki termiczne

Miasto Żychlin leży w rejonie, w którym średnia roczna temperatura wynosi 7,4 - 7,5°C, średnia temperatura stycznia -3,0 - 3,2°C, średnia temperatura lipca 16,4 - 18,0°C. Przymrozki występują w mieście dość często, w kwietniu i listopadzie, a także w maju i we wrześniu. Żychlin charakteryzuje się wczesną wiosną, dość wczesnym gorącym latem, późną jesienią i dość łagodną zimą.

b) wilgotność i mgły

Średnia roczna wilgotność dla Żychlina jest niewielka i wynosi 69% najmniejszą wilgotnością charakteryzują się miesiące maj i czerwiec oraz wrzesień, największą miesiące od listopada do lutego. Maksimum zamglenia przypada na miesiące październik, listopad i wynosi 5,7 - 8,5 dnia w miesiącu.

c) opady atmosferyczne i burze

Roczna suma opadów dla rejonu Żychlina kształtuje się w granicach 486 - 508 mm. Żychlin leży w rejonie o dość niskim opadzie atmosferycznym i w niektórych miesiącach mogą wystąpić niedobory wody. Największe sumy opadów posiadają miesiące letnie, maksimum w lipcu 108 - 110 mm, najmniej opadów od października do kwietnia, z minimum 21 mm w styczniu. W rejonie Żychlina notuje się średnio 17 - 22 dni z burzą od kwietnia do września, sporadycznie w marcu i październiku.

d) pokrywa śnieżna w rejonie Żychlina zalega około 50 dni w roku, od grudnia do marca.

e) najczęstszymi wiatrami wiejącymi na terenie miasta są wiatry z kierunku zachodniego - 19%, południowo - zachodniego - 10 - 19%. Najrzadziej wieją wiatry północne i północno - zachodnie. Największą prędkość mają wiatry z kierunków zachodniego, południowo - zachodniego i południowo - wschodniego.

Obszary prawnie chronione na terenie gminy

Na terenie gminy Żychlin występują ograniczone formy ochrony przyrody do których zaliczamy¹⁰:

⁹ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju

- **Obszar Chronionego Krajobrazu**

Na terenie gminy w jego północno - wschodniej części występuje Obszar Chronionego Krajobrazu **Dolina Przysowy** ustanowiony na podstawie Uchwały Nr 163/XXVI/88 byłej Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. Podstawa prawna została w późniejszych latach dostosowana do obowiązujących ówczesnie przepisów ustawy o ochronie przyrody za sprawą Rozporządzenia Nr 16/98 Wojewody Płockiego z dnia 27 kwietnia 1998 r. Obszar ten położony jest w granicach gmin: Pacyna, Sanniki, Żychlin i Szczawin Kościelny, ma powierzchnię 5554 ha.

- **Obszar Natura 2000**

W 2012 roku ustanowiona została kolejna forma ochrony przyrody jaką jest, rozciągający się przy północno – wschodniej i wschodniej granicy Gminy Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 **Doliny Przysowy i Słudwi (PLB100003)**. Ma on powierzchnię 3980,66 ha i obejmuje części gmin Pacyna, Zduny, Żychlin, Szczawin Kościelny i Kiernozia. Obszar został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29.03.2012 r., które zostało zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2017 r

- **Pomniki przyrody**

Pomniki przyrody występują jako forma ochrony indywidualnej i stanowią pojedyncze twory przyrody żywej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej. Na terenie gminy występują 3 pomniki przyrody: 2 w mieście i 1 na terenie wsi Dobrzelin. Są to: lipa drobnolistna, topola biała, dąb szypułkowy.

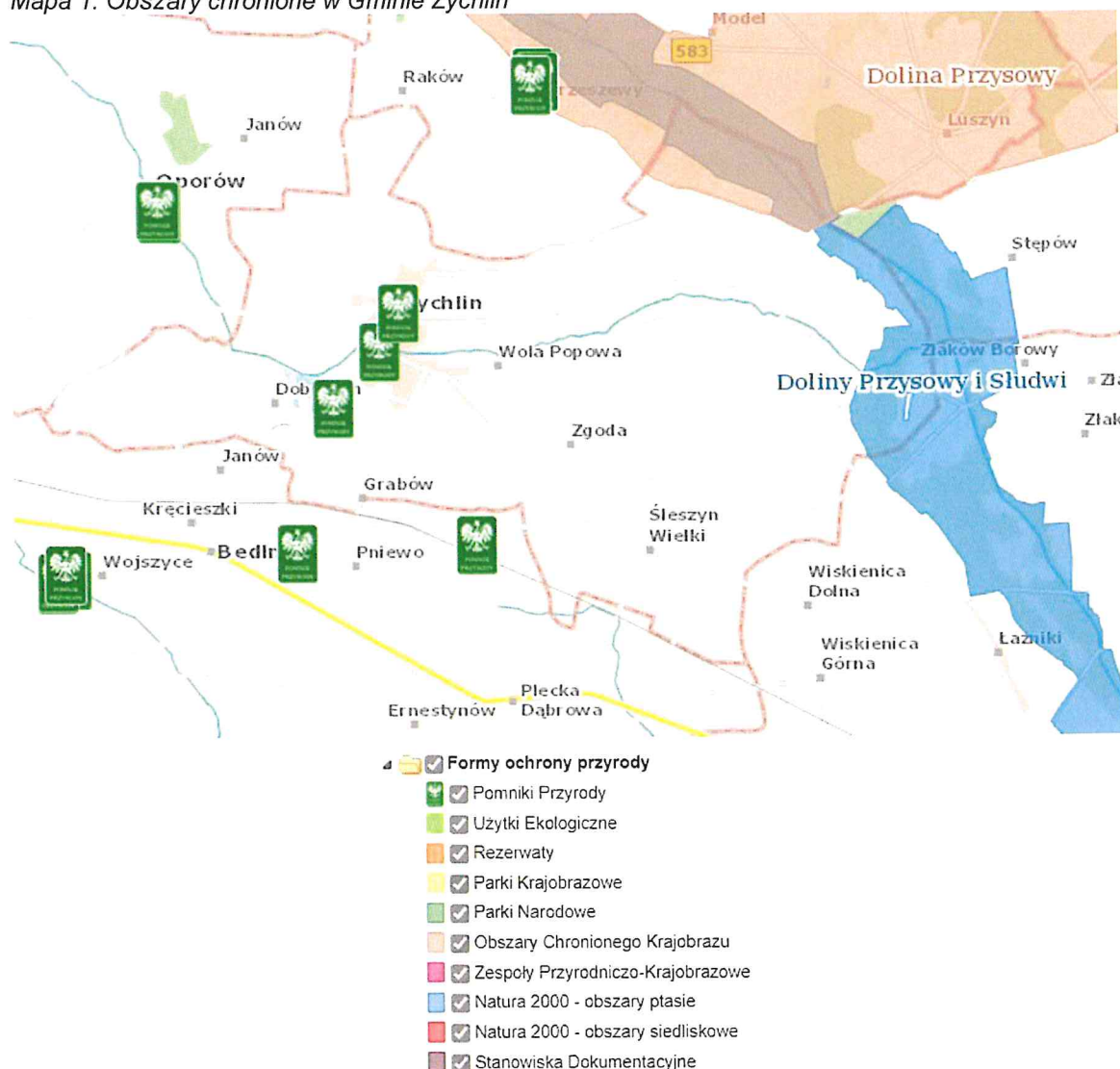
Tabela 28 Pomniki przyrody na terenie gminy Żychlin

Przedmiot ochrony	Określenie położenia przedmiotu poddanego pod ochronę	Opis przedmiotu poddanego pod ochronę	Dokument stanowiący ochronę
Topola biała (Populus alba)	zlokalizowana w parku wiejskim w Dobrzelinie	wysokość 28 m, pierśnica 487 cm	Zarządzenie Wicewojewody Płockiego Nr 12 z dnia 27 listopada 1976 r.
Dąb szypułkowy „Wojtek” (Quercus robur)	zlokalizowany w Żychlinie, na terenie zakładów EMIT	wysokość 18 m, pierśnica 290 cm	Orzeczenie Wicewojewody Płockiego Nr 36 z 20 grudnia 1977 r.
Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	zlokalizowana w Żychlinie przy pl. Jana Pawła II, przy ogrodzeniu kościoła, na działce nr 263	wysokość 18 m, pierśnica 220 cm	Zarządzenie Wicewojewody Płockiego Nr 31/85 z dnia 15 sierpnia 1985 r.

Źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

¹⁰ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

Mapa 1. Obszary chronione w Gminie Żychlin

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Lasy

Lasy i grunty leśne w Gminie Żychlin zajmują wg danych z 2020 roku powierzchnię ok. 44 ha, co stanowi ok. 0,57% powierzchni ogólnej gminy. Wskaźnik lesistości powiatu kutnowskiego to 5,1%, województwa łódzkiego 21,4%, a Polski 29,6%. W powiecie kutnowskim gmina Żychlin oraz gmina Dąbrowice mają najniższe wskaźniki lesistości na poziomie 0,3%.

Tabela 29 Lesistość gmin w % – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
powiat kutnowski	4,8	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,1	5,1
Kutno (miasto)	2,1	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Bedlno	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
Dąbrowice	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Krośniewice (gm. miejsko-wiejska)	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Krzyżanów	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9

Jednostka terytorialna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kutno	6,1	6,2	6,2	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Łanięta	6,4	6,5	6,5	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
Nowe Ostrowy	17,8	17,9	17,9	18,2	18,2	18,2	18,4	18,4	18,4	18,4
Oporów	5,3	5,5	5,5	5,4	5,4	5,4	5,4	5,5	5,5	5,5
Strzelce	9,1	9,2	9,2	9,4	9,3	9,6	10,0	10,0	10,0	10,0
Żychlin (gm. miejsko-wiejska)	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
powiat łowicki	10,1	10,1	10,1	10,2	10,3	10,3	10,0	9,9	10,0	10,0
Kiernożia	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Zduny	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
Pacyna (pow. gostyński)	7,2	7,3	7,3	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4
województwo łódzkie	21,1	21,2	21,3	21,3	21,3	21,4	21,5	21,5	21,5	21,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Żychlin wchodzi w skład regionu przyrodniczo-leśnego określanego jako dzielnica Równin Warszawsko-Kutnowskich w obrębie Krainy Mazowiecko-Podlaskiej. Najbardziej naturalną formacją roślinną, nierozzerwalnie związaną z polskim krajobrazem są lasy. W polityce ekologicznej państwa lasy uznano za ważny element bezpieczeństwa ekologicznego Polski. Tereny leśne i zadrzewione są na terenie gminy Żychlin bardzo nieliczne i rozlokowane w znacznym rozproszeniu. Lasy zajmują około 0,38% ogólnej powierzchni gminy. Na obszarach o najlepszych warunkach glebowych lesistość jest niewielka lub są to tereny praktycznie bezleśne. W strukturze własnościowej dominują lasy publiczne. Największe w skali gminy skupisko terenów leśnych zlokalizowane jest pomiędzy miejscowościami Zarębów i Szczytów. Jego część należy do lasów publicznych, na których gospodarkę leśną prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”. Pozostałe enklawy należą do właścicieli prywatnych i są rozsięte po południowo – wschodniej części gminy – w okolicach miejscowości: Zarębów, Balików, Biała, Grzybów Dolny, Śleszyn oraz Brzeziny. W strukturze drzewostanów w lasach państwowych dominują lasy w II i III klasie wieku (20-60 lat). Najliczniej reprezentowane są gatunki mające swoje centrum występowania w Europie Środkowej (buk zwyczajny, grab pospolity, dąb szypułkowy, lipa szerokolistna, klon zwyczajny) ¹¹.

Zagrożenia środowiska¹²

Odpady

Na terenie Gminy Żychlin zagrożeniami dla środowiska są odpady komunalne i przemysłowe. Odpady komunalne (bytowo-gospodarcze), które powstają w gospodarstwach domowych, w obiektach użyteczności publicznej i obsługi ludności, w tym nieczystości gromadzone w zbiornikach bezodpływowych oraz odpady uliczne z wyjątkiem odpadów niebezpiecznych z zakładów opieki zdrowotnej i weterynaryjnej. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach rozstawionych na terenie gminy. Przy ulicy Granicznej w Żychlinie znajduje się nieczynne składowisko odpadów komunalnych. Posiada ono zabezpieczenie w postaci uszczelnienia, drenażu i zbiornika odsiąków wykonanego w oparciu o rozpoznanie geologiczne. Miejskie składowisko komunalne o powierzchni około 1,8 ha pełniło do 30 czerwca 2018 r. wyłącznie funkcję zastępczą dla RIPOK w Krzyżanówku. Obecnie, zgodnie z *Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa*

¹¹ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju

¹² Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju

Łódzkiego na lata 2019 – 2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2031, instalacja pełni rolę czynnego składowiska w fazie eksploatacyjnej.

Producentami największej ilości odpadów przemysłowych z grupy I i II są Zakłady Maszyn Elektronicznych „Emit” S.A. w Żychlinie. Zakład „Emit” S.A. posiada na swoim terenie trzy składowiska odpadów przemysłowych (żużla i odpadów pocyklonowych, gruzu budowlanego). Do zakładów emitujących ponadnormatywne zanieczyszczenia do powietrza należą:

- cukrownia w Dobrzelinie (emituje pył, dwutlenek węgla, dwutlenek azotu, tlenek węgla, węglowodory),
- zakłady „Emit” w Żychlinie.

Cały obszar gminy z wyjątkiem jej wschodniej i północno-wschodniej części gminy zagrożony jest stepowaniem gleb, wynikającym z klimatu lokalnego a szczególnie bardzo małej lesistości. Jest to problem również sąsiednich gmin.

Zanieczyszczenie powietrza

Należy również wziąć pod uwagę zanieczyszczenie powietrza. Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wskazuje obszary przekroczeń na terenie strefy łódzkiej wytyczone w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2018 przez GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi. Wskazano obszary przekroczeń dla pyłu zawieszanego PM10, PM2,5 benzo(a)pirenu oraz ozonu.

Na obszarze Miasta Żychlina odnotowano obszar przekroczeń pyłu zawieszanego PM10:

- powierzchnia obszaru przekroczeń stanowi 16 km²,
- szacunkowa liczba osób narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń wynosi 14 624,
- szacunkowa długość drogi to 44,42 km.

Obszar przekroczeń pyłu zawieszanego PM2,5 obejmuje obszar wiejski gminy Żychlin:

- powierzchnia obszaru przekroczeń stanowi 30,26 km²,
- szacunkowa liczba osób narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń wynosi 1 695,
- szacunkowa długość drogi to 70,00 km.

Uchwała wskazuje, iż: „Pył zawieszony PM10 i PM2,5 jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny drobnych cząstek stałych i ciekłych. Zanieczyszczenia pyłowe mogą pochodzić ze źródeł naturalnych lub antropogenicznych. Ilość pyłu PM10 i PM2,5 w powietrzu może wynikać z emisji bezpośredniej (pył pierwotny) lub też może być wynikiem reakcji między substancjami znajdującymi się w atmosferze (pył wtórny). Prekursorami pyłu wtórnego są przede wszystkim tlenki siarki, tlenki azotu, lotne związki organiczne i amoniak. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, m.in. B(a)P, metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

Wśród antropogenicznych źródeł emisji pyłów wymienić należy:

- źródła przemysłowe (energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne),

- transport samochodowy,
- spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym.

Główny problemem na obszarze Gminy jest zjawisko niskiej emisji ze źródeł punktowych. Największym emitentem CO₂ na analizowanym obszarze są budynki prywatne. Sektor budowlany, który zużywa około 70% całkowitej energii, postrzegany jest w Europie zachodniej głównie przez pryzmat energochłonności. W wielu krajach skutecznie obniża się zużycie energii, głównie poprzez usprawnienie systemów grzewczych, poprawienie termoizolacji oraz wdrażanie proekologicznych rozwiązań. W Niemczech średnie zużycie energii na ogrzewanie domu jednorodzinnego (KWh/m²/r) wnoszonego w kolejnych latach kształtowało się na poziomach: 1957 – 256, 1968 – 187, 1978 – 176, 1983 – 156, 1995 – 94, 2005 – 80, 2010 – 53. Dla porównania w Polsce w 2006 roku wartość ta wynosiła około 170 KWh/m²/rok. Polska „przoduje” w Europie w kategorii emisji dwutlenku węgla przez budynki mieszkalne (czwarte miejsce).

Charakterystyczną cechą niskiej emisji jest jej sezonowa zmienność. W okresach grzewczych notuje się wzrost emisji energetycznej w porównaniu do okresów ciepłych. Zwiększone stężenia zanieczyszczeń występują także w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy. Na terenach o zabudowie rozproszonej, emisja niska nie ma takiego znaczenia, gdyż istnieją tam lepsze warunki przewietrzania. Istotny jest także charakter zabudowy na danym terenie, np. przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie, które podczas użytkowania domowych pieców generują znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmaga efekt emisji szkodliwych substancji.

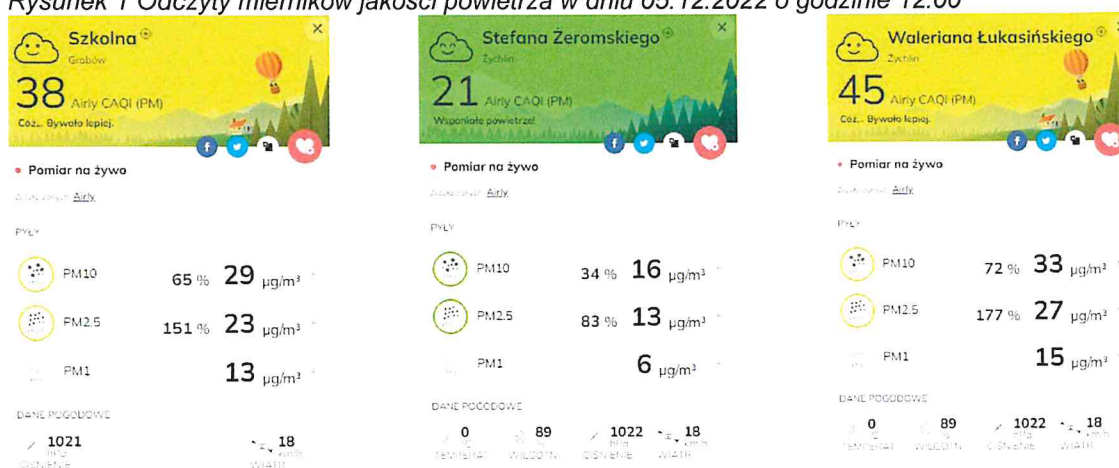
W budynkach mieszkalnych (w szczególności zaś na obszarach wiejskich gminy) dominują paleniska domowe na paliwa stałe (węgiel, koks, drewno). Występują również piece wykorzystujące olej opałowy i gaz płynny. Często w domowych paleniskach utylizowane są także odpady. Spalanie ich następuje w wyniku chęci pozbycia się zalegających śmieci, jednak niestety częstą główną motywacją jest spalanie ich w celu produkcji ciepła. Utylizacji poddawane są zwykle wszystkie produkty, które ulegną procesowi spalania. Osoba wrzucająca do pieca odpadki rzadko ma świadomość zagrożeń płynących z tego procederu. Po pierwsze jest to nielegalne - niezgodne z prawem, po drugie – spalanie odpadów (kartonów po sokach, mleku, opakowań plastikowych, gumy itp.) w paleniskach do tego nieprzeznaczonych (piece wykorzystywane w domach nie posiadają odpowiednich filtrów, a spalanie zachodzi w zbyt niskiej temperaturze) powoduje przedostawanie się do powietrza substancji szkodliwych dla zdrowia i życia ludzi. W procesie powstają m.in. dioksyny i furany, czyli substancje toksyczne i kancerogenne.

Problem niskiej emisji związany jest także z rodzajem wykorzystywanego w domostwach pieca oraz jakości opału. W starych budynkach piece te są zwykle już nieefektywne, instalacja może być nieszczelna, a zatem ich efektywność spada. Dodatkowo używany do uzyskania ciepła opał, często jest niskiej jakości. W zależności od budżetu danego gospodarstwa domowego mieszkańcy kupują węgiel dobrej, ale i gorszej jakości, czasami również miał węglowy. Niestety nie zawsze jest to dobra droga do uzyskania oszczędności. Słabej jakości opał powoduje, że należy go zużyć więcej, aby osiągnąć pożądaną temperaturę, co z kolei wpływa na zwiększenie emisji substancji szkodliwych.

Kolejnym powodem zwiększonej niskiej emisji jest zły stan techniczny budynków i instalacji, który prowadzi do zmniejszenia efektywności energetycznej obiektów. Nieszczelne otwory okienne czy stropodach przyczyniają się do ponoszenia znacznych strat ciepła, co z kolei wymusza zużywanie większej ilości opału. Budynki są niewystarczająco izolowane termicznie. W przypadku obiektów starszych, przepisy budowlane stosowane w latach ich powstania stawiały niewielkie wymagania dotyczące ochrony cieplnej budynków, nie były one również zawsze przestrzegane.

Problem z jakością powietrza wstępuje w całej gminie, w miejscowościach o gęstej zabudowie. Stan jakości powietrza można ocenić jedynie poprzez obserwację. Mierniki jakości powietrza są usytuowane jedynie w mieście Żychlin (na ulicy Waleriana Łukasiewicza, ulicy Stefana Żeromskiego oraz ulicy Szkolnej). Oto odczyty mierników w dniu 05.12.2022 o godzinie 12.00.

Rysunek 1 Odczyty mierników jakości powietrza w dniu 05.12.2022 o godzinie 12.00

Źródło: Airly.pl

We wszystkich badanych punktach nastąpiło przekroczenie norm występowania pyłów PM10 i pyłów PM2,5. Najgorsza sytuacja wystąpiła przy ulicy Łukasiewicza. W badaniach przeprowadzonych w innych godzinach, w każdym przypadku najgorsze powietrze zdiagnozowano właśnie przy ulicy Łukasiewicza.

Fotografia 8. Żychlin - widok na część południową miasta

Źródło: Fotografia własna

Jak widać na zdjęciu lotniczym powyżej, na większości terenu miasta nie brakuje terenów zielonych. Na osiedlach mieszkaniowych są one w różnym stanie, ale widoczna jest dbałość o zakrzewienia i tereny pokryte trawą. Na osiedlach problemem są dzikie parkingi, jednak sytuacji nie można określić jako zła. Najważniejsze, że mieszkańcy próbują dbać o stan podwórek i otoczenia.

Fotografia 9. Widok historycznego centrum miasta

Źródło: Fotografia własna

Również w ścisłym centrum miasta widoczne są tereny zielone, liczne drzewa. Ich stan jest jednak zły lub bardzo zły. Mniej jest tutaj również powierzchni przepuszczalnych, co w okresach silnych opadów powoduje kałuże i lekkie podtopienia. **Centrum miasta jest obszarem o największych problemach jeśli chodzi o sferę środowiskową.**

Fotografia 10. Podwórko w centrum miasta Żychlin

Źródło: Fotografia własna

Mimo wielu problemów środowiskowych, mieszkańcy starają się otaczać zielenią, kwiatami. O ile na terenach wiejskich jest to dość łatwe, problem występuje w mieście. Mieszkańcy w sposób twórczy stwarzają sobie warunki do życia zgodnie z naturą. W wielu miejscach jest to trudne, ale możliwe. Dlatego wiele podwórek mimo problemów, na wiosnę mieni się pięknymi kolorami.

Fotografia 11. Hodowla gołębi w centrum Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Mieszkańcy miasta hodują w swoich domach nie tylko psy, koty lub inne typowe zwierzęta domowe. Na podwórkach hodowane są szlachetne gołębie, które biorą udział w konkursach. To niezwykle, jak w tak trudnych warunkach można wprowadzać w przestrzeń miejską ciekawe odmiany ptaków. Miejsca takie urozmaicają szare i smutne podwórka w centrum Żychlina.

Fotografia 12. Podwórko w centrum Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Próby wprowadzenia roślinności są niestety elementami wyjątkowymi w mieście. W samym centrum zieleń jest całkowicie zdegradowana. Do tego dochodzi problem z wodami opadowymi, nieczystościami. Pojazdy parkowane są „na dziko”, brakuje utwardzeń i zabezpieczenia terenów zielonych. Mimo starań mieszkańców, środowisko centrum Żychlina umiera.

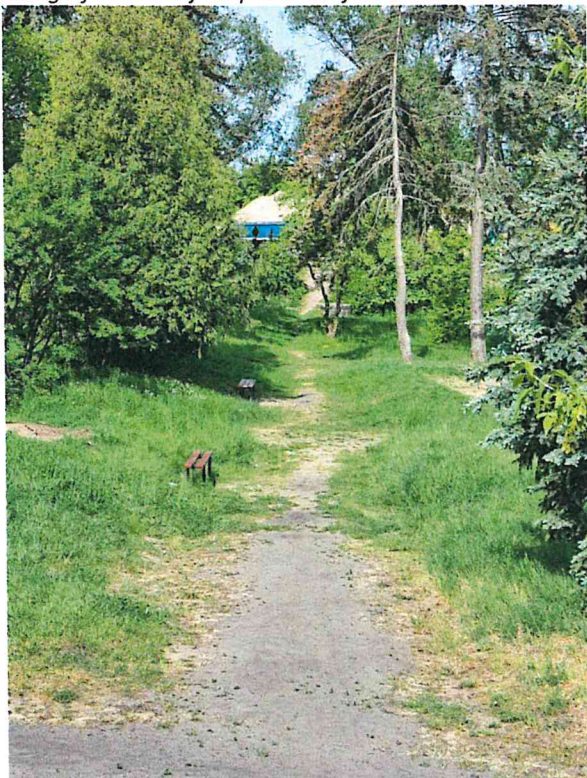
Fotografia 13. Boisko piłkarskie w parku miejskim

Źródło: Fotografia własna

Obszarem wymagającym pilnych działań ratunkowych jest Park Miejski w Żychlinie. Jego stan jest bardzo zły. W centralnej części Parku Miejskiego znajduje się boisko piłkarskie. Niestety w tym momencie rozgrywanie tutaj zawodów nie jest możliwe. Gra na boisku może doprowadzić do powstania urazów, ze względu na występowanie nierówności. Teren jest zaniedbany.

Fotografia 14. Aleja w parku miejskim

Źródło: Fotografia własna

Park położony jest w pobliżu historycznego centrum miasta Żychlin. Posiada niezwykle potencjał jeśli chodzi o zagospodarowanie przestrzenne. Usytuowane są tutaj niezwykle cenne okazy drzew i krzewów. Niestety park jest całkowicie zniszczony. Na zdjęciu obok widzimy aleję przebiegającą przez centrum parku.

W parku znajduje się również mały plac zabaw, ławki, schody. Wszystkie elementy wymagają pilnych działań ratunkowych.

Park może stać się miejscem niezwykle cennym dla mieszkańców zabytkowej części Żychlina, miejscem gdzie znajdą spokój oraz możliwość uprawiania sportu lub zwykłych spacerów w pięknym otoczeniu. Brak działań rewitalizacyjnych doprowadzić może do całkowitej utraty cennego drzewostanu.

Fotografia 15. Osiedle mieszkaniowe w południowej części Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Południowa część Żychlina zdominowana jest przez zabudowę wielorodzinną. Zieleni jest uporządkowana, drzewa prawidłowo pielęgnowane. Choć chodniki, parkingi oraz mała architektura wymagają prac remontowych, to wydaje się, że teren nie ma problemów środowiskowych.

Fotografia 16. Odpady w centrum Żychlina

Zródło: Fotografia własna

Na terenie całej gminy nie dostrzega się problemów z odpadami. Odpady są prawidłowo segregowane i wywożone na wysypisko. Widoczna jest dbałość o czystość zarówno na ulicach miasta jak i na prywatnych podwórkach. Na terenach poza miastem znajdują się miejsca drobnych dzikich wysypisk, ale nie można uznać tego za problem gminy.

Problemy środowiskowe dostrzeżono w mieście Żychlin, szczególnie w rejonach o starszej zabudowie. Jednym z głównych problemów jest degradacja terenów zielonych w Parku Miejskim oraz w zabudowie śródmiejskiej. Roślinność jest całkowicie nieuporządkowana, co prowadzi do jej degradacji.

Problemy z transportem i hałasem występują głównie wzdłuż dróg wojewódzkich nr 583 i 573. W godzinach szczytów komunikacyjnych największy ruch pojazdów występuje na ulicy Traugutta i Narutowicza. Istnieje również realny problem przewozu przez miasto towarów niebezpiecznych. Największym problemem środowiskowym miasta jest zanieczyszczenie powietrza. Występuje głównie na osiedlach domów jednorodzinnych oraz wzdłuż ulicy 1 Maja i Łukasińskiego.

5. Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocenie podlega nasilenie problemów przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Gmina Żychlin wchodzi w skład województwa łódzkiego, należy do powiatu kutnowskiego. Usytuowana jest pomiędzy kilkoma jednostkami podziału samorządowego - od zachodu graniczy z gminą Oporów, od północy z gminą Pacyna, od wschodu - z gminami Kiernozia i Zduny, a od południa Bedlno. Najbliżej położone miasta to: Kutno oddalone o około 26 km, Gąbin 27 km i Łowicz 31 km.

Pod względem przyrodniczym poprzez dolinę rzeki Słudwi istnieje powiązanie z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Przysowy, który to obszar jest wyodrębniony w korytarzu ekologicznym o znaczeniu krajowym.

Gmina ma charakter rolniczy, z dość wyraźnymi cechami podmiejskimi w zagospodarowaniu i zabudowie wsi bezpośrednio przyległych do miasta Żychlina.

Powiązania komunikacyjne z otaczającym obszarem stanowią głównie drogi wojewódzkie: Nr 573 relacji Żychlin – Nowy Duninów w kierunku drogi krajowej Nr 92 i wojewódzkiej Nr 583 relacji Bedlno - Sanniki w kierunku drogi krajowej Nr 92. Droga krajowa Nr 92 łączy poprzez Poznań i Warszawę obszar gminy z całą Polską. Na południowym skraju, wzdłuż granicy administracyjnej przebiega magistralna linia kolejowa E20 Warszawa - Poznań ze stacją kolejową Żychlin, położoną poza granicami gminy. Najbliższe znaczące węzły kolejowe są zlokalizowane w Kutnie i Łowiczu.

Powiązania infrastrukturalne stanowią istniejące linie elektroenergetyczne: 220 kV Pątnów - Sochaczew i 110 kV Kutno - Żychlin - Łowicz z GPZ w Żychlinie. Najbliższy gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Kutno - Łowicz miał stanowić źródło gazu metanowego w koncepcji gazyfikacji gminy Żychlin.

Związki funkcjonalne gminy z regionem realizowane są poprzez obiekty administracji publicznej, a związki takie istnieją także w sferze gospodarczej. Dla Cukrowni Dobrzelin otaczające gminy o charakterze rolniczym są terenem zaopatrzenia w buraki cukrowe, a funkcjonujące w mieście zakłady produkcyjne, a w szczególności: Zakład Maszyn Elektrycznych EMIT S.A. w Żychlinie, Fabryka Transformatorów w Żychlinie, Union Chocolate Sp. z o.o., Cargill Poland Sp. z o.o., DiMa Sp. z o.o. i Addev Materials Sp. z o.o., zaopatrują krajowy rynek zbytu i kooperują na rynku ponadlokalnym.

Płody rolne zbywane są przez rolników zarówno na obszarze własnej gminy jak i gmin ościennych, a także pobliskich miast.

Gminę Żychlin stanowi obszar miasta i tereny wiejskie gminy. Miasto w swych granicach administracyjnych usytuowane jest w północno - zachodniej części gminy, a jego północne tereny graniczą z gminą Pacyna. Po południowej stronie miasta położona jest intensywnie zurbanizowana wieś Dobrzelin z terenami cukrowni, zespołem parkowo - dworskim i osiedlem mieszkaniowo - usługowym.

Fotografia 17 Cukrownia w Dobrzelinie

Źródło: Fotografia własna

Sieć osadniczą tworzą wsie o charakterze „ulicówek” z zabudową głównie rolniczą mniej lub bardziej rozproszoną, usytuowaną wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Fotografia 18 Dobrzelin – zabudowa wzdłuż ciągu komunikacyjnego

Źródło: Fotografia własna

Charakterystyczny jest układ zabudowy tych wsi w kierunku wschód - zachód. Wyróżnia się wieś Śleszyn ze względu na liczniejsze obiekty i tereny związane z obsługą mieszkańców, a w szczególności z uwagi na lokalizację unikalnego zespołu pałacowo - folwarcznego wpisanego do rejestru zabytków. Obiekty te są usytuowane w centrum wsi.

Pozostałe wiejskie jednostki osadnicze cechuje dominacja zabudowy związanej z prowadzonym gospodarstwem rolnym. Wsie wyposażone są w pojedyncze obiekty infrastruktury społecznej codziennego zapotrzebowania. Strukturę przestrzenną terenów rolniczych gminy przecina w kierunku wschód - zachód dolina rzeki Słudwi, wzdłuż której występuje stosunkowo wąskie pasmo użytków zielonych. Północno - zachodni skraj gminy stanowi drugi obszar użytków zielonych rozłożony wzdłuż cieku Przysowy. Tereny leśne i zadrzewione są tutaj bardzo nieliczne i rozlokowane w znacznym rozproszeniu.

Miasto Żychlin stanowi ponadlokalny ośrodek rozwoju skupiający obiekty obsługi mieszkańców gminy i miasta Żychlina oraz dla części otaczających gmin. Są to głównie usługi z zakresu szkolnictwa ponadpodstawowego, kultury, służby zdrowia, oraz handlu i rzemiosła.

Centrum miasta stanowi historycznie ukształtowany w XV - XIX wieku układ urbanistyczny podlegający ochronie konserwatorskiej. Jest on wpisany w system ulic i rynku z zachowaną zabudową pierzeją i zespołem kościoła parafialnego. Plac centralny został poddany rewaloryzacji i estetyzacji w celu stworzenia miejsca tożsamości miasta o współczesnym standardzie.

Fotografia 19 Skrzyżowanie typu rondo przy głównym placu starówki w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

Nowa, współczesna zabudowa osiedlowa rozlokowała się głównie po wschodniej stronie miasta, jako wielomieszkaniowe budownictwo oraz po południowowschodniej w formie osiedla jednorodzinnej zabudowy. W południowej części miasta dominują Zakłady Maszyn Elektrycznych „Emit” S.A., specjalizujące się w branży elektromechanicznej. Układ uliczny miasta stanowi konsekwencję rozbudowy historycznego miasta - stąd uciążliwości dla mieszkańców i użytkowników dróg w centralnej części miasta. Zostały one zmniejszone poprzez modernizację głównego systemu po wybudowaniu ulicy Orłowskiego. Dalszą poprawę stanowiąc będzie wdrożenie koncepcji przebudowy Al. Raclawickich na odcinku ulic Barlickiego - 3 Maja.

Strukturę zurbanizowaną przecina dolina rzeki Słudwi, która wraz z pasmem użytków zielonych rozdziela miasto na kierunku wschód – zachód¹³.

Jedną z inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym jest dostosowanie systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracji Żychlin. Inne, planowane działania niebędące jednak inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (wskazanymi w planie wojewódzkim) zakładają budowę systemu ciepłowniczego oraz rozbudowa dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej (linia wysokiego napięcia 110 kV Żychlin – Piątek). Nie przewiduje się realizacji na terenie gminy Żychlin żadnego przedsięwzięcia w zakresie rozbudowy systemu komunikacyjnego, stanowiącego inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Oznacza to m.in., że zrezygnowano z planów budowy obwodnicy Żychlina w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 583. Zgodnie z informacją udzieloną przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi, w kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie rozbudowy dróg wojewódzkich Nr 583 i 573 na odcinku przebiegającym przez gminę i miasto Żychlin (w podziale na etapy). Termin realizacji ww. inwestycji uzależniony będzie od decyzji Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie ujęcia w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Łódzkiego na lata 2018-2036 nowego zadania inwestycyjnego obejmującego drogę wojewódzką Nr 583 i 573.

Istotnym elementem poprawiającym standard obsługi komunikacyjnej są parkingi wyznaczone w miejscach natężonego ruchu i dostępnych usług. W mieście usytuowane są główne zespoły postojowe przy ul. Orłowskiego, wzdłuż wsch. skraju Pl. Wolności. Parking zlokalizowany jest również przy ul. 3-go Maja, inż. Z. Okoniewskiego – po lewej stronie zgodnie z kierunkiem jazdy, na ul. Waryńskiego po prawej stronie oraz na ul. Dąbrowskiego po lewej stronie.

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla obszaru gminy jest stacja 110/15 kV zlokalizowana w mieście Żychlinie w rejonie ul. Granicznej. Stacja jest dwustronnie zasilana liniami napowietrznymi 110 kV relacji Kutno - Żychlin - Łowicz. Wyposażona jest w dwa transformatory o mocy 2 x 16 MVA. Ze stacji 110/15 kV wyprowadzane są linie główne 15 kV zasilające sieć rozdzielczą 15 kV, z której poprzez stacje 15/0,4 kV dostarczana jest energia elektryczna do odbiorców. Cały układ elektroenergetyczny ma możliwość rozbudowy i dostosowania do wzrostu zapotrzebowania mocy.

Stacje transformatorowe 15/0,4 kV budowane do początku lat osiemdziesiątych, projektowane były na podstawie wówczas obowiązujących wskaźników ustalania obciążeń, które były mniejsze od obecnych. Powoduje to niejednokrotnie brak możliwości przyłączenia nowych odbiorców bez konieczności rozbudowy i budowy nowych węzłów elektroenergetycznych 15/0,4 kV.

Na terenie gminy planowany do realizacji jest odcinek linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Żychlin – Piątek.

W gminie Żychlin brak jest systemów sieci gazu przewodowego; spowodowane to jest zbyt dużą odległością od gazociągów tranzytowych oraz względami ekonomicznymi. Źródłem zaopatrzenia mieszkańców w gaz jest obecnie dystrybucja gazu w butlach. Poziom zaopatrzenia jest zadawalający. Dla gminy została opracowana koncepcja programowa gazyfikacji miasta i gminy siecią gazową średniego ciśnienia, w której głównym źródłem zasilania w gaz ziemny metanowy miał być gazociąg wysokiego

¹³ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

ciśnienia relacji Kutno – Łowicz DN 200 mm oraz 2 stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia: dla potrzeb miasta i gminy Żychlin oraz dla potrzeb technologicznych Cukrowni Dobrzelin zlokalizowanej przy wschodniej i południowej granicy miasta.

Plany gazyfikacji terenów gminy uległy jednak zmianie. Nowe plany zakładały budowę systemu opartego na regazyfikacji gazu ziemnego LNG. Paliwo w postaci skroplonej miałyby być dostarczane do stacji zlokalizowanej na terenie działki nr ewid. 55/24 w miejscowości Dobrzelin, gdzie podlegałoby przekształceniu do postaci gazowej. W bezpośrednim sąsiedztwie wybudowana miała zostać stacja redukcyjno-pomiarowa. Przystąpiono do inwestycji i wybudowano gazociąg rozprowadzające gaz po terenie miasta i w Dobrzelinie. Całkowita długość instalacji do przesyłu gazu wynosi 8,2 km. Główna linia gazociągu przebiega w odcinkach następujących ulic:

- ul. Kasztanowa w miejscowości Dobrzelin – od planowanej stacji LNG (ul. Kasztanowa, Podstrefa Żychlin ŁSSE);
- ul. Jagieły w miejscowości Dobrzelin – od ul. Wagowej do „Trzech Krzyży”;
- ul. Szkolna w miejscowości Grabów – do szkoły podstawowej;
- ul. Narutowicza w Żychlinie;
- ul. Żeromskiego w Żychlinie;
- ul. Sienkiewicza w Żychlinie;
- ul. Tuwima w Żychlinie;
- ul. Krasickiego w Żychlinie;
- ul. Traugutta w Żychlinie;
- ul. Orłowskiego w Żychlinie;
- ul. Różana w Żychlinie;
- ul. Jaśminowa w Żychlinie;
- ul. Wrzosowa w Żychlinie;
- ul. Plac Wolności w Żychlinie;
- ul. Polowa w Żychlinie;
- ul. Ściegiennego w Żychlinie;
- ul. Aleje Raclawickie w Żychlinie;
- ul. Barlickiego w Żychlinie.

Z uwagi na sytuację gospodarczą związaną z wojną w Ukrainie i embargiem na gaz z Rosji, zmieniono plany inwestycyjne względem zamierzeń związanych z gazyfikacją Gminy Żychlin. Obecnie projektowana jest magistrala gazownicza łącząca Żychlin z punktem w Podstrefie Kutno ŁSSE. Gazyfikacja Gminy Żychlin oparta będzie o gaz sieciowy.

Obecnie prowadzone są prace budowlane przy realizacji zadania pn. „Budowa gazociągu średniego ciśnienia Ø315/180/110/90/63/40”.

Podstawowym źródłem ciepła dla miasta Żychlina jest kotłownia firmy Energa Kogeneracja Sp. z o.o. o łącznej mocy cieplnej 27 MW zlokalizowana przy ul. Spacerowej (teren dawnych Zakładów EMIT S.A.). Miejską sieć ciepłą stanowią trzy magistrale ciepłe i sieć rozbiorcza. Ponadto w mieście funkcjonuje kilka kotłowni lokalnych o łącznej mocy 116 J/h. W latach 2010-2011 gmina Żychlin przeprowadziła restrukturyzację Zakładu Gospodarki Komunalnej, w skład którego wchodził Zakład Energetyki Ciepłej zajmujący się obsługą systemu ciepłowniczego. Wydzielona część ciepłownicza została przekształcona w spółkę z o.o. i następnie gmina dokonała zbycia 100% udziałów na rzecz inwestora. Nowym podmiotem zajmującym się kompleksowo produkcją i dostarczaniem ciepła została spółka córka koncernu Energa. Nowy właściciel na przestrzeni kolejnych lat dokonał znaczących inwestycji w zasobach ciepłowniczych, wymieniając większość starych i wyeksploatowanych sieci na nowe preizolowane instalacje oraz zasilił w ciepło 12 budynków wielorodzinnych, wpływając na poprawę jakości powietrza w tej części miasta. Eksploatowane przez spółkę sieci są sprawne, zapotrzebowanie na ciepło jest pokrywane w sposób wystarczający – zużycie ciepła wynosi 23,09 MW. System sieci ciepłych podlega sukcesywnej rozbudowie. Planowane są nowe podłączenia w obszarze miejskiej starówki.

Na terenie Gminy Żychlin mieszkańcy zaopatrywani są w ciepło do celów bytowo - gospodarczych i grzewczych w systemie indywidualnych źródeł ciepła wykorzystujących w większości małowartościowy opał i wyposażone w niskosprawne urządzenia. Odrębne źródła ciepła posiadają zakłady:

- Szkoła Podstawowa w Orątkach - na paliwo olejowe;
- Union Chocolate Sp z o.o. w Żychlinie - na paliwo gazowe;
- Krajowa Grupa Spożywcza S.A. o/Cukrownia Dobrzelin - na paliwo węglowe;
- Cargill Polska Spółka z o.o. - na paliwo gazowe;
- Addev Materials Sp. z o.o. - na paliwo gazowe,
- PPHU ASPOL s.c. w Dobrzelinie - na paliwo węglowe.

Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii zalicza się, niezależnie od parametrów technicznych źródła, energię elektryczną lub ciepłą pochodzącą ze źródeł odnawialnych, w szczególności:

- z energii wodnej;
- z energii wiatru (elektrownie wiatrowe);
- z biomasy, z biogazu (elektrownie/elektrociepłownie na biomasę stałą, biogazownie: rolnicze, w oczyszczalniach ścieków, na wysypiskach odpadów, elektrociepłownie spalające odpady komunalne);
- z energii słonecznej (ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne);
- ze źródeł geotermalnych (ciepłownie geotermalne, pompy ciepła).

Fotografia 20 Odnawialne źródła energii w Gminie Żychlin – wykorzystanie energii słonecznej

Źródło: Fotografia własna

Gmina zrealizowała projekty których celem jest instalacja OZE na budynkach gminy i mieszkańców oraz wykorzystywanie OZE m.in.:

- „Ochrona powietrza w Gminie Żychlin poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej”. Projekt współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie IV.1.2.Odnawialne źródła energii.
- „Termomodernizacja Żychlińskiego Domu Kultury z wykorzystaniem OZE”. Projekt współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 RPOWŁ. Działanie 4.2.2.
- „Termomodernizacja i wykonanie instalacji fotowoltaicznej budynku Urzędu Gminy w Żychlinie przy ul. Barlickiego 15”. Projekt współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 RPOWŁ. Działanie 4.2.2.

W 2022 roku Gmina otrzymała dofinansowanie na realizację projektu:

- „Ochrona powietrza w Gminie Żychlin poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych – etap II”. Projekt polega na zaprojektowaniu i zrealizowaniu dostawy, montażu i uruchomieniu instalacji: kolektorów słonecznych, instalacji PV oraz wymianie kotłów na kotły pellet w gminie Żychlin:

- a) instalacji fotowoltaicznych – łącznie w 96 lokalizacjach (gospodarstwach prywatnych);
- b) instalacji kolektorów słonecznych – łącznie w 39 lokalizacjach (gospodarstwach prywatnych);
- c) instalacji kotłów na biomasę – łącznie w 35 lokalizacjach (gospodarstwach prywatnych).

Na terenie gminy Żychlin siecią wodociągową i kanalizacyjną zarządza Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., która zarejestrowana została przez Sąd 16 września 2021 roku i jest następcą prawnym Samorządowego Zakładu Budżetowego w Żychlinie.

Sieć wodociągowa

Istniejąca w mieście i na terenie gminy sieć wodociągowa wykonana jest w układzie pierścieniowym, co pozwala na niezawodną pracę. Sieć wykonana jest z rur żeliwnych i PCW i wymaga modernizacji. Wodociąg „Żychlin” oprócz miasta, które ma wskaźnik zwodociągowania 95% zaopatruje w wodę wsie w gminie Żychlin. Sieć wodociągowa wykonana z rur PCW jest włączona do sieci miejskiej w Żychlinie.

Według danych udostępnionych przez GUS, w 2020 roku na obszarze gminy miejsko - wiejskiej Żychlin funkcjonowało 123,6 km czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej, większość oczywiście na obszarach wiejskich, które przeważają w gminie. Natomiast długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 125,3 km. W 2020 roku na całym analizowanym obszarze funkcjonowało 1 956 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Ilość wody sumarycznie dostarczanej gospodarstwom domowym zmniejsza się do 2017 roku, natomiast od 2018 odnotowuje się wzrost – w podziale na jednostki terytorialne, odnotowuje się wzrost jej ilości na obszarach wiejskich. Co za tym idzie, zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca jest nieznacznie większe na obszarze wiejskim niż na terenie miasta Żychlina. W 2020 roku z sieci wodociągowej korzystało 11 398 osób (98% ogółu mieszkańców), w tym 7 895 w mieście Żychlin – 99,1% oraz 3 503 na obszarze wiejskim Gminy – 95,6%.

Wodociągi zakładowe i urządzenia wodociągowe oparte na własnych ujęciach wód głębszych posiadają 2 podmioty gospodarcze (Zakład Maszyn Elektrycznych Emit S.A. Grupa Cantoni i Krajowa Spółka Cukrownia S.A. o/Cukrownia Dobrzelin), woda zużywana jest na potrzeby bytowo - gospodarcze i technologiczne.

Zaopatrzenie w wodę prowadzone jest w oparciu o ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Gmina Żychlin zaopatruje mieszkańców w wodę za pomocą pięciu studni głębinowych ujmujących wodę podziemną z otworów trzecio- i czwartorzędowych.

Stację uzdatniania wody oddano do eksploatacji w roku 1984. Stacja ta może wyprodukować 3.900 m³ wody na dobę. Uzdatnianie wody oparte jest na odżelazianiu wody w zamkniętych odżelaziaczach oraz odkażaniu jej podchlorynem sodu. Odkażanie w niej jest procesem ciągłym. Prowadzone jest profilaktycznie co drugi tydzień oraz każdorazowo po wystąpieniu awarii sieci. Stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest w Żychlinie przy ul. Łukasińskiego 63¹⁴.

Gospodarka ściekowa¹⁵

Miasto Żychlin wyposażone jest w zbiorczy system kanalizacji odprowadzającej ścieki do miejskiej oczyszczalni ścieków. Fragment instalacji obejmuje również część sołectw: Pasięka, Grabów i Dobrzelin. Na terenie miasta funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacji: sanitarna i deszczowa. Teren miasta skanalizowany jest częściowo, ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są na mechaniczno-biologiczną

¹⁴ *Raport o stanie Gminy Żychlin za 2021 rok*

¹⁵ *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żychlin, część I uwarunkowania rozwoju*

oczyszczalnię ścieków o przepustowości 3 750 m³/d zlokalizowaną w południowo - wschodniej części miasta. Oczyszczalnia pracuje w technologii złoża biologicznego splukiwanego.

Pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie ścieków pochodzących z Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Żychlinie do rzeki Słudwi wydane Samorządowemu Zakładowi Budżetowemu: Decyzja Starosty Kutnowskiego z dn. 4.12.2015 r., RŚ.6341.2.23.2015, obowiązuje do dn. 4.12.2025 r. Dokument stwierdzający przejęcie praw i obowiązków wynikających z ww. decyzji z SZB na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.: Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Łowiczu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z dn. 19.11.2021 r., WA.ZUZ.5.4211.81.2021.AS

Na terenach nieuzbrojonych w sieć kanalizacyjną, ścieki odprowadzane są do bezodpływowych zbiorników i wywożone do punktu zlewnego ścieków znajdującego się w oczyszczalni w m. Żychlin. Systemy odprowadzania ścieków mają zadowalający stan techniczny, oprócz głównego kolektora biegnącego wzdłuż rzeki Słudwi do oczyszczalni. Miejska oczyszczalnia ścieków została zmodernizowana, w celu dostosowania jej przepustowości i sprawności do aktualnych potrzeb i posiada obecnie około 60% rezerwę wydajności. Ilość ścieków doprowadzanych wynosi około 1 277 m³/h.

W 2020 roku w gminie miejsko-wiejskiej Żychlin funkcjonowało 25,7 km czynnej sieci kanalizacyjnej (15,6 km w mieście Żychlin oraz 10,1 km na obszarach wiejskich gminy). W ramach systemu poprowadzono łącznie 772 przyłączy do budynków, w tym 532 na obszarze miasta. Liczba odprowadzonych ścieków zmniejsza się, w 2020 roku było to 261 dam³ (236 dam³ pochodziło z obszaru miasta). Wskaźnik skanalizowania gminy wynosi około 65%.

Miejski system kanalizacji deszczowej funkcjonuje w układzie zlewniowym z odprowadzeniem niepodczyszczanych ścieków do rz. Słudwi i cieków w jej zlewni. Funkcjonuje jeden piaskownik na wylocie kanału deszczowego zbierającego wody opadowe z ulicy i osiedla Traugutta.

Zasięg kanalizacji deszczowej jest niewystarczający. Wymagana jest modernizacja i rozbudowa systemu.

Gmina Żychlin nie posiada w 100% uporządkowanej gospodarki ściekowej. Obecnie ścieki bytowo-gospodarcze na terenach wiejskich gromadzone są w zbiornikach na ścieki, nie zawsze szczelnych i zagospodarowywane we własnym zakresie przez rolników lub dowożone do punktu zlewnego na oczyszczalnię ścieków w Żychlinie.

Na terenie gminy funkcjonują oczyszczalnie ścieków zakładowe na potrzeby technologiczne: w Cukrowni Dobrzelin oraz dla gorzelni w Śleszynie.

Gmina posiada opracowaną koncepcję rozwoju gospodarki ściekowej, w układzie grawitacyjno-pompowym w ramach aglomeracji Żychlin ustalonej Uchwałą Nr XXVIII/145/2020 Rady Miejskiej w Żychlinie z dnia 10 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Żychlin. Aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców równej 9 342 obejmuje w gminie Żychlin miejscowości: Żychlin, Dobrzelin, Grabów i Pasieka. Miasto Żychlin objęte będzie zatem zbiorowym systemem kanalizacji wraz z obszarem zurbanizowanym podmiejskim. Na terenach wiejskich stosowane będą ponadto indywidualne systemy utylizacji ścieków w formie przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne.

Należy zaznaczyć, że zagospodarowanie przestrzenne gminy jest prawidłowe. Nie ma problemu z dostępem do podstawowych usług dla ludności. Problemy występują głównie na terenie miejskim.

Problemy na terenie miasta Żychlina

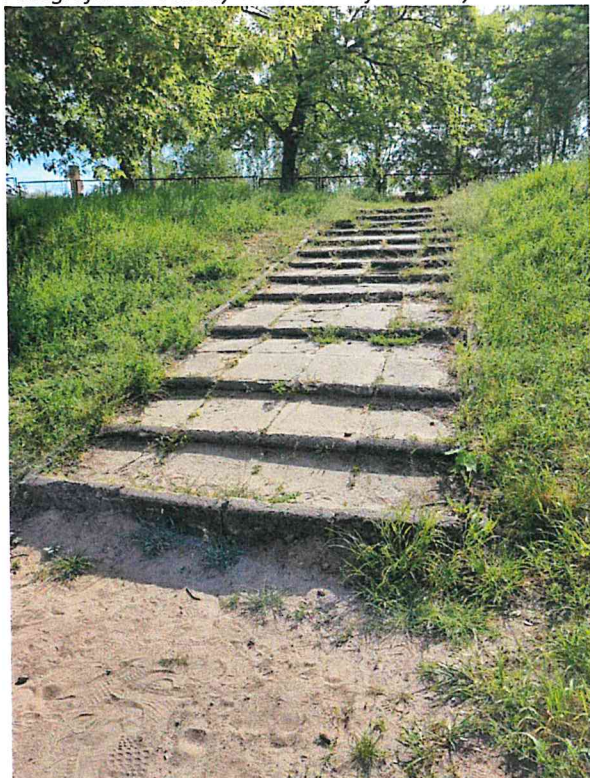
Fotografia 21. Podwórko w centrum Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Podwórka miejskie są w bardzo złym stanie. Brakuje chodników, podjazdów. Szczególnym problemem jest dostosowanie przestrzeni dla osób niepełnosprawnych lub mających problemy z poruszaniem się. Wjazd na podwórka wózkiem jest całkowicie niemożliwy. Wejścia do klatek schodowych oraz same klatki również są całkowicie nieprzystosowane dla osób z niepełnosprawnościami.

Fotografia 22. Schody w Parku Miejskim w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

Problemy z ciągami komunikacyjnymi, schodami, zejściami występują również na terenie Parku Miejskiego w Żychlinie. Należy również wspomnieć, że zarówno na terenie parku jak i innych części miasta brak jest infrastruktury dla rowerzystów. Brak jest ścieżek, ciągów pieszo-rowerowych, stojaków itp. Poruszanie się na jednośladach w wielu miejscach jest po prostu niebezpieczne.

Podstawowym elementem działań rewitalizacyjnych w Żychlinie powinna być poprawa jakości dostępnej infrastruktury technicznej w tym dróg i ciągów pieszych. Najważniejszymi ze

strategicznego punktu widzenia obszarami miasta do zainwestowania są jego drogi wraz z ich uzbrojeniem, gwarantującym poprawę obsługi mieszkańców. Rejony dróg publicznych wymagające podjęcia natychmiastowych działań ze względu na ich pogarszający się stan to:

- rejon ulicy Narutowicza,
- rejon ul. Kilińskiego,
- rejon ul. Zdrojowej,
- rejon ul. Złotej,
- rejon ul. Ściegiennego,
- rejon ul. Kościuszki,
- rejon I. Barlickiego,
- rejon ul. Aleje Racławickie,
- rejon ul. Młyńskiej,

Tereny ulic wymagają realizacji projektów z zakresu rewitalizacji miasta czyli tych związanych z:

- modernizacją sieci uzbrojenia podziemnego (kanalizacja deszczowa, kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa),
- remontami sieci uzbrojenia podziemnego (kanalizacja deszczowa, kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa),
- budową sieci uzbrojenia podziemnego (kanalizacja deszczowa, kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa),
- budową i remontem oświetlenia ulicznego,
- rewitalizacją zieleni przydrożnej (elementy nowych nasadzeń i wycinki drzew i krzewów),
- remontem, wymianą nawierzchni dróg,
- remontem chodników.

6. Problemy techniczne

Analizie podlegają również problemy techniczne – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zabytki

Pierwszym elementem poddanym analizie będą zabytki. Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2)¹⁶.

Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa - Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 31 marca 2022 roku, na obszarze miasta i gminy Żychlin wyróżniono następujące zabytki nieruchome:

Dobrzelin

zespół dworski:

- dwór, 1 poł. XIX, 1911, nr rej.: A/143 z 11.07.1967
- park, 1 poł. XIX, nr rej.: A/144 z 23.08.2013

---

¹⁶ Narodowy Instytut Dziedzictwa www.nid.pl

Fotografia 23. Zamek w Dobrzelinie

Źródło: Fotografia własna

Śleszyn

- kościół par. pw. św. Aleksandra, 1836, nr rej.: 395 z 8.07.1967
- dwór, pocz. XIX, nr rej.: 28 z 8.07.1967

Śleszynek

- zespół dworski, pocz. XX, nr rej.: 526 z 1.09.1986:
- dwór
- park

Zarębów

- zespół dworski, XIX/XX, nr rej.: 599 z 29.12.1988:
- dwór
- kaplica
- spichlerz
- park

Żychlin

- kościół par. pw. św. Piotra i Pawła, 1782, nr rej.: 29 z 18.07.1967

Fotografia 24 Kościół parafialny pw. Św. Piotra i Pawła w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

- dzwonnica, 1 poł. XIX, nr rej.: 418 z 18.07.1967
- synagoga, ob. magazyn, ul. Kilińskiego, 1880, nr rej.: 547 z 30.01.1986
- 2 domy koło kościoła, 1809, 1810, nr rej.: 384-III-17 i 385-III-18 z 20.02.1947

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 282 ze zm.) wójt (burmistrz, prezydent miasta) zobowiązany jest prowadzić gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy.

Gminna Ewidencja Zabytków obejmuje 97 obiektów zabytkowych, tj.: 16 obiektów wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków, 81 innych zabytków nieruchomości (w tym: 70 obiektów/ budynków, 3 parki krajobrazowe, 7 kapliczek przydrożnych i 1 układ urbanistyczny). W Gminnej Ewidencji Zabytków zamieszczone są 162 stanowiska archeologiczne.

Realizacja „Gminnego Programu Ochrony nad zabytkami dla Gminy Żychlin na lata 2017 – 2020”, polegająca na modernizacji substancji zabytkowej przez gminę Żychlin lub właścicieli prywatnych odbywała się w ramach posiadanych zasobów finansowych. W ostatnich latach zmodernizowano elewację zabytkowych kościołów oraz kilku kamienic znajdujących się w gminnym wykazie¹⁷.

Zgodnie z *Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020 – 2023*, Żychlin jest jednym z 49 ośrodków o randze lokalnej, które wraz z 11 ośrodkami o randze regionalnej, 5 ośrodkami o randze krajowej oraz 1 ośrodkiem o randze europejskiej tworzą sieć ośrodków historycznych o zróżnicowanej randze i potrzebach działań rewaloryzacyjnych w ich historycznych przestrzeniach i zabytkowych zespołach zabudowy.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Żychlin za 2021 rok

Fotografia 25. Synagoga na ulicy Kilińskiego w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

W najgorszym stanie technicznym jest synagoga w Żychlinie. W tym momencie budynek jest zabezpieczony, ponieważ grozi zawaleniem. Przeprowadzenie jakichkolwiek prac remontowych może okazać się niemożliwe.

Stan budynków mieszkalnych

Kolejnym elementem podlegającym ocenie jest stan budynków mieszkalnych na terenie gminy Żychlin. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa zagrodowa. Stan domostw jest różny. Największym problemem jest niski poziom izolacji ścian i dachów budynków. Najwięcej domów na terenie wiejskim zostało wybudowanych w latach 1970 – 1990. Typowy budynek z tamtego okresu realizowany był na rzucie kwadratu, posiadał piwnice na gruncie, wysoki parter i nieużytkowe poddasze. Charakterystyczne były płaskie dachy (do ok. 20% nachylenia), dwuspadowe lub kopertowe kryte papą, blachą lub eternitem. W konstrukcji ścian zewnętrznych popularne stały się pustaki żużlobetonowe, często wytwarzane we własnym zakresie. Stosowano również pustaki ceramiczne MAX, wyroby silikatowe, rzadziej cegłę lub kamień wapienny. W tym okresie zaczęto stosować mury warstwowe ze szczeliną powietrzną. Rozpowszechniły się również stropy gęstożebrowe – powszechnie zaczęto stosować strop Ackermana.

W latach 80. nastąpiły kolejne zmiany cech budynków na analizowanym terenie. Przede wszystkim na poziomie przyziemia umieszczano coraz częściej pomieszczenia, realizowano zarówno budynki parterowe (w większości z poddaszem użytkowym) lub piętrowe (w większości z poddaszem nieużytkowym). Charakterystyczne dla tego okresu jest stosowane w niektórych budynkach asymetryczne nachylenie połaci dachowych. Pokrycie dachowe wykonywano najczęściej z blachy płaskiej, blachy fałdowej lub eternitu. W tym okresie upowszechniły się mury szczelinowe ze szczeliną wypełnioną warstwą styropianu o grubości 5 cm. Warstwę nośną wykonywano najczęściej z pustaków, rzadziej z silikatu lub gazobetonu, natomiast warstwę elewacyjną z cegły lub połówek pustaków. Od połowy lat 90. ukształtowały się rozwiązania materiałowo - konstrukcyjne, które w zasadzie są aktualne są do dziś. Zaczęto stosować mury jednowarstwowe z zewnętrznym ociepleniem ze styropianu i tynkiem cienko - warstwowym, co wydatnie poprawiło izolacyjność termiczną przegród zewnętrznych. Warstwę nośną ścian wznosi się przede wszystkim z pustaków żużlobetonowych. Po 2005 roku coraz częściej wykonywane są ściany zewnętrzne w

konstrukcji szkieletowej – wieńce połączone pionowymi żelbetowymi słupami, mur z ceramiki pełni funkcję ściany osłonowej.

Jeżeli chodzi o sposoby realizacji inwestycji, do lat 80 większość budynków realizowano sposobem gospodarczym, tzn. przy dużym nakładzie pracy własnej inwestora i jego bliskich. Obecnie można oszacować, że sposób ten można przypisać do około 30% inwestycji.

W całej gminie widać wiele domów, które nie posiadają ocieplenia zewnętrznego co sprawia, że ich ogrzanie jest trudne. Jak już wcześniej wskazano, większość domów w dalszym ciągu ogrzewanych jest paliwami stałymi.

Większość miejscowości wiejskich w gminie ma charakter typowej ulicówki.

Fotografia 26. Dobrzelin. Przykład miejscowości o charakterze ulicówki

Źródło: Fotografia własna

Na terenach wiejskich nie można wyznaczyć terenów o dysfunkcjach pod względem technicznym. We wszystkich miejscowościach obiekty nowsze mieszają się ze starszymi. Nie można więc wyznaczyć spójnych stref. Inaczej jest na terenie miejskim, gdzie wiek zabudowy i ich rodzaj determinują rozwój całego miasta.

Teren miasta w sposób czytelny dzieli się na strefy o różnej zabudowie. Centrum miasta to zabudowa historyczna, śródmiejska. Dalej usytuowane są nowsze osiedla mieszkaniowe, a jeszcze dalej osiedla domów jednorodzinnych. Osiedla domów budowane są w różnych latach, jednak podobnie jak na terenie wiejskim, większość domów powstała w latach 1970-2000. Mało jest domów nowoczesnych.

Fotografia 27. Osiedle mieszkaniowe w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

Osiedla mieszkaniowe są zaplanowane prawidłowo, posiadają dużo terenów zielonych. Stan tych terenów jest różny, lecz można stwierdzić, że mieszkańcy mają do nich dostęp. Problemem jest dostępność infrastruktury. Dostęp do klatek jest trudny dla osób z niepełnosprawnościami. Brakuje podjazdów oraz elementów ułatwiających poruszanie się.

Fotografia 28. Parking na osiedlu mieszkaniowym

Źródło: Fotografia własna

Największym problemem osiedli jest zbyt mała ilość miejsc parkingowych oraz stan nawierzchni. Uliczki w wielu przypadkach zbudowane są z płyt betonowych, są nierówne i spękane. Miejsca parkingowe w wielu miejscach nie są utwardzone. Bardzo często kierowcy parkują na trawnikach.

Fotografia 29. Budownictwo wielorodzinne przy ulicy Dąbrowskiego

Źródło: Fotografia własna

Budynki na osiedlach mieszkaniowych utrzymywane są w miarę dobrym stanie. Prowadzana jest termomodernizacja wielu obiektów oraz inne prace remontowe. Mieszkańcy wymienili również większość okien na PCV. Największym problemem jest nieprzystosowanie klatek i mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Fotografia 30. Plac zabaw na osiedlu w Żychlinie

Źródło: Fotografia własna

Na terenach osiedli mieszkaniowych brakuje placów zabaw. Jeśli są, to prowizoryczne lub wymagające pilnych prac remontowych. Na szczęście dzieci z chęcią adaptują istniejącą infrastrukturę, tworząc miejsca zabaw i odpoczynku. Należy zwrócić szczególną uwagę na zachowanie bezpieczeństwa na osiedlowych placach zabaw.

Fotografia 31. Centrum miasta Żychlin

Źródło: Fotografia własna

Mieszkańcy często poruszają się po mieście rowerami. Jednak w tym momencie brakuje jakiegokolwiek infrastruktury dla rowerzystów. Stan ciągów drogowych, pieszych stwarza istotne niebezpieczeństwa dla rowerzystów (dziury, braki w nawierzchni, nierówności).

Strefa problemowa

Za strefę problemową należy uznać historyczne centrum Żychlina. To tutaj kumulują się problemy społeczne, gospodarcze oraz infrastrukturalne. Jeśli ktoś może, opuszcza strefę w poszukiwaniu lepszych warunków do życia na osiedlach mieszkaniowych lub poza miastem. Choć główne ulice są ukształtowane prawidłowo, to podwórka oraz wnętrza domów wymagają działań ratunkowych. Wiele obiektów nadaje się do wyburzenia.

Fotografia 32. Centrum miasta Żychlina

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 33. Centrum miasta Żychlina

Zródło: Fotografia własna

Fotografia 34. Budynek przeznaczony do rozbiórki

Zródło: Fotografia własna

Fotografia 35. Podwórko w centrum

Zródło: Fotografia własna

Bez wątpienia historyczne centrum miasta wymaga działań rewitalizacyjnych. Warunki życia najlepiej obrazują zdjęcia. Życie w tych warunkach bywa trudne i łączy się z problemami społecznymi. Z tego względu, dzielnica zamieszkiwana jest przez osoby o najniższych dochodach. Wsparcia wymagają wszystkie grupy społeczne, zamieszkujące na tym terenie. Zarówno dzieci jak i osoby dorosłe potrzebują lepszych warunków do życia i rozwoju.

7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina musi wyznaczyć obszar zdegradowany oraz obszar podlegający rewitalizacji (Art. 8). Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Dlatego zgodnie z mapą poniżej oznaczono obszar zdegradowany (kolorem czerwonym) i obszar podlegający rewitalizacji (kolorem zielonym) zgodnie z przesłankami ustawowymi. Dokładana mapa obszaru stanowi załącznik do niniejszego dokumentu.

Mapa 2. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizowany w mieście Żychlin

Uznano, że miasto Żychlin jako jedyna jednostka osadnicza w gminie spełnia wszystkie przesłanki ustawowe, aby uznać je za teren zdegradowany. To tutaj kumulują się problemy społeczne, gospodarcze, techniczne. Zgodnie z analizami przeprowadzonymi w dokumencie to tutaj zamieszkują osoby o najniższych dochodach i największych problemach. Infrastruktura jest zdegradowana lub jej degradacja bezpośrednio wpływa na życie społeczne. Analizy znajdują się w rozdziałach od 2 do 6.

Na terenie zdegradowanym wyznaczono obszar rewitalizowany. Zgodnie z Art. 10 pkt 2 ustawy o rewitalizacji „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”. Wyznaczono jeden obszar o kumulacji negatywnych zjawisk. Został oznaczony na mapie wyżej kolorem zielonym. To na tym obszarze koncentrować się będą działania projektowe zmierzające do zmiany istniejącego stanu. Obszar rewitalizowany ma 0,514 km²¹⁸ (tj. 0,67% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez około 2460 osób tj. 21,45% ludności gminy¹⁹.

---

¹⁸ Pomiar może posiadać odchylenie +/- 2%. Odchylenie nie wpływa na zgodność z ustawą.

¹⁹ Liczba osób jest przybliżona. Odchylenie może wynosić +/-5%. Odchylenie nie wpływa na zgodność z ustawą.

Spis rysunków

Rysunek 1 Odczyty mierników jakości powietrza w dniu 05.12.2022 o godzinie 12.00	63
--	----

Spis fotografii

Fotografia 1. Strefa dyskontów w Żychlinie	48
Fotografia 2. Plac 29 listopada - punkty handlowe	49
Fotografia 3. Zamknięty lokal w centrum miasta	49
Fotografia 4. Zamknięty lokal w centrum miasta - dawniej chemia, kosmetyki	50
Fotografia 5. Kwaciarnia w centrum Żychlina	50
Fotografia 6. Ulica Traugutta w Żychlinie	51
Fotografia 7 Stawy przemysłowe KGS o/Cukrownia w Dobrzelinie	54
Fotografia 8. Żychlin - widok na część południową miasta	64
Fotografia 9. Widok historycznego centrum miasta	64
Fotografia 10. Podwórko w centrum miasta Żychlin	65
Fotografia 11. Hodowla gołębi w centrum Żychlina	65
Fotografia 12. Podwórko w centrum Żychlina	66
Fotografia 13. Boisko piłkarskie w parku miejskim	66
Fotografia 14. Aleja w parku miejskim	67
Fotografia 15. Osiedle mieszkaniowe w południowej części Żychlina	67
Fotografia 16. Odpady w centrum Żychlina	68
Fotografia 17 Cukrownia w Dobrzelinie	70
Fotografia 18 Dobrzelin – zabudowa wzdłuż ciągu komunikacyjnego	70
Fotografia 19 Skrzyżowanie typu rondo przy głównym placu starówki w Żychlinie	71
Fotografia 20 Odnawialne źródła energii w Gminie Żychlin – wykorzystanie energii słonecznej	75
Fotografia 21. Podwórko w centrum Żychlina	78
Fotografia 22. Schody w Parku Miejskim w Żychlinie	78
Fotografia 23. Zamek w Dobrzelinie	80
Fotografia 24 Kościół parafialny pw. Św. Piotra i Pawła w Żychlinie	81
Fotografia 25. Synagoga na ulicy Kilińskiego w Żychlinie	82
Fotografia 26. Dobrzelin. Przykład miejscowości o charakterze ulicówki	83
Fotografia 27. Osiedle mieszkaniowe w Żychlinie	84
Fotografia 28. Parking na osiedlu mieszkaniowym	84
Fotografia 29. Budownictwo wielorodzinne przy ulicy Dąbrowskiego	85
Fotografia 30. Plac zabaw na osiedlu w Żychlinie	85
Fotografia 31. Centrum miasta Żychlin	86
Fotografia 32. Centrum miasta Żychlina	86
Fotografia 33. Centrum miasta Żychlina	87
Fotografia 34. Budynek przeznaczony do rozbiórki	87
Fotografia 35. Podwórko w centrum	87

Spis map

Mapa 1. Obszary chronione w Gminie Żychlin	60
--	----

Spis tabel

Tabela 1 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Żychlin w latach 2012 – 2021	6
Tabela 2 Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w gminie Żychlin – stan na 31.12.2021 r.	7
Tabela 3 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie gminy Żychlin (stan w dniu 31.XII) w latach 2012-2021	10
Tabela 4 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Żychlin w latach 2012 -2021	11
Tabela 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Żychlin w latach 2012 – 2021	12
Tabela 6 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy	13

Tabela 7 Wyniki uczniów uzyskane na egzaminie ósmoklasisty w 2021 roku w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego.....	15
Tabela 8 Powody przyznania pomocy w 2020 roku	15
Tabela 9 Gospodarstwa domowe oraz liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żychlin w latach 2011 – 2020 (brak danych za 2021 rok)	16
Tabela 10 Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie Żychlin w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy	17
Tabela 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Żychlin wg przesłanek - stan na 31.12.2021 r.	19
Tabela 12 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim w roku 2021.....	20
Tabela 13 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Żychlin w latach 2012 – 2021	21
Tabela 14 Udział bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy.....	24
Tabela 15 Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy	26
Tabela 16 Udział bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy	27
Tabela 17 Udział bezrobotnych do 25 r.ż. w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym w obrębie danej miejscowości / ulicy w gminie Żychlin [%] – stan na 31.12.2021 r. – z uwzględnieniem wartości wskaźnika wyższych niż średnia gminy	29
Tabela 18 Liczba zarejestrowanych czynów karalnych na obszarze gminy Żychlin – stan na 31.12.2021 r.	32
Tabela 19 Liczba funkcjonujących kart bibliotecznych	35
Tabela 20 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Żychlin w latach 2011-2021.....	37
Tabela 21 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Żychlin wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)	38
Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Żychlin w latach 2016-2021	40
Tabela 23 Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z obszaru gminy Żychlin – stan na dzień 31.12.2021 r.	41
Tabela 24 Nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON podmioty na 10 tys. ludności w 2021 r. w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim.	44
Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza	44
Tabela 26 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach powiatu kutnowskiego oraz w gminach ościennych w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	46
Tabela 27 Saldo ilości firm w okresie trzech lat (2018/2021) – analiza porównawcza	47
Tabela 28 Pomniki przyrody na terenie gminy Żychlin	59
Tabela 29 Lesistość gmin w % – analiza porównawcza.....	60

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Żychlin w latach 2012 - 2021.....	6
Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Żychlin (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021.....	10
Wykres 3 Saldo migracji w gminie Żychlin w latach 2012 – 2021	11
Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Żychlin w latach 2012 – 2021 [%].....	13
Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żychlin w latach 2011 – 2020	16
Wykres 6 Udział bezrobotnych [%] zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Żychlin, powiecie kutnowskim i województwie łódzkim w roku 2021.	20
Wykres 7 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego [%] w 2021 r. w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego.	21
Wykres 8 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Żychlin z podziałem na płeć w latach 2012 – 2021.....	22
Wykres 9 Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].	22
Wykres 10 Udział osób bezrobotnych po 50 r.ż. w ogóle bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].	23
Wykres 11 Udział osób bezrobotnych do 30 r.ż. w ogóle bezrobotnych w gminie Żychlin w 2021 r. na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego [%].	23
Wykres 12 Przepięstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2021 roku w powiecie kutnowskim.	31

Wykres 13 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2018-2021.....	34
Wykres 14 Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika w woluminach w gminie Żychlin na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2018-2021.....	34
Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Żychlin w latach 2011 - 2021..	38
Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.).....	40
Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza, gminy wiejskie	45

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Wanda Sikora